

FEDERAL ALMANYA: 2,50 DM
FRANSA: 7.-FF
BELÇİKA: 50.-BF
HOLLANDA: 3.-G
İNGİLTERE: 70 Pence
DANİMARKA: 10.-KRN
İSVİÇ: 8.-KRN
AVUSTURYA: 20 S
İSVİÇRE: 2,5 Sfr

Türkiye Postası

Postvertriebsstück Gebühr bezahlt A1319D

27. JULI 1984
NUMMER: 36
15 GÜNLÜK GAZETE
Adres: Donau Str. 1
1000 Berlin 44
Tel.: 030/624 60 92

Türk Federasyonu ünlü Alman politikacılardan ve devlet adamlarından başarı mesajı aldıklarını iddia edince FİDEF harekete geçip sözkonusu kişilere başvurarak açıklama yapmalarını istedi ve sahtekarlığı açığa çıkardı

Türk Federasyonu'nun mesaj sahtekarlığını belgelerle açıklıyoruz !

Türk Federasyonu Başkanı Ali Batman, örgütün Wiesbaden'da toplanan kurultayında, aralarında bakanların da bulunduğu bir dizi ünlü Alman politikacısından "başarı mesajı" aldıklarını iddia etmişti. FİDEF'in başvurusu üzerine yazılı açıklama yapan SPD Genel Başkanı Willy Brandt, Dışişleri Bakanı Hans Dietrich Genscher, CDU Genel Sekreteri Dr. Heiner Geissler, CDU/CSU Grup Başkanı Dr. Alfons Dregger, İşçiler Bakanı Dr. Friedrich Zimmermann, Nordrhein-Westfalen Eyalet Başbakanı Johannes Rau ve Çalışma Bakanı Dr. Norbert Blüm kurultaya yazılı ya da sözlü hiçbir başarı mesajı göndermediklerini belirttiler.

Lokman Kundağcı

Sendar Çelebi

Ali Batman

Federal Alman posta ve demiryollarında çalışan yabancı işçiler ödenmeyen "ayrılık paraları"nı alabilecekler

Federal Almanya'da posta (Bundespost) ve demiryolu (Bundesbahn) işletmelerinde çalışan Ortak Pazar dışı ülkelerden gelme yabancı işçilerin almaları gereken "ayrılık paraları" bildirildiği gibi 1975'de bu yana ödenmemektedir. Her iki işletmenin bu hukuka aykırı tutumu geçtiğimiz günlerde bir Alman mahkemesinin verdiği kararla yabancı işçilerin çıkarları doğrultusunda çözüme bağlandı.

● Yazısı 5. Sayfada

Göçmen işçilerin kanayan yarası, yakıcı sorunu: çocuklarının anadil eğitimi

Batı Avrupa'da 16 yaşından küçük yaklaşık 3,5 milyon yabancı işçi çocuğu var. Bunların çok önemli bir bölümü Türkiyeli. Bu çocukların eğitimi ve bununla bağlı olarak anadil eğitimi konusunda gelişen tartışmalar yıllardır sürüp gidiyor. Ancak özellikle anadil eğitimi konusunda kesin ve "derde deva" herhangi bir çözüme ulaşılmış değil.

● Yazısı 12. ve 13. Sayfalarda

● Yazısı 16. Sayfada

Türk Federasyonu'nun MHP'li üyelerinin: Kundağcı, Çelebi ve Batman örgütünün başında

Binlerce kamu görevlisi tasfiye edildi

Bir günde yayımlanarak yürürlüğe giren ve 242 sayfa tutan 33 yasa güncelledi kararnameler ile devletin yapısında, kamu kuruluşlarını örgütlenişinde, kural alan devlet işliklerinde emelden değişiklikler getiren yeni düzenlemeler yapıldı ve Turgut Özal'ın deyişle Cumhuriyet tarihlerinin en büyük operasyonu gerçekleştirildi. Resmi Gazete'nin 18 Haziran tarihli mükerrer sayısında yayınlanan yasa güncelledi kararnamelerle bakanlıklarda, kamu idaresi Teşekkülleri'nde (KIT) ve tarımsal amaçlı kooperatiflerde büyük bir temizliğe girişildi, bu kuruluşlarda görev yapan binlerce üst bürokrat ve seçilmiş işbaşına gel-

miş kooperatif yöneticileri görevlerinden alındı. Turgut Özal getirdiği bu yeni düzenlemelerle, devlet aygıtında ve KIT'lerden demokrat, liberal veya Evren-Özal ikilisi gibi düşünmeyen üst bürokratlardan temizleyecek, bunların yerine IMF'ye bağlı, Amerikalı, rejimin destekli holdinglerin adamlarını, MHP'nin faşist kadrolarını atamak istiyor. Yeni düzenlemeye göre, bakanlıklar bünyesinde yer alan çok sayıda ministarlık, genel müdürlük ve daires başkanlıklar, yeniden örgütlenmeye gerekçesiyle ortadan kaldırıldı ve böylece, birkaç bin üst bürokrat görevinden uzaklaştırılmış oldu. Bunların yerine, 18 Ağustos

1984 tarihine kadar yeni elemanlar atanacak. Öte yandan, yayımlanarak yürürlüğe giren yasa güncelledi kararnamelerle, 180 KIT kuruluşunun genel kurul, yönetim kurulu ve genel müdürlük gibi bütün yönetim organları ortadan kaldırıldı ve böylece, bu kuruluşlarda çalışan binlerce üst bürokratin görevlerine son verilmiş oldu. Yeni yasal düzenlemeye göre, 18 Ağustos 1984 tarihine kadar bu kuruluşların yeniden örgütlenmeye ve bunların yönetim organlarına yeni atamalar yapılacağı. Ayrıca, Resmi Gazete'nin 18 Haziran 1984 tarihli sayısında yayınlanan 237 ve 238 sayılı yasa güncelledi kararnamelerle milyonlarca ortağı olan tarım kooperatiflerinin yönetimlerine ve bunların sanayi sektöründeki mal varlıklarına el konarak kırsal alanda kooperatiftik hareketine ağır bir darbe indirildi ve küçük üreticilerin, orta köylülüğün ekonomik-demokratik amaçlı kooperatiflerde örgütlenmeleri olanaksız hale geldi. Bu yasa güncelledi kararnamelerine göre, tarımsal amaçlı kooperatiflerin yöneticileri, müdürleri, genel müdür ve yardımcılar devlet tarafından atanacak ve yönetim kurullarında devlet görevlileri çoğunlukta olacak.

Sınav sırası işçi temsilciliklerinde
Yılmaz Karahanşah
Sayfa 7'de

Komünistler yeni hükümete katılmıyor

Feridun Aksın
Sayfa 6'da

Türkiye'nin telefon hableşmesinin İTİ el koyuyor
Sayfa 3'de

● Yazısı 10. Sayfada

Türk Federasyonu

Ahmet KARDAM

İçindeki silah arkadaşı Federal Almanya'da iktidar CDU ve CSU partilerinde... 12 Eylül diktatörlüğünün uluslararası plandaki en büyük desteklerinden biri de bu CDU/CSU hükümeti ve Türk Federasyonu'nun merkezi ve ana gövdesi de bu iki partinin iktidarda olduğu Federal Almanya'da.

CDU ve CSU partileri faşist partiler değildir. Değildir ama, günümüzde faşist hareketlerin bu gibi gerici partiler içinde ve devletin polis kademelerinde, orduda ve çiti teşkilatında, gizli haber alma servislerinde örgütlenmeye özel önem verildiği bilinen bir gerçek. Faşist parti ve hareketlerin sırtlarını "devlet gücüne" dayatılarak ve uluslararası ilişkilerini kurarken bu "sızmalardan" yararlandıkları da bilinen bir başka gerçek.

Bilinen bu gerçeklerin bilinen somut örnekleri de var. İşte Dr. Horst Eckhard Kannapin... Birkaç yıl önce ölen bu adam CDU üyesi bir politikacı. Türk Federasyonu'nun ilk başkanı. Kundakçı'nın ifadesine göre, Anayasası Kuruma Örgütü'nde görevli. Yaptığı iş, MHP'nin uluslararası bağlantılarını kurmak ve bu partiyi ve Türk Federasyonu'na yurt dışında yasal dayanaktan sağlamak.

Bir başka örnek: Bu Kannapin'in 4 Mayıs 1976 günü Köln'de MHP'nin yurt dışı parti müfettişi Altaylı'yı tanıştırdığı, Federal Alman İstihbarat Örgütü Türk İşleri İşleri Sorumlusu da CDU üyesi ve eski bir Nazi subayı.

1 Mayıs 1978 günü Türkiye'ye yaptığı görüşme, "MHP'nin ve Türk Federasyonu'nun Federal Almanya'daki çalışmalarını kolaylaştıracağına" dair söz veren CSU'lu politikacı, bu partinin lideri bay Strauss'tan başkası değil. 1980 Kasım'ında, yani 12 Eylül sonrasında, "MHP ve Türk Federasyonu Türkiye'nin ve Türk ulusunun çıkarlarını savunuyor" diyebilen Alman politikacı da Bayern Eyaleti'nin İçişleri Bakanı ve CSU'lu Gerold Tandler'den başkası değil.

Bir de Ruzi Nazar var. Adı İpekçi cinayetine, Papa sulkaştırma ve Türk Federasyonu'yla ilişkileri karışmış bu kişi Alman politikacısı değil ama, yıllarca Ankara'da görev yapmış bir CIA ajanıdır ve Bonn'da yaşıyor.

Evet, FİDEF'in uğraştığı ve açtığı çarkırdığı basit bir sahtekarlık olayı değildir. FİDEF, Amerikan Haberalma Teşkilatı CIA'dan Türkiye'deki MHP'iletim operasyonunu, kadar uzanan çok uzun ve uluslararası bir zincirin önemli bir halkasını, sahtekarlığını, teşhir ederek, konuyu bir kez daha kamuoyunun gündemine getirmiştir.

Türk Federasyonu'nun karanlık kanlı yüzünü her fırsatta teşhir etmek ve bu örgütün kapatılmasını istemek... Bu, Türkiye halkına karşı ulusal, bütün dünyanın anti-faşist güçlerine karşı da uluslararası görevimizdir.

Ölümünün 4. yıldönümünde Kemal Türkler'e saygı...

22 Temmuz 1980, Türkiye işçi sınıfının sendikal savaşımının en yığıt önderlerinden Kemal Türkler faşist katiller tarafından kurşunlanarak öldürüldü. Türkler'in ölümünün onuncu yıldönümünde anısını saygıyla selamlıyoruz.

● Yazısı 4. Sayfada

FİDEF, Anayasası Kuruma Örgütü'nün "aşın sağı" olarak tanımladığı Türk Federasyonu'nun taraftarlarına moral vermek için son kurultayında baş vurduğu "mesaj sahtekarlığı"ni açığa çıkardı. Bugün Türkiye'de "demokrasiye dönüş" yalvarı altında yapılanlara baktığımızda ve 1970'lerin başından Ağca'nın Papa'ya karşı düzenlediği sulkaştırma kadar MHP'nin ve onun yan kuruluşu Türk Federasyonu'nun Federal Almanya'daki faaliyetlerini hatırladığımızda, FİDEF'in sırada bir sahtekarlıkta uğraşması önemli bir görev yaptığını görürüz.

Sorumun önemini ve boyutlarını görebilmek için Türkiye Postası'nın 18 Mayıs tarihli 31. sayısını bir daha okuyun. Bizim tesbit edebiliğimiz kadıyla, bugün Türkiye'de İçişleri Bakanlığı'nda, Gümrük ve Tekel Bakanlığı'nda, Sağlık Bakanlığı'nda, Emniyet Genel Müdürlüğü'nde, Basın ve Yayın Genel Müdürlüğü'nde, Anadolu Ajansı'nda, belli başlı kamu iktisadi teşebbüslerinde eski MHP'li kadrolar en kıltı yerlere görevlendirilmişlerdir. Ayrıca son yapılan yer seçimlerinde en azından 13 ilin ve 8 ilçe'nin belediye başkanlıkları MHP'ilerin eline geçmiştir.

Evren ve Özal yönetimi Türkiye'de devlet aygıtını böyle MHP'ileştirdiler, MHP'nin yan kuruluşu, onun para kaynağı, faşist katillerin siğnağı ve Türkiye'deki faşist hareketin uluslararası bağlantı noktası Türkiye Federasyonu'na da iş düymeyeceğini sanmak büyük safk olmaz mı?

Sorumun bir de uluslararası boyutu var. Türkiye'deki faşist rejimin "NATO

ŞU BİZİM TÜRKİYE

19 Mayıs Stadi'nda soluk kesen bir final

Ankara 19 Mayıs Stadyumu'nda 11 Temmuz Çarşamba günü ölümüne bir final koşuldu. Soluk kesen finale tam, ama tam 6 bin yarışmacı katıldı. Ama içlerinden sadece ve sadece 145'i final iğini göğüsleyilecekti. Yarış alışıldığı gibi stadyumun ortasında, koşu kulvarında değil, tribünlerde gerçekleştirildi. Bağ-Kur Genel Müdürlüğü'nün alacağı 145 memur için tam 6 bin kişi bayırdı. Demek yarışmacılardan sadece ve sadece yüzde 2,4'lü hedefe ulaşabilecek ve ışıktan memurluğa atılacak.

Ya geri kalan yüzde 97,6'sı?.. Onlar da bir başka yarış için bekleyecekler... Yarın ve güvencesiz bekleyecekler... Onlar için her gün bir final... Hergün evden çıkarken "Acaba bugün bir iş, ne olursa olsun, hangisi olursa olsun bir iş bulabilecek miyim?" sorusunu sorarak başlayan bir final bu. Gazete ilanları taranacak; varlıklı akrabalar, tanıdıklar karşısında ezilip bütölünecek; işçi bulma kurumları önünde kuyruklarda beklenecek ve akşam eve, bir final maçını daha yitirmiş olarak dönlünecek...

Kavurucu sıcakta kocaoglan bunaldı

Batı Avrupa henüz yazla tanışmadı ama ülkemiz sıcağın kavruluyor. İstanbul'da sıcaklık 38 derece, İzmir'de 42, Diyarbakır'da ise 44 derece. Bu kavurucu sıcaklarda halk plajlara hücum etti. Sıcaktan bunalan salt insanlar da değil. Sultanahmet Meydanı'na "Hamamda kocaklanın nasıl göbek attığı"nı gösteren turizm patlamasına katkıda bulunan kocaoglan da bunaldı. Sahibinin itirazlarını dinlemedi ve Ahırkapı önünde kendini denize saldı. İyiye bir serinledikten sonra da patisini uzatıp dışarı çıktı... Ama kocaoglanın denize girdiği yerde az sonra çoluk çocuk İstanbullular daltıp çıkacakmış, ne gam...

141. madde MDP tüzüğü oldu

Cunta'nın ölü doğmuş has partisi MDP'nin geçtiğimiz günlerde -nedense- toplanan kurucular kurulu bir tüzük değişikliği yaptı. Değişikliğe göre MDP'nin amacı, yeni tüzükte aynen şöyle belirlendi: "Sosyal bir sınıf, diğer sosyal sınıflar üzerinde hakimiyet kurmasına mani olmamak."

Eh, amacı bu olduğuna göre Türkiye'de işbirlikçi-tekelci sermayenin, öteki sınıflar üstündeki zora dayalı hakimiyetiyle savaşmak MDP'nin tüzüksel ödevi oluyor. Sonra...

Sonra tabii Turgut Sunalp ve adamları süvariye, taraftan, eğer al-

"İyi insan" M. Ali Ağca!

Papa Suikastı davasının ünlü savcısı Ilario Martella galiba ve nihayet iddianameyi bitirdi. Henüz kamuoyuna açıklanmayan iddianame nasılsa boyalı basına sızdırıldı. Bu kaynaklara göre Savcı Martella Ağca'dan iddianamesinde "Katil olmasının dışında iyi bir insan" diye söz ediyor.

Olabilir, zaten savcı Martella da "Biraz CIA ve Yönlendirilmiş Servisleri tarafından yönlendirilmesi dışında" iyi bir savcıdır.

Kimin malını kime yediriyorsunuz?

Gazeteler Maliye eski bakanı Adnan Bayer Kafaoglu ile Turgut Özal arasındaki ağız dalaşını birinci sayfadan indirmiyorlar. Anlaşıldığına göre Cunta döneminin kanına boğazlarına kadar batmış bu iki tekelci sermaye üst bürokratlarından Turgut Özal daha ağır basmış durumda ve eski rakibi Kafaoglu'nu yemeye hazırlıyor. Kafaoglu da habire konuşuyor, konuştuğuca batıyor, yıpranıyor. Turgut Özal ise daha çok "adamlarını" öne sürerek saldırıyor. Özellikle Kafaoglu'na da hizmet etmiş olan Ekrem Pakdemirli'yi kullanıyor Özal. Tartışılan da şu: Kafaoglu şirket kurma operasyonu adı altında Başak Grubu denen bir tekstil tekeline milyarlık kredileri peşkeş çeken kendi yakın akrabalarına avanta sağladı mı sağlamadı mı? Yani paraları kim yedi? Ama kimse henüz sormuş değil: Beyler kimin malını kime yediriyorsunuz?

Türk-İş ile Özal'ın "zirve" toplantısından sadece "zirve" ve "tehdit" çıktı

İşçilerin ocağını söndürmeye Özal kararlı, Türk-İş razı

● Türk-İş oyalama taktiği güdükken sigortalı işçilerin ortalama ücreti 1980'deki 240 dolarlık düzeyinden 1984'de 100 dolara indi.

"Bazi düzelmeler olabilir" umudunu yavınlattırıp işçileri bir süre daha uyutabilmek için günlerden beri propagandası yapılan hükümet-Türk-İş zirvesi "sıfır sıra diye var sıfır" sonucu ile bitti. Konfederasyon Başkanı Şevket Yılmaz yönetiminde, Genel Sekreter Sadık Şide ile 15 sendika başkanından oluşan Türk-İş heyetine Özal'ın verdiği tek cevap "Ekonomik zorluklar var" oldu.

İşçi sınıfı ile açıkça alay etmekten öte bir anlam taşımayan zirvede, Hükümet kanadı, işçileri ilgilendiren ekonomik ve sendikal konularda en küçük bir ödün vermeye niyeti olmadığının, daha baştan, Özal'ın, "Burası toplu pazarlık masası değil, biz de taraf değiliz. Onların ısrarlı talepleri karşısında Türk-İş'in görüşlerini almak için bir araya geldik" demesiyle gösterdi.

Türk-İş heyeti tarafından dile getirilen tüm konulara en küçük bir yanıtın verilmediği toplantıdan çıkan Şevket Yılmaz, hiç değişile kendi kitlelerin karşı elefenmesi ve değişik komuşması gerekirken "dersini alması olacak" bu kez bunu dahi yapmadı. "Özelliklerine hayır cevabı alamadık. Ekonomik zorluk cevabı aldık" dedi. "Ekonomik zorluklar hep var. Bu şimdi de hiç bir şey yapılmıyacak demek mi?" sorusuna ise "Ben de Başbakan'a bu soruyu sordum, o da 'iyi olacak' dedi" cevabını verdi.

İşbirlikçi-uzlaşmacı Türk-İş üst yönetiminin bilerek görmezlikten geldiği gerçek ise Evren-Özal iktidarının IMF'ye, işçi ücretlerinin yükseltilmeyeceğine ve Türkiye'yi yerli sermaye için olduğu kadar yabancı tekeliler için de bir sömür cenneti haline getirmeye söz vermiş ve

Son "zirve", 12 Eylül'den bu yana, varlık nedeni, işçi ve emekçi kesimlerin uyanışını, ekonomik ve siyasal savaşımını, ulusal ekonomiden daha fazla pay almalarını engellemek olan Evren-Özal rejiminden, bir şeyler umma ve umuduna imhanelini sürdüren Türk-İş üstyönetiminin birkaç ay öncesine oranla bile daha geri, daha uzlaşmacı konumlara kaydığını açıkça gösterdi.

Sayıların dili

Sabır tükenmeye başlayan Türkiye işçi sınıfı zirvelere oyalanmaya çalışırken birkaç istatistik veri gerçeği bütün çıplaklığı ile ortaya koymaya yetti:

● 12 Eylül 1980 darbesinden bu yana ücretli kesimin satınalma gücü yüzde 50 oranında, yani tam yarıyarıya geriledi.

● Ücretlilerin, şu sık "pasta" benzetmesi yapılan millî gelirden aldıkları pay 1979-1983 arasında yüzde 34'den yüzde 22'ye düştü ve 1984'de yüzde 20'ye kadar

indi. Yani işçinin pastadan aldığı pay, yedinci dilim iyice küçüldü.

● Dolar üzerinden hesaplanırsa ortalama sigortalı işçi aylığı, 1980 başında 245 dolarken 1984 yazında 100 dolara indi.

● Böylece Türkiye, "yabancı tekelier için acuz işçi cenneti" diye bilinen ve 1983'de ortalama ücretin 300 dolar civarında olduğu Güney Kore'den çok daha kötü duruma geldi. Başka bir deyişle bugünkü Türk işçisi, Güney Koreli işçiden bile üç kat daha fazla sömürülüyor.

● Ve bu gerekçelere ek olarak 12 Eylül'den bu yana Türkiye işçi sınıfının 40 yıllık kazanımları, ekonomik, sendikal ve siyasal savaşım alanlarında neredeyse tümüyle elinden alındı.

● Durum buyken Türk-İş yönetimi, görevleri işçi sınıfını bu hale düşürmek olanlardan medet umuyor ve ne derlese boyun eğiyor. "Thaefin bir ada" da bu olsa gerek...

OYA BAYDAR Yorum

Soğuk rakamlar, yakıcı gerçekler

SON dört yılda, Türkiye'de ücretlilerin satınalma gücü tam yarıyarıya düştü. Son beş yılda, ulusal gelirden işçilerin aldığı pay, yüzde 37'den yüzde 20'ye indi. Dolar üzerinden hesaplanacak olursa, 1979 sonunda 245 dolar olan sigortalı işçilerin ortalama aylığı 1984'de 100 doların altına düşmüş durumda. Başka bir hesaplama, Türkiye'de asgari de-ğil- ortalama ücret alan bir işçinin aylık geliri, dolann en yüksek olduğu döneme göre bile hesaplansa 275-280 Markı geçmiyor. Dört yılda resmi işsiz sayısı bir milyondan fazla artarak 2 milyon 400 binden 3,5 milyona yükseldi.

KİMLERİ istatistik verilerinin istenilebildiği gibi yorumlanabileceği gerçeğinden hareketle istatistiğe "rakamlarla yalan söyleme sanatı" derler. Ama yukarıdaki bir kaç soğuk rakam öylesine canıcı, öylesine açık, öylesine acı ve öylesine yakıcı gerçeklerle yüklü ki, bunlarla "İstatistik yalanı" söyleyebilmek bile olansaksız. Bu yüzden işçi Türkiye'de dış ticaret açığı, döviz rezervi artışı "mucizeler" kalınma hızı artışı rakamları bol bol verilirken yukarıdaki bir kaç basit sayısal veri pek ağıza alınmıyor.

EVREN-ÖZAL rejimi altında suskunlukla geçirilen, tartışma ve muhalefet noktaları ortaya atılarak, gündemden kumazca çıkarılmak istenen yukarıdaki bir kaç rakamın arındıkları yakıcı gerçekler iyice görülmüden, ve bu gerçeklerin mevcut rejimle dolaylıyla bağları sağlanmadan Türkiye'yi, rejimin niteliğini ve amaçlarını, tüm boyutlarıyla kavrayabilmek olansaksız değil. Oysa o alelade sayısal verilerin arındırma yüzlerce idam sehpası, yüzlerce kişinin canına malolan devlet terör, zindanlar dolduran onbinlerce siyasal tutuklu, işkenceler, ölümler, aratan açık, aratan fuhuş, toplumsal çözümü, gecekondularla, ıssız köylerde bir yaşına varmadan ölen bebekler, mühürlenmiş ağzılar, zincirlemiş bacaklar, baskı ve terörle suskunluğa, boyuna eğmeye alıştınmaya alışkın yığınlar gizleniyor.

BUGÜN bu sayısal verilerin ışığında bakıldığında 4 yıl önce askerel devriminden neden yapıldığı, faşizmin nasıl ve hangi amaçla adım adım yerleştirildiği ve bugün savaşımının odak noktasının nereleri olması gerektiği çokıyor ortaya. Faşizm, işçileri ayda 200-300 Marka çalıştırıp, Türkiye'yi yerli ve yabancı sermaye için bir sömür cenneti haline sunabilmek için, emekçi kesimlerin ulusal gelirden aldıkları pay neredeyse açık anınra kadar küçültmek için; ve tüm bunlar karşısında yığınlar dilsiz, hareketsiz kılınabilmek, silahsız bırakılabilmek için; emperyalizmin ve işbirlikçi oligarşinin sömürü düzeni korunabilmek, yığınlar bu bozuk düzeni yıkıp geçmesinler diye; çatırdayan, sallanan saat kapitalizmi yeni kârlar, yeni soluklar sağlayarak onarabilmek için getirdi.

DEMEK ki, bugün yapılması gereken: Bu hesapları bozmak; şu birkaç dilsiz, soğuk rakamın arındıkları yakıcı ve yavaşsall gerçekleri halka gösterebilmek; ve Özal'ın, Evren'in herkesi kendi menderelerine çekerek sürdürmeye çalıştıkları "alternatifsizlik" tartışmasına menderedermadadağın ederek ve gerçek alternatif olan güçleri ortaya çıkararak

Türkler'i öldüren faşist katiller 12 Eylül'den sonra yakalandılar ama delil yetersizliğinden (!) serbest bırakıldılar

Ölümünün 4.yılında Kemal Türkler'e saygı...

22 Temmuz 1980. Bir kara haber sarstı Türkiye'yi: Kemal Türkler öldürüldü... Bilinçle, önceden planlanarak taranmışlar faşist terör yünü ölüm kasmış, Türkiye işçi sınıfının en iyi evlatlarından birini çekip almıştı. İstanbul'un işçi mahallelerinde Cukurova'nın dokuma tezgahlarında, Doğu Anadolu'nun uzak dağ köylerinde, Güneydoğu'nun Kırsal kasabalarında, kentlerine kadar tüm Türkiye sarılsdı. Emekçi halk, işçi sınıfı tek bir göğüs oldu ve bu göğüsün iftiki, kınalı bir hicrık yükseldi. Adı ile Türkiye işçi sınıfının sendikal savaşımını neredeyse aşmıştı bir işçi önderi. Kemal Türkler'in öldürülmesi yarıtsız kalmazdı. Kaldı ki, Sağlıkta kiteleri ayağa kaldıran ve onları 1 Mayıs'ta, DGM dirençlerinde, MESS grevlerinde, 15-16 Haziran'da savaş alanlarında

yöneten Kemal Türkler'in cenaze töreni ülkenin tank olduğu en büyük ve örgütlü protesto eylemi oldu. Yüzlerce binlik işçi kolları Aksaray'dan Vatan Caddesi yönünde uçsuz bucaksız insan selleri olmuştukı. Türkiye işçi sınıfının savaşım kararlılığı o gün ele tutulur, gözle görüldü bir somutluğa ulaştı. İshiriciliği tekelci sermayenin kodamaları, usakları, ifleri, köpekleri, bekçileri, cellatları da görüldü bunu. Kemal Türkler'in cenaze töreninde sıkılmış bir yumruk gibi akan işçi sellerinin ancak bir askeri dahi ile durdurulabileceğini onlar da görüldü. Bugün Türkler'in ölümünün üstünden dört yıl geçti. 12 Eylül'den sonra yakalanan katilleri, kısa sürede "delil yetersizliği"nden serbest bırakıldılar. Abdi İpekçi, Bedrettin Cümeit, Cavit Orhan Tütengil, Ümit Doğanay cinayeti gibi köklü MIT'e,

generallere, CIA'ya kadar uzanan cinayetler zincirine Kemal Türkler'in katili de katıldı. Bu cinayeti unutmaya ve besbelli ki hiç unutmayacak olan sadece Türkiye işçi sınıfı, Türkiye demokratları, ilerici, yurtseverleri... Nitekim Kemal Türkler, ölümünün dördüncü yılında yurt dışında olduğu gibi yurt içinde de anılıyor. Ölüm yıldönümünde karşı Sabahat Türkler, mezarına kırmızı karanfilden bir demet bıraktı. Demeteki karanfilden bazıları Sabahat Türkler'in deyimi ile "Yurt dışından savaş arkadaşlarının Türkler'e yolladığı" karanfildi. Kimileri ise karısından, çocuklarından. Ama kuskusuz karanfildemetinin en "kan rengi" olanları Ereğli'den, Arçelik'ten, İsdemir'den, Haymak'tan, AEG'den, BMC'den, Uzel'den, metal emekçilerinin yörelerinden geliyor...

Türkiye işçi sınıfının yiğit evladı Kemal Türkler, savaş arkadaşlarının anılarında yaşıyor, savaşıyor...

Mehmet Karaca

Maden İş Genel Başkanı

1 Mayıs'ı ilk kez Taksim Alanı'nda kutlamak...

Birçok kimse Türkiye'de 50 küsur yıl aradan sonra 1 Mayıs 1976'nın nasıl oldu da DISK tarafından yığınsal olarak kutlama karar alındığını merak eder. Tabii ki burada işçi sınıfının nicel ve nitel gelişmesi önemlidir. Ama bu tür kararların alınmasında "ataktık" da gereklidir. İşte Kemal Türkler bunu yapardı. 15-16 Haziran 1970'de böyleydi, 1 Mayıs 1976'da böyleydi, DGM'lere karşı tavırdı böyleydi, hatta 1966'da TIP'in kuruluşu ve 1967'de DISK'nin kuruluşu da böyleydi. Bu tarihi konularda Kemal Türkler'in ataklığının payı vardır.

dahil hiç birimiz anlamı veremedik. Biraz şaşkın, sonucu merakla beklerken ilave etti: "Eyvallah buradaki işçiler henüz daha köylülükten kopmamış, sendika nedir pek iyi bilmiyorlar, onları örgütlemek için onların dilinden anlamak lazım, onların yaşantılarıyla baş kurmak lazım, oturup köy kahvesinde onlarla tavla oynamak lazım, tarlaya ekin gidiyorlar destesine omuz vermek lazım, köy düğününde onlarla birlikte halay çekmek lazım, Konya'nın kışık oyanlarını bilmek lazım". Ben önenin niçin benim üzerine yapıldığını anlamışım... Türkler gene ince emekçi, sık dokumuş gene "öğretmenlik" yapmıştı...

Selimiye Kışlası'nda Enternasyonal söyleniyordu...

Metin Denizmen

Bank-Sen Genel Başkanı

Kemal Türkler arkadaşım, her biri pek değerli onlara, yüzlerce müsterek anımız var. O yalnız çok değer verdiğim bir işçi lideri, bir sendika yöneticisi değil duygulu, duyarlı, özveri, bir arkadaşım. Onu her zaman aklıyla, hasretle anırsam, anımsıyorum.

ne teslim etti. Nöbetçi amiri yüzbaşı ile beraber kalacakmış koşu giderken, yüzbaşı bile, "şimdi siri koşunuza götürceğim ve buraya getirilmeniz neden olan marşla karşılaşacaksınız" dedi. Sağışmış ki, Kemal Türkler'in iş gözlüğü dolu dolu olmuştuk. Demir parmaklıklar çarpış koşu aplan koridorı girdiğimizde iki sıra olmuştuk, sok yumruklar havada 30 kadar gene, Enternasyonal'i söylüyorlardı. Selimiye kışlasında bulunanların bunu duymamasına imkan yoktu. Sıkıyönetim kumandanı da duyuyordu.

Kemal Türkler kolumu sımsıkı tutmuş, başı dik, gözlerinden pırıltılar saçarak, "Başkan" dedi. "İşçi sınıfına hizmet etmek enurların en büyüğüdür. Artık ölene kadar bu demir parmaklıkların altında kalsam ne gam" seni tutuyordu. Belli ki koca kurt çok heyecanlıydı.

Orada 28 gün kaldık. Her gün Enternasyonal Marşı söylendi ve her gün tüm Selimiye kışlasındaki kumandanlar, hakimler, savcılar "Enternasyonal'i" dinlediler. 28. gün bir sıkıyönetim mahkemesi, "Enternasyonal söylenmemiştir" diye bizi serbest bıraktı.

Kemal Deyal

3 gün daha atarındı. Ve daha bir çok kalle kazanımlar elde edildi. Bugün de aynı MESS ve TISK faşizminde, işçi düşmanı Evren-Özal ikilisinin aidıklan güçle "Toplu sözleşme ilkeleri" ad altında ultimatomlar uyararak işçi sınıfımızı ve sendikaları tehdit ediyorlar. Başlayacak toplu sözleşme görüşmelerinde yasal düzenlemelerin üstüne çıkılmayacağı belirtiliyor.

Faşistler tarafından alçakça katledilen Kemal Türkler'i 4. ölüm yıldönümünde anarken patronların bu tehditlerini boş çıkarmak için tüm gücümüzle çalışmalıyız.

Türkler'in yolunda yürüyen sendika önderleri, dürüst sendika yöneticileri, Türk-İş'li ve DISK'li işçiler ancak o zaman "Türkler boşuna ölmedi" diyebilirler.

Bahtiyar Erkul

Maden İş Genel Başkanı

İşçi sınıfına

Türkler konuyu açtı ve enine boyuna anlattı. Buza Kasım ayı kanında olduğunu söyledi. Ardından Celal Bayaz, yasa tasarısnın olumsuzluğuna katıldı, ancak bir direnişle bunun önüne geçilemeyeceğini, bunun DISK'li işçileri maceraya sürüklemek demek olacağını filan söyledi. "En iyisi CHP'li milletvekilleriyle bu işi çözmeliyiz" dedi. Öteki yönetici arkadaşlar da oldukça ikerimli idiler. Sadece Kas, Türkler'i destekliyordu. Türkler yeniden söz aldı:

"Arkadaşlar" dedi, "işin şakağı gelir yanı yok. DISK'li kapatmak kararı bulardık. Bizim için fazla seçenek yok. Tek seçenek direniştir. Benim işçi sınıfına güvenim var. Onlara konuyu iyi kavratılabilirsek direniş başarıya ulaşır. Şimdi köşümü tabana indirin. Tabana tartışın. Bakın görüncemizi taban benimseyecek ve direniş de başarıya ulaşacaktır..."

Kimse itiraz edemedi. Nitekim olaylar Kemal Türkler'i tamamen haklı çıkardı... Gücünü işçi sınıfından alıyordu ve işçi sınıfında duyduğu güven onu hiç yanıltmıyordu...

Murat Tokmak

Maden İş

"Kemal Türkler boşuna ölmeyi" diyebilmek...

Kemal Türkler, sadece Türkiye sendikala hareketine damgasını vurmuş büyük bir sendikala yöneticisi değil, o aynı zamanda gerçekçi bir işçi lideriydi. İçinden çıpık yetiştirdiği işçi sınıfını iyi tanı ve onlara büyük bir güven duyuyordu. Güçlü bir sınıf öneşizisi vardı. İşçi sınıfının, yılların nasıl zaman ve ne için savaşımına kalkacağına naptırmada, oğra göre politikalları çizmede usta bir yönetici idi. Yıllarına güven veren bir kişiliği vardı.

Bütün bu nitelikleri nedeniyle bir ki, özellikle 1960'lardan sonra elde edilen tüm sendikala kazanımlarda Kemal Türkler'in belirleyici katkıları olmuştur.

Kemal Türkler'in ortak davamız için aynı kurullarda çalışmış bizler için de büyük bir kuvvaka kaynağıydı. Bundan sadece onur duyuyoruz. Yılların meydana getirdiği birikim ve deneylerle en karmaşık sendikala sorunlarımızın çözümünde bize yol gösterirdi. Yardımcı olurdu. Bizim için gerçek bir öğretmendi.

Bizlere sürekli şöyle derdi: "Sadece bir işyeri işçi değil, tüm işkolunun ve tüm işçi sınıfının yararlanacağı kalıcı kazanımlar elde etmek için çalışmalıyız. Buna çaba göstermeliyiz."

1977 büyük MESS grevlerinin sürdüğü günleri. O her fırsatta, "Patronlar çok cahilştr aptıracı ücret vermek isterler, biz ise az çalışıp daha çok ücret almak için sendikala savaşım yürütüyoruz" derdi. Bu nedenle classa sürerlerin düştürülmesini asla vazgeçilmezliği için işçilerin sürekli aydınlatılmasını ve eğitilmesini isterdi.

MESS ise o tarihlerde tehdit edici usuplularla aptırcılar yaparak, yasal düzenlemelerin bir bir şekilde üstüne çıkılmayacağını belirtirdi.

Metallurji işçilerinin kararlı direnişleri sonucu MESS'in tehditleri boşaklandı. Üllümlatılmanın şartları altına fırlatıldı. Tüm iş yerlerinde classa sürerleri 90 dakika indirildi. Ve yllık ücretli izmir

İşçi sınıfına sonuna kadar güvenirdi...

Kemal Türkler 1950 sonrası Türkiye işçi sınıfı sendikala hareketinin başöğretmenidir dersem bu hiç de abartma olmaz. Şu anın sanırım bunu kanıtlaymaya yeter.

15-16 Haziran direnişinin gerekçeleriğirdiğinde ben DISK ve Maden-İş'in Ege Bölgesi yöneticisiydim. Genel Yönetim Kurulu'nda da İyeydim. 15-16 Haziran'dan iki ay kadar önce Kemal Türkler, Türkiye Maden-İş Sendikası Genel Yönetim Kurulu'nu olağanüstü toplantıya çağırdı ve değiştirilmesini istenen 274-275 sayılı yasalarla işçi sınıfının sendikala hareketini ne gibi tehlikeler beklediğini çok açık anlattı ve "Arkadaşlar, buyasın çıkartılmaması için direnmekten başka yol kalmadı. Ancak bunu da iyi bilelim ki direnişten sonra karışmaya iş çeşek çıkacaktır. Birincisi yasaları kazanır, gerici yasa tasarımsı çok atılır. İkincisi direniş kararına imza atan bizleri tutaklayıp zindana atarlar. Üçüncüsü, belki de bir çoğumuzun bu olaylar için ve sırasında öldürülmüşdür. Sizi dilerden ricam çok üzerimdir tartışma yapmadan ama iş seçeneği de dikkalte alarak direniş konuşuyamlarız" diye sözlerini bağladı.

Oybirliği ile direniş karar alındı. O zamanlar sendikala merkezi, Çanakkale'de, Nuruosmaniye caddeesindeydi. Direniş kararın alınan toplantıdan bir gün sonra Türkler'in odasında, yönetici arkadaşları Sinasi Kaya, Hilmi Çiğner ve ben otup direnişin detaylarını konuşuyorduk. Türkler şöyle dedi: "Arkadaşlar şimdi sıra en zor işte. DISK'bağ sendikala yöneticisi arkadaşları buna inanırmış gerek. Onlar da bu kuvaya inancına girmeller. Yoksa başarıya ulaşamayız. En iyist, DISK'be resmî toplantı yapmadan önce kimi sendikala yöneticisi arkadaşlarımla sohbet filim gibi bir araya getirelim. Onların direnişe ve kuvaya yatkınlıklarını tarmak istiyoruz."

Biz uygun bulunca hemen Lastik-İş Sendikası'na telefon ettil. Lastik-İş'in başkanı Ruza Kuas'tı. Sımdı arık armızda bulunmuyamus, aynı zamanda TIP milletvekiliydi. Kuas sohbet toplantısı düzenlemeyi kabul etti.

Öğleden sonra Morer sitesinde, Ruza Kuas'ın odasında toplantıydı. Gıda-İş'ten Kemal Nebiğlio, Basın-İş'ten Ehlilan Tuncer, Emis'ten Celal Beyaz, Lastik-İş'ten Kuas'ın yanısıra Genel Sekreter Yaşar Ünsel de toplantıya katılmakla

Maden İş
Genel
Başkan
Vekili

Sınıf savaşında ilk günkü kadar heyecanlıydı...

Kemal Türkler okullarda, kitaplar arasında, kitaplar çerhberler değil, yasamın, savaşımın bağrından doğmuş, gelişimi ve yetiştirilmesi ger işçi-sendikala önderiydi. Onun böyle bir liderliği ulaşmasına neden olan birçok özellikleri vardı. O, herşeyden önce kendi yasamı ile işçi sınıfının, halkın savaşımını özdeşleştirmişti. İşçi sınıfının gücüne, savaşımına ve basuracağına inancı tamdı.

Kemal Türkler'in ayın ve bence önemli bir özelliği daha vardı: O, sınıfı savaşımına başladığı gündüzi heyecanıyla devam ediyordu. Aradan 30 küsur yıl geçseme rağmen, onda gene bir militan özeği davranış ve heyecan görmek hiç de zor değildi. Bir keresinde, sendikamızın o zaman eğitim ve tati sitesini alan, bugün de askeri karışag olarak kullanılan Günen'de idi. Üyelerimiz devletleri ile dinleniyorlardı. Bir akşam Bulgar yasımı Devlet Güvenlik Mahkemesi adli bir film oynattı. Film 1924'ten 1945'lere kadar aktarıldı olan Bulgar fasizminin, halka, işçi sınıfına ve onun partisine karşı zulmünü, halkın, işçi sınıfının partisinin de fasizme karşı savaşımını konu ediniyordu. Filmin bir bölümünde fasizmin gaddarlığı gösteriliyordu, işçi-köylüler, kadın çocuk aynı yapılmadan insanlar katlediliyordu. Tam bu sırada, hemen yanımızda oturan Türkler'den gür bir sesle "fasizme geçiy yok!" diye bir slogan yükseldiydi ve onu öteki işçiler izledi. Bu sırada Türkler kuluga çıkerek "Öğlum, görüldüğün gibi, fasizmin insaniyet ilkesi yoktur. Düün olanlara, fasiz bulduğun an bizde ve başka ölkelerde. Bunun için elimizi çabuk tutmalıyız." dedi.

Çok geçmedi aradan. Bu yığit önderi alçakça katletti fasist katiller. Sımdı erkele bulunuyorlar. Türkler'in söyledikleri yanlış oluklaarmadı. Evet bizde de fasist bulmuşları erke oturmak için. Ve sürü Bulgar fasist cellatların Bulgar halkına, işçi sınıfına yaptıkları, bugün Evren-İş'ten Özal'ı işçi sınıfımıza, halkımıza yapıyorlar.

1976'nın 1 Mayıs'ı yaklaşıyordu. O yıl 13 Şubat'ta, İstanbul'da Spor ve Sergi Sarayı'nda, DISK'in 9. kuruluş yıldönümünü yğınal olarak kutluyorduk. Kutlama coşuklu idi. Hepimiz memnundu. O günkü DISK Yürütme Kurulu İyeleri olarak bir arada otuyorduk. Kutlama töreninin bitimine yakın, Türkler bizlere dönerek "Gelin var mızınız bu yıl 1 Mayıs'ı Taksim'de kutlayalım?" dedi. Bir başkılık ve duraksamadan sonra hepimiz "ölür" yanıtını verdik. Bu sefer bana dönerek "Öyle ise Yürütme Kurulu'nun ilk toplantısında bunu gündeme al" diye ilave etti.

İşte 1976 1 Mayıs'ın Taksim'de kutlamaları kararlı bir güç doğdu. Kutlamamız ayantısı daha sonra görüldü.

Türkler'in "ataktığı" elbet çok önemiydi ama işçi sınıfı içinde çalışmanın gereklerini de en ince ayrıntısına kadar düşündü. Bir örnek verelim:

Kemal Türkler bir gün Eskişehir'den kanyolu ile İstanbul'a geliyordu. Bilecik-Ağadazan arasında arabamıza benzin almak için yıl üzerinde bir benzinece durduk. Benzincinin yanında kahveler vardı. Kahvelerin önünde de bir köyüğü vardı. Köylüler toplantılarını davul, kornam, klarnet, çembüş çalıyor, onlar da oynuyorlar. "Ne güzel oynuyorlar" dedi. Ben de ilave ettim, "Ben de tyanım" diye. Önce pek inanamadı ama eşine de etti. O yören havası bizim memleket kahvelerine yakın. Biraz da kulak ve ayak alışkanlığı var. Kaşıkla aldım ben de katıldım oynama... Oyun üzerine konuşarak sohbet ederek İstanbul'a döndük. Herhalde de 1975 yılında idi. Aradan aylar geçti. Bu belki de bir yıl filan sonra, bir gün Maden İşçileri Türkiye Kurulu toplantısında, Seydişehir alüminyum tesislerinde örgütlenmiş üzerine görüşme yapıyoruz. Seydişehir üzerine etrafı raporlar hazırlanmıştı. İçsinin durumu, halkın yapısı, esnafı, köylüleri vs.Burada işçinin genellikle köyle bağı vardı. İşçi fabrikadan geri kalan zamanını, çevre köylerde oturuğdu i için, tarımda ve köy kahvelerinde geçiriyordu. 7 bin dolayında işçi vardı. Örgütlenmeye karar verildi. Sendikala ekipleri gönderilecekti. Eki bin başında da bir yürütme kurulu İyeli, birer ay süreyle önderi olarak bulunacaktı. Sıra şimdi yürütme kurulundan önce kimin geçileceği gelmişti. Hepimiz doğal olarak önce örgütlenmiş dairesi başkalarını gitmesini bekliyorduk. Türkler önersini yapıtı. "Karaca gidecek" dedi. Bu öneriye ben

12 Eylül öncesinde yurdun çeşitli yörelerinde olaylar, tahrikler çok geçiyor, tenör sistemi bir biçimde getiriliyordu. İşte böyle bir ortamda başlamıştı Maden İşçileri Kurulu. Kemal Türkler başladığı gün saat 10.00 sıralarında kongre salonuna gitti. İşçi sınıfının yığılı önderi Kemal Türkler'e yerime oturmamdan kısa bir sohbet yapıpştı. Bana "Çok dikkalte olmamız gerekmiyor bir provokasyona gelebiliriz" demisti. Ben de, "Evet, başkalam, haklısınız" demisti. Bir süre sonra Kemal Türkler Divan Başkanlığı için aday olmamı istedi. Kabul ettim. Oybirliği ile divan başkanlığına seçildim. Baysen Genel Başkanı da Divan Başkanı Yardımcısı'na seçildi. Kongre süresince, tüm delegeler, günün koşullarında nasıl hareket edilmeli gerekçeyorsa öyle davrandılar. Kongre sonuçlandıktan sonra da delegeler, kendiliklerinden, ayakta "Enternasyonal Marşı" söylüyorlar. İşte ne olduysa ondan sonra oldu. Gerici basın ve bahane arayan gerici hükümet aradığını bulmuştu. Beni ve Baysen Genel Başkanı Cevat Özhassarı ile bir divan katibini savcılığa götürdüler ve tutukladılar. Üç gün sonra da Kemal Türkler ve diğer yürütme kurulu İyeleri tutuklandılar. O günleri hatırladığımda içime girer, haz dolurdu pek çok anılar buluyorum, fakat bir ilave var ki onu hiç unutmam.

Kemal Türkler, Mehmet Karaca, Kemal Daysal, Bahtiyar Ercül, Cevat Özhassarı ve ben Selimiyi Kışlası'na teslim olmaya gitmeden önce Maden-İş bölge temsilciliğinde bir basın toplantısı yapıtı. Kemal Türkler burada tüm kamuoyuna itelimesi dileği ile gerekleri içeren bir konuşma yapıtı. Sonunda da polis ekiplerini altatmak gidip Selimiyi Kışlası'na, kendimiz teslim olduk. Selimiyi Kışlası'nda bekledi hatırlarlar, işkila öldürülen sekizinde büyük bir alanda kurulumtu. Orta ise geniş bir meydana. Burada askerler talm yapıtı. Tutukve ve koğulları, askerlerin koğulları, sıkıyönetim mahkemeleri, savcılık ve sıkıyönetim kumandanlığı hep bu geniş meydana çevreyen binada bulunurlar. İç meydana bakan tüm pencerele hemen hemen birbirlerini görüyor ve o zamanlar hava çok soğuk değilsie daima açık tutulurlardı.

Bu avluda yüksek sesle söylenen bir türküyü tüm kladıkları duyabiliir. Beton duvarlar yankı yapıtı, sesleri taşıyor. Teslim olduktan hemen sonra tutukve kumandanı bir Albay bizi nöbetçi amiri-

Bundespost'ta çalışan yabancı işçiler 1975'den beri ödenmeyen "ayrılık parası"nı almaya başladılar...

Alman posta ve demiryollarında çalışan yabancı emekçiler "ayrılık paraları"nı alabilecekler

Federal Almanya demiryollarında (Bundesbahn) çalışan çok sayıda yabancı işçi 1975 yılından sonra kesilmiş olan "aile ayrılık parası"nı (Familien-trennungsgeld), Federal Çalışma Yüksek Mahkemesi'nin 7 Eylül 1982 tarihli kararına dayanarak geri alabilecekler.

Hatırlanacağı gibi, Federal Almanya'da yabancı işçileri ihtiyacı duyulduğu dönemlerde, onları bu ülkeye çekilemek için verilmiş olan hakların bir çoğu 1975 yılından itibaren geri alınmaya başlamıştı. Geri alınan bu haklardan birisi de, Ortak Pazar dışı ülkelere gelip Federal Almanya'da posta ve demiryollarında çalışan ve ailelerini ülkelerinde bırakmış olan evli yabancı işçilere verilmekte olan "aile ayrılık parası" olmuştur. Yıllarca bu parayı almış olan posta işçileri, 1975 yılında paranın keyfi bir kararla kesilmesi üzerine Postan Sendikası'nın önderliğinde mahkemeye başvurmuştu. Yıllarca süren bu dava nihayet 7 Eylül 1982 günü, Federal Çalışma Yüksek Mahkemesi 3 AZR 5/80 4Sa 748/79 sayılı kararıyla sonuçlandı ve "aile ayrılık parası"nın posta işçilerine ödenmesi gerektiğine karar verdi. Bu karara rağmen

Federal posta hizmetlerinde çalışan yabancı işçiler, ailelerinden uzakta yaşadıkları için kendilerine ödenirken 1975 yılında kesilmiş olan "ayrılık paraları"nı Federal Çalışma Mahkemesi'nin kararıyla geri almaya başladılar.

men ödemenin gecikmesi yüzünden olay kamuoyunda ve yabancı işçiler arasında duyulmamıştı. Ödemenin geçtiğimiz aylarda başlaması üzerine, olay demiryollarında çalışan yabancı işçiler arasında da duyuldu.

Mannheim muhabirimizin bildirdiğine göre, bu kentte ve çevresinde oturan ve demiryollarında çalışan işçiler Federal Çalışma Yüksek Mahkemesi'nin posta işçileri hakkında vermiş olduğu karara dayanarak, kaybetmiş oldukları hak-

larını geri almak için hareket geçmiş bulunuyorlar. İşçiler bir yandan Karlsruhe'deki Demiryolları Genel Müdürlüğü'ne yazılı olarak başvururlarken, bir yandan da bağlı oldukları Demiryolları Sendikası'nı hareket geçirmek üzere aralarında imza toplamaya başladılar.

Öteyandan görüşüne başvurduğumuz Mannheim'lı hukukçular da, kararı inceledikten sonra, demiryollarında çalışan yabancı işçilerin de tüpü posta işçileri gibi kendilerinin kesilmiş olan bu parayı almaya hakları olduğunu bildirdiler.

Mannheim ve çevresinde demiryollarında çalışan yabancı işçiler kesilmiş olan öteki haklarını da almak için hareket geçtiler. Federal Alman Demiryolları'nda çalışan yabancı işçilere tanınmış olan "6 günlük yol izni" ve işçilerin Bulgaristan'dan geçenler dışında zorunda oldukları tren ücreti karşılık olarak verilen "yol paraları" da bundan bir süre önce gene keyfi bir kararla kaldırılmıştı. Demiryollarında çalışan işçiler yıllarca uygulanan ve yasalarla göre "doğal hak" haline gelmiş olan bu haklarını da geri almak için Mannheim'daki sendikalarına başvurdu-

BİRİKMİŞ HAKLARINIZ İÇİN HEMEN BAŞVURUN !

Demiryollarında çalışan işçilerimiz kesilmiş olan "aile ayrılık parası" haklarını geri alabilmek için şunları yapmalıdır:

- Hiç zaman geçirmeden Karlsruhe'deki Demiryolları Genel Müdürlüğü'ne (Bundesbahndirektion) yazılı olarak başvurun.
- Bu yazılı başvurunuzda Federal İş Mahkemesi'nin (Bundesarbeitsgericht) posta işçileri için almış olduğu kararın tarihini ve dosya numarasını vermeniz önemlidir. Kararın tarihi 7 Eylül 1982 ve dosya numarası da 3 AZR 5/80 4Sa 748/79'dur.
- Ayrıca, toplu olarak bağlı olduğunuz Demiryolu İşçileri Sendikası'na giderek yardım isteyin. Gerekirse komiteler kurup imza kampanyası açın.
- Bu konuda fazla bilgi almak istiyorsanız, Pazartesi ve Çarşamba günleri saat 16 ile 18 arasında DGB'nin Mannheim şubesinde telefon ederek Yabancılar Danışmanı Resul Kalfa'ya başvurun. Telefon: 0621/25912

AYDIN ENGİN **Tirmik**

Orada... Fabrikalarda...

Fabrikalar kalemizdir!

— Şimdi durup dururken bu beşbelli ki pek değerli, özli sloganı yazının başına oturtmanın ailemi ne?.. diyecek olursanız:

Bir kere böylesi sloganların sık kullanılması, yinelenmesinde, kulaklara küpe edilmesinde saymakla tükenmeyecek kadar yarar var.

Ancaak, biz gene de yazının başına bu sloganı durup dururken oturtmuş değiliz. Batı Avrupa'da, özellikle Federal Almanya'da sınıf savaşının özellikle sendikall plan-daki yansımaları "Fabrikalar kalemizdir" sloganına her zamankinden daha çok sarılmışız, daha ağırlıklı olarak bu sloganla özli anlatımların bulana ödevlere yönelimimiz gerek-

savaşım, önümüzdeki günlerde işlemler ölçeğinde yoğunlaşacaktır. Sözümlü ettiğimiz işyeri özel sözleşmelerinden tutun da, otomasyon ve rasyonelizasyonun işsiz bırakacak binlerce işçiyi, 38,5 saatlik haftanın günlük dağılımından, sendika temsilcileri seçimine ve işyeri işçi temsilcilerinin (daha üç yıl işbaşındalar) işçilerin ekonomik-demokratik çıkarları doğrultusunda tutum almaya zorlanmalarına kadar...

Bu zorlu sendikall çatışma sırasında güçler, ağırlıklı olarak, işlemler ölçeğinde karşı karşıya gelecek. Orada, fabrikalarda örgütlü olan kazanacak. Sermaye kendi mülkünde (fabrikada) alabildiğince örgütlenme, eksiğini geçidini tamamlama olanaklarına sahip. Oysa sendikall örgütlenme, kimi işlemlerde, sendi-

Federal Alman sendikall hareketinden Türkiye demokratlarına uzanan dostluk eli Türkiyeli aydınlarla dayanışmaya DGB Başkanı Breit da katıldı

Alman Sendikall Birliği (DGB) Genel Başkanı Ernst Breit Cumhurbaşkanı Kenan Evren'e bir protesto mektubu göndererek, "DGB'nin Türkiye'deki politik

rin, aydınların dayanışması demektir. Bu dayanışmanın odak noktasını da politik tutuklularla dayanışma oluşturmaktır."

Öteyandan, Federal Almanya'nın Bre-

İçişleri Senatörü Lummer, sığınma başvurularını kabul eden İdari Mahkemeleri suçluyor

Sığınmacılar tutukevindeki yangının sorumluları bulundu: Şilteler!..

Geçtiğimiz Haziran ayında Batı Berlin'deki sığınma başvurusu yapanların sayısının 1981'den bu yana en yüksek düzeye ulaşması üzerine, CDU Senatosu sığınmacılara karşı yeni önlemler almaya yöneldi. İçişleri Senatörü Lummer yaptığı açıklamalarla, "çok sayıda başvuruyla kapalı ediyor" diye İdari Mahkemeleri suçlayan Sosyal İşler Senatörü Fink de, başvuru yapanların yüzde 90'ının "sığınma hakkı için geçerli gerekçelerinin olmadığını" söyledi. Diğer yandan 6 sığınmacının ölümlüye sonuçlanan sınırışı tutukevi yangını davası da bir skandalla sonuçlandı.

Suçlu şilteler

Geçtiğimiz yılın 31 Aralık günü Batı Berlin'deki Augustplatz Sınırdışı Tutuk-evi'nde 6 sığınmacının ölümlüye sonuçlanan yangınla ilgili dava sona erdi. Kasıtlı davranışları için haklarından soruşturma açılmış olan 4 polis memurunun da suçsuz olduklarına karar verildi. Bilindiği gibi polis memurları, yangın çıkan hücreleri kilitleyerek, içerdeki sığınmacıların dumandan boğulmalarına neden oldukları gerekçesiyle yargılanıyorlardı. Savcılık, sığınmacıların ateşe verdikleri şiltelerin içindeki bir maddenin, çıkardığı aşırı ısıyla 45 saniyede ölüme yol açacağı, o nedenle hücrelerin kapısı açık kalsaydı bile ölümden kurtuluşun olacağını olacağını belirterek Sınırdışı Tutuk-evi'ndeki yangının suçlusunu "şilteler" olarak sapıyavardı.

Mahkemenin sonunda, yangından hemen sonra olay sırasında neden tek memurun görevli olarak bulunması, neden diğer memurların ve itfaiyenin oldukça geç geldikleri, yangına rağmen hücre kapılarının niye kilitlendiği gibi-ortaya atılan soruların tümü yanıtsız kalırken, sığınmacıların büyük bir olasılıkla intihara iten tutukevi koşulları, bunun sorumluları, İçişleri Senatörü'nün insanlık dışı sığınmacılar politikası hiç sözkonusu edilmemiştir. Ayrıca savcılık, ancak diğer hük-

Batı Berlin'in CDU'lu Sosyal İşler Senatörü Fink'in, "İş" ile alışveriş yapmak zorunda kalan

Ancak Senato'nun "geçmiş dönemi" dediği dönemin, başvuru bulunmuş kişilerin çoğunluğu için 5-6 yıllık süreler olduğu ve Batı Berlin'de 6-16 yaş arasında 2 bin çocuğun bu nedenle okul yüzü görmeyip evde oturduğu bildiriliyor. Söz konusu çocukların velilerinin başvurusu üzerine okula gitme hakları olmasına karşın, konuyla ilgili olarak ne bir danışma yeri, ne de bilgilendirici bir broşür bulunmadığı için sığınmacı çocuklarının bu en doğal haklarından yararlanmaları engelleniyor. Bugün Batı Berlin'de bu durumda olan çocuklardan yalnız 600'ü okula devam edebiliyor.

Senato, son "geri dönüş hazırlık" sınıflarıyla da velilerin dikkatlerini tamamen bu sınıflara yönelterek, sığınmacı çocukların normal sınıflara girmelerinin de yollarını tıkamayı planlıyor. Okumayazmanın bile öğretilemeyeceği "geriye dönüş hazırlık" sınıflarında, çocuklara yalnız "metro bileti alabilmeleri ve alışveriş yapabilmeleri için" gerekli olan Almanca öğretilmektedir.

Konuyla ilgili bir açıklama yapan İnsan Hakları Komisyonu, Senato'nun bu kararını protesto ederek sığınmacı çocukları için okula gitme zorunluluğunun getirilmesini istedi.

Yahudi yıldızı mı?

Bu arada sığınma başvurusunda bulunmuş kişilere sosyal yardımın nakit para yerine "fiş"lerle ödemesine karşı süren protesto hareketi genişliyor.

Bilindiği gibi Batı Berlin Sosyal İşler Senatörü Fink, geçtiğimiz ay aldığı bir kararla, dükkanlardaki kasierlerden fişle alışverişe gelenlerden kimlik sormalarını istemiştir. Uygulanmayla amaçlanan alışverişe esasnasında aşağılanmalarını sığınmacılara nakit para veren demokratik güçlerin bu insanlık hakkını tanımaktır. Karar, demokratik Alman kamuoyunda sert tepkiye yol açtı. "Fiş" uygulamasının zaten başbaşa insanlık

FRANSA

Komünistler yeni hükümete katılmıyor

Feridun AKSİN

Fransa'da Başbakan Mauroy'un istifasıyla hükümet değişirken Fransız Komünist Partisi (FKP) de Fa-bius'un kurduğu yeni hükümete katılmama kararı aldı. Bu hükümet değişikliği ve komünistlerin hükümetten ayrılması beklenmedik olaylar değildi ama, bu denli çabuk gerçekleşeceği de düşünülüyordu. Olaylar, Cumhurbaşkanı Mitterand'ın, Anayasa'nın kendisine tanıdığı referandumla başvurma alanlarının genişletilmesi konusunda sonbaharda bir referandum düzenleyeceğini ve ardından da ikinci bir referandumla "okullar yasası tasarısı" için halk oyuна başvuru açılmasıyla beklenmedik bir hız kazandı.

Mauroy hükümetinin bir yıl önce hazırladığı "okullar yasa tasarısı" yoğun tartışmalar konusuydu. Bu tartışmalar giderek okul düzeyini aşmış ve itidarla muhalefetin karşılıklı gövde gösterisi niteliğini kazanmıştı. Bu ortamda ve Avrupa Parlamentosu seçimlerinin hemen ardından özel okul yarıllarının tüm Fransa düzeyinde 24 Haziran'da düzenlendiği ve bir milyondan fazla kişiyi katıldığı yürüyüşler, sağ partiler tarafından hükümette karşı yöneltilen bir politik gösteri haline getirildi. Bu gösterilerin başına da devyanan sağ partiler şunu söylüyorlardı: "Avrupa Parlamentosu seçimlerinde oyların ancak yüzde 32'sini alan solun halkın güvenini yitirdiği bu gösteri ile bir kez daha kanıtlanmıştır. Cumhurbaşkanı meclisi dağıtmalı, yeni seçime gilmelidir."

Mitterand'ın bu ortamda sağın saldırılar karşısında geriye çekerek ve duruma bizzat müdahale ederek, "okullar yasası tasarısı"nın halk oyuна sunacağını açıklaması, Mauroy hükümeti için büyük bir başarıydı.

şıgıncımacı politikası hiç söz konusu edilmedi. Ayrıca savcılık, ancak diğer hücrelerde yargının çıkması üzerine, içinde 6 şıgıncımacının öldüğü hücrede şiltelerin ateşe verilmesi, memurların da "telastan" onun kapısının kapalı olduğunu farketmemiş olabilecekleri en güçlü olasılık olarak göstererek, önceki tank ifadelerine de tamamen ters düştü. Tutuktukenindeki diğer şıgıncımacılar ise olaydan hemen sonra verdikleri ifadelerde, 6 kişinin öldüğü hücrelerin kapısının memurlar tarafından, yangın çıktıktan sonra kilatlandırıldığı söylenilerdi. Ancak bu yönde ifade veren tanklar daha mahkemelerin başında Batı Berlin'den sınır dışı edilerek izleni yokedilmişti.

Bu arada, Augustplatz yangını ve tu-

kuveindeki koşulları incelemek üzere Senato'nun oluşturduğu komisyonun çalışmaları sürüyor.

Şıgıncımacıların çocukları için "geri dönüşü hazırlık" sınıfları

Diğer yandan Batı Berlin Eğitim Senatoluğu geçtiğimiz hafta yaptığı bir açıklamaya şıgıncımacı başvurusunda bulunmuş kişilerin çocukları için önümüzdeki

okul döneminde "geriye dönüşü hazırlık" sınıfları kurulacağını bildirdi. Bilindiği gibi CDU Senatosu'nun, başvuruda bulunulanlar büyük bir kısmının şıgıncımacı iştahının reddedileceği niyet ve istemini açığa vuran bir kararıyla, şıgıncımacı başvurusunda bulunan kişilerin çocukları için okula gitme zorunluluğu öngörülüyordu. Karara gerekçe olarak da, söz konusu kişilerin bir "geçiş dönemi"nde oldukları gösteriliyordu.

muoyunda sert tepkiye yol açtı. "Fis" uygulamasının zaten başlıbaşına insanlık dışı bir uygulama olduğu dikkati çeken demokratik güçler şiflerin faşizm döneminde Yahudilere takılan yıldızları anımsattığını söylüyorlar.

Fink'in son kararı üzerine hareket eden demokratlar, dükkanlara 50-100 kişilik gruplar halinde girerek, dömeysi şıgıncımacılardan aldıkları şiflerle yapmayı dayatıyor, alışveriş sırasında ve dükkanların önünde yaptıkları gösterilerle de kamuoyunun dikkatini CDU Senatosu'nun şıgıncımacı politikasına çekiyorlar. Eylemlerin yoğunlaşması üzerine bir dişi dükkan sahibinin, Senato'ya yaptığı "kimlik sorma" anlaşmasını feshettiği bildiriliyor.

Yeni hükümeti kurtmakla görevlendirilen sanayi bakanı Fabius'un ilk önce hükümet ortağı FKP ile görüşmesini gerektiriyor. FKP'nin yeni hükümette katılıp katılmayacağı konusunda Fransız basınının sayfalarını dolduran uzun bir açmaz devam ediyor. 18 Temmuz'u 19 Temmuz'a bağlayan bütün gece boyunca oturma halinde bulunan FKP Merkez Komitesi ile Başbakan Fabius arasında delegasyonların gidip gelmelerinin ardından, FKP Merkez Komitesi 19 Temmuz sabahı bir açıklama yaparak yeni hükümete katılmayacaklarını bildiriyor ve özetle şunları belirtiyor:

"Görüşmelerimizde Başbakan Fabius sorularımıza hiçbir olumlu cevap vermemişti. Bu, işsizliğin çoğalmasa, emekçilerin satın alma gücünün düşmesi, ulusal ekonominin kalkınması yoluna yönelmeyen 'kemeri sıkma politikasının' sürdürülmesi demektir. Bu durumda umutsuzluk içindeki milyonlarca insana bu hükümetin özelemlerine cevap vereceği inancını vermeye hakkımız yoktur." Öte yandan bildirir, FKP'nin solun birliğinden ayrıldığını ve hükümetin her türlü olumlu adımı dışardan destekleyeceğini ve sağın bir daha geri dönmemesi ve solun birliğinin güçlenmesi için savaşı sürdüreceğini açıklıyor ve solu yenilgisinden kurtarmak ancak emekçilerin, Fransız halkının girişimi, eylemi ve birliği ile sağlanacaktır, diyor. Böylece, Sosyalist-Komünist hükümet ortaklığı üç yıl aşan bir süreden sonra sona ermiş bulunuyor.

Yeni Başbakan Fabius, bundan önceki hükümetin sanayi bakanıdır ve çekilme talepleri için yargı eylemlerine neden olan ve çekilme çağrısında yeni işsizliği yolaan "çekilme sanayisi projesini" öneren kişidir. Böylece bu atama, Mitterand'ın emekçilere karşı kemeri sıkma politikasını sürdürmekte kararlı olduğunu gösteriyor.

Önümüzdeki yaz aylarının görüşme dönüğüne kadar Fransız kamuoyunun hareketli günler beklemekte.

"Ayrımcılık Araştırma Komisyonu" ırkçı örgütlerin faaliyetlerinin durdurulmasını gündeme getirdi

İsveç'te yabancılardan yana yeni yasalar

İsveç'teki yabancı düşmanlığının nedenlerini araştırmak ve bu konuda hükümete ve mediyaya tavsiyelerde bulunmak amacıyla 1978 yılında kurulan "Ayrımcılık Araştırma Komisyonu" çalışmalarını ana hatlarıyla tamamladı. Başkanlığını Devlet Göçmen Dairesi eski Genel Müdürü Kjell Övén'in yaptığı komisyon geçtiğimiz günlerde hükümete yeni yasa önerileri sundu: İsveç'te yaklaşık 400 bin dolayındaki göçmen işçiyi ilgilendiren çalışmalarının sonucunu ise yıl sonunda hükümete bir rapor halinde iletecek.

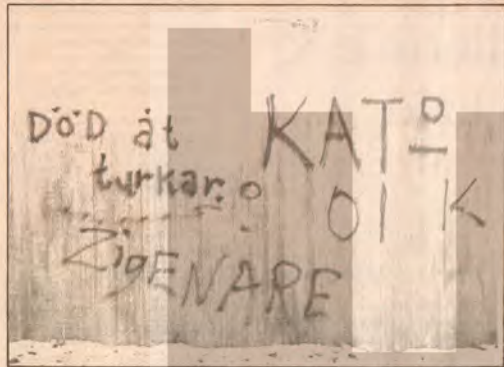
Komisyonun sunduğu yasa önerileri veya değişiklikler şunlar:

Yabancılar karşı çıkırtıma cezalandırılan yasa maddelerinin kaldırılması; avukatlık, yeminli muhasebîlik gibi bazı mesleklerde yabancıların da çalışabilmesi olanaklarının sağlanması.

Bazı iş alanlarında yabancılarla kapalı tutulan yasa maddelerinin kaldırılması; avukatlık, yeminli muhasebîlik gibi bazı mesleklerde yabancıların da çalışabilmesi olanaklarının sağlanması.

Resmi kurumlarda yerli-yabancı her yurttaşın eşit muameleyle tatmin edilmesi sağlanması ve bunun gözetim ve denetiminden Devlet Göçmen Dairesi'ne verilmesi; özellikle mahkemelerin ve savcılarının case yasasını nasıl uyguladıklarını incelemesi.

Yaklaşık 5 yıl önce, Göteborg kentindeki bazı lokantaların işçisi derli göçmenleri işe almamakta direnmesi ve po-

İsveç'in başkenti Stockholm'da Türklerin yoğun olarak oturduğu Rinkels mahallesinde faşistlerin duvarlara yazdığı "Türklerle ve çingenelerle ölüm" yazısı

lisin de yapılan şikayetleri dikkate alınması üzerine, bu olay parlamentoya yansımış ve Göçmenler Bakanlığı'nın söz konusu komisyonu kurmasına yol açmıştı.

Komisyon çalışmalarına, değişik uluslardan bir yabancı arasında yapıldı bir anketle başladı. Bu anket sonucu yabancı

düşmanlığına ilişkin yaptığı saptamaları ve önerileri hükümete iletti, basın toplantılarında da kamuoyunu aydınlattı. 1981 yılında ise İsveç toplumunun değişik kesimlerinde yabancılarla karşı genel tavır saptamak amacıyla daha geniş bir inceleme yapan komisyon, geçtiğimiz Haziran ayında düzenlediği basın top-

lantısındaki açıklamalarında şu saptamaları yaptı:

"1981 yılında yaptığımız incelemenin sonuçları bizi sevindirmiştir. Gelişme olumlu yöndedir. 1969'da yapılan bir araştırmaya, İsveçlilerin yabancılarla karşı daha olumsuz bir tavır içine düştüğünü gösteriyordu. Geçen 12 yıldık sürer ekonomik durumun önemli oranda bozulmuş, işsizliğin artmış olmasına karşın, yabancılarla karşı üyargıların büyük oranda kırılmıştır. Ancak yine de ırkçı propaganda devam etmektedir."

Diğer yandan "İsveç İsveçlilerindir", "Kazey Devleti Partisi" gibi ırkçı örgütlerin eylemleri de son yıllarda küçülmeyecek boyutlara vardı. Bu örgütler, yabancı düşmanlığının körükleyen duvar yazıları ve pulların yanı sıra fiziki saldırılara da yöneliyorlar. Özellikle 1982 yılında azınlıklara faşistler, yabancıların evlerine saldırılmış, işyerlerini tahrip etmişlerdi.

Bu örgütler karşı etkin önlemler alınmaması, onların eylemlerini arttırarak sürdürmelerine yol açarken, tehlikenin büyüdüğü de açık seçik görülüyor. Birkaç hafta önce radikal ırkçı propaganda yapan bir programı görevden alınarak cezalandırıldı. "Faşist örgütler kapalıdır" ilgalatıya geçip daha tehlikeli olurdu" diyen yetkili çevrelerin de artı bu örgütlerin kapatılması ve yasaklanması yönünde görüş birliğine vardıkları gözleniyor.

**Tekelik dayatmalara karşı
yeni bir sendikal kazanım**

Demir-çelik sanayiinde haftalık çalışma süresi 38 saate indirildi

● 1 Nisan 1985'ten itibaren geçerli 38,5 saatlik hafta kazanımının hemen ardından bu kez 1 Ekim 1984'den itibaren geçerli ve 38 saatlik haftayı öngören yeni sözleşme, Federal Alman işçi sınıfının önüne koyduğu 35 saatlik hafta hedefine ulaşmasının sandığı kadar geç olmadığının bir kanıtı olarak değerlendiriliyor.

Metal işkolunda 270 bin kadar demir-çelik işçisini ilgilendiren yeni bir toplu sözleşmeyle çok değerli sendikal kazanımlar elde edildi. Kuzey Ren Westfalya eyaletindeki demir-çelik işçileri için bağlatılan sözleşmede **haftalık çalışma süresi 38 saat** olarak saptandı. Üstelik uygulama bu yılın Ekim ayından itibaren başlayacak. Haftalık çalışma süresinin 38 saate indirilmesinin yanısıra demir-çelik işçilerine 1 Ocak 1985'ten itibaren yüzde 3,3 oranında zam yapıldı. 1 Temmuz 1986'da ise bunu yüzde 2'lik bir ek zam izleyecek. Sözleşme 1987 sonuna kadar geçerli.

Kısaca NRW olarak anılan Kuzey Ren Westfalya eyaletindeki tüm demir-çelik işletmelerinin yanısıra Bremen **Klöckner Werke**, Osnabrück **Georgsmarien Werke**, Hütte, ünlü **Krupp**'ün Dillenburg ve Niederschellen işletmelerinde çalışan 180 bin işçiyi kapsayan yeni sözleşmenin önümüzdeki günlerde Salzgitter, Peine ve Saar yöresindeki demir-çelik işletmeleri için de tekrarlanması bekleniyor. Böylece toplam 270 bin demir-çelik işçisi haftada 38 saat çalışma olanakları elde edecek.

NRW demir-çelik sözleşmesinde ayrıca, geçtiğimiz haftalarda IG-Metall tarafından imzalanan Hessen ve Kuzey Baden-Kuzey Württemberg sözleşmesinde yer alan haklar da yer alıyor. Buna göre fazla mesailerin ücretli izin günü olarak kullanılması olanaklı hale geliyor. Fazla mesailer de dahil haftalık çalışma süresi 50 saati aşmayacak. Fazla mesainin ücretli izin günü olarak kullanılması durumunda mesai zamları işçilere ayrıca ödenecek. Demir-çelik sözleşmesi, 38 saatlik haftanın işgünlerine dağılımı konusunda işverenle, işyeri işçi temsilcileri arasında tamamlanması işyeri sözleşmeleri imzalanmasını da öngörüyor.

40 saatlik haftadan bir dakika azaltma yoluna gidildiği takdirde Alman ekonomisinin kökeşen ayacları tekrarlayan büyük metal tekellerinin önce 38,5 saate, ardından demir-çelik işçileri için 38 saate inmek zorunda kalışları, tekeli dayatmalara karşı Alman işçi sınıfının önemli ve anlamlı bir kazanımı olarak değerlendiriliyor.

Dayanışma grevlerinden destek alan madenciler grevi 5. ayını doldurdu

İngiliz madencileri Thatcher'ın gerici iktidarını sarsıyorlar

İngiltere'deki maden işçilerinin, hükümetin bu yıl içinde 25 ocağı kapatarak 20 bin işyerini yok etme planına karşı sürdürdükleri grev, beşinci ayını doldurdu. Maden İşçileri Sendikası (NUM), böylelikle 1926'daki ünlü genel grevden bu yana İngiltere'nin en uzun süreli grevini gerçekleştirilmekte. 120 bin maden işçisi, Devlet Kömür İşletmeleri'ne ait ocağın yüzde 80'inde kömür çıkarımını durdururken, burjuva basını, Thatcher hükümetinin iktidarda olduğu son beş yılın en derin krizinden söz etmek zorunda kalıyor.

Geçtiğimiz haftalarda ise liman işçileri savaşının "ikinci cephe"sinin açarak ma-

den işçileriyle dayanışma amacını da taşıyan 11 günlük bir grev yapıldı. İngiltere'nin en büyük sendikası olan Ulaşım İşçileri Sendikası (TGWU), 10 Temmuz günü, limanlarda çalışan 35 bin üyesini maden işçilerinin çelik sanayiine karşı uyguladığı hammadde blokajını desteklemeye çağırdı. Grev, aynı zamanda söz konusu blokaja karşı Devlet Çelik İşletmeleri'nin, limanlarda sendikası olmayan işçileri çalıştırmaya yönelmesini protesto amacını taşıyordu. Devlet Çelik İşletmeleri bu girişimiyle, "sendikasz işçi çalıştırma" yönünde sendikayla 1947 yılında yaptığı anlaşmayı ihlal etmiş oluyordu.

TGWU Başkanı Conolly bir yandan limanlardaki grevin ülke ekonomisi için yaratacağı güçlükler konusunda uyarı yapıp, Thatcher'ın maden işçilerinin istemlerini yerine getirmeye çağırırken, diğer yandan da öteki liman emekçilerini greve katılmaya çağırdı. Başta Londra, Liverpool ve Bristol olmak üzere, ülkelerin toplam ithalat ve ihracatının yüzde 70'inin yapıldığı 80 limanda işçiler, yüklemeye ve boşaltmaya işini tamamen durdurdular. Çelik İşletmeleri'yle yapılan ilk görüşme sonuçsuz kalınca grev, İngiltere'nin Avrupa'nın diğer ülkeleriyle olan ticaretinin yarısının gerçekleştirildiği Dover limanını da kapsayınca aldı. Yük dolu TIR'lar uzun kuyruklar oluştururken, yiyecek ulaşımının durması yüzünden, toptancılar derhal fiyatları yükselterek yeni durumdun "yararlanmaya" çalıştı. Thatcher önce işçileri olağanüstü hâl ilanlayıp, limanlarda grev kırarak askerleri çalıştırmakla tehdit etti. Ama, işçilerin kararlılığı karşısında geri adım atmak zorunda kaldı. 20 Temmuz günü sendika ile Çelik İşletmeleri arasında anlaşma sağlanmasa üzerine liman işçilerinin grevi sona erdi. Çelik İşletmeleri, sendikasz işçi çalıştırmaya yolundaki 1947 anlaşmasına uymayı kabul etti.

Öte yandan NUM (Maden İşçileri Sendikası) ve Devlet Kömür İşletmeleri arasında yapılan yedinci görüşme de sonuçsuz kaldı. İşletmenin bu yıl içinde 20, uzun vadede de 70 maden ocağını kapatma planını geri çekmeyeceğini bildirmesi üzerine NUM, 18 Şubat günü grevi sürdürme kararı aldı. Hükümetten sonbahardan önce grevin kırılması için elinden geleni yapma talimatını alan işletme ise, işçilere tatil parası vaadleri, çalışmak isteyenlere ocağı görmeye izin verileceği otobüs turları gibi yöntemlere başvurmayla başladı. Hemen her gün, polisi, grevci işçilerin üzerine süren hükümet, sendikalarla karşı yeni yastalar da çıkarmayı planlıyor. Thatcher hükümeti geçtiğimiz yıllarda da sendika düşümanı bir yasa

Hükümet her gün polisi grevci işçilerin üzerine sürüyor

Büyük otomobil işletmeleri işyeri ek sözleşmelerini karambola getirmek için baskı yapıyorlar

IG-Metall uyarıyor: İşyeri sözleşmelerini için acele etmeyin!

Sendika temsilcileri her işyeri-

birliklerini anlaşmalarla işverenler, sendika-

Analizine katılarak görüşlerini bildiriyor. Bu

bir durumda sendika temsilcileri kur-

Sendika yetkilileri her işyerinde tek kişi sözleşmeler imzalanmasını öneriyorlar. Ayrıca sendika temsilcileri için eğitim seminerleri de düzenlenecek. İşyeri sözleşmelerinden gelecek yıl 15 Ocak-15 Mart arası imzalanması öneriliyor

Metal işçileri arasında yaklaşık yedi hafta kadar süren grevlerden sonra imzalanmış toplu sözleşmenin uygulanması sırasında özellikle büyük otomobil tedariklerini işyeri işi temsilcilerine baskı yaparak işyeri anlaşmalarının hemen imzalanmasını istedikleri belirtilir. Bu konuda IG Metall Sendikası merkezi tüm işçi temsilcilerine ve sendika temsilcilerine uyarı bulunduruşu ve patronlardan gelecek dayatmalara karşı çıkılması ve işyeri sözleşmelerinden 1985 yılının Ocak-Mart ayları arasında imzalanmasını yarar olduğunu belirtti.

Bilindiği gibi Kuzey Baden-Kuzey Württemberg ve Hessen toplu sözleşme bölgesindeki işçileri kapsayan yeni metal sözleşmesinde haftalık çalışma süresinin, 1 Nisan 1985'ten itibaren 38,5 saat olarak düzenlenmesi gerekiyor. Ancak bu süre için ortalama olarak önem taşımakta. Buna karşılık her işyeri için ayrı ayrı yapılacak ek sözleşmelerle 38,5 saatlık haftanın işçilerine nasıl dağılacağı saptanacak. İşyeri ek sözleşmeleri işyeri işi temsilciliği ile işveren arasında düzenlenecek.

İşçiler açısından çalışma süresi 38,5 saate indirdi. Ancak bunun uygulanması sırasında da işverenlerin uzun süredir dayattıkları flexibel (esnek) çalışma süresi bir anlamda geçersiz kazandı. İşverenler şimdi ki ayrı ortalama olarak haftada 38,5 saati tutturmak koşuluyla günlük çalışma sürelerini kendi çıkarları doğrultusunda düzenlemeye çalışıyorlar. Örneğin, mevsim gereklerine, hafta içi dağılımlarına uygun olarak kimi günler 8 hatta 9 saatlik işyeri uygulamak, üretimin yavaşlatılmasında çıkarılan olan hafta günleri yada ay bölümlerine bu çalışma saatlerini azaltmak istiyorlar. Bu düzenleme sırasında işçilerin günlük yaşamın dengesi çalışma düzeninden dolayı sakatlanmış, kimi günler aşırı üretim baskısına uğramaları gibi olumsuz sonuçlar işverenlere dikkate alınıyor.

Nitekim işi sözleşmenin teknik çözümlemesinin henüz işyerlerinde yeterince kavranamaması oluştunu gözönüne alan ve sendikaları bir an önce "devre dışı"

bırakmayı amaçlayan işverenler, şimdiye kadar temsilcilerinin toplantıya çağırma işyeri özel sözleşmesini imzalamak istiyorlar. Özellikle Opel, Volkswagen, Mercedes gibi büyük otomobil tedariklerini binlerce işçi çalışan işletmelerinde bu yönlem açık dayatmalar biçiminde ortaya çıkıyor.

Bu konuda IG Metall Sendikası ise çok farklı bir yöntem izleme kararında. IG-Metall, önce sendika temsilcilerini ve sendika üyesi işçi temsilciliği üyelerini kapsayan bir dizi eğitim programları düzenleyecek. Bu eğitim çalışmalarında sendika ve işçi temsilcilerine işyeri özel sözleşmesinde dikkat etmeleri gereken noktalar öğretilecek ve hemen tüm işyerlerinde tek kişi sözleşmeler imzalanabilmesi için uygulanacak sendikal taktik ve stratejiler tartışılacak. Sendika merkezi seminerlerinin bu yılın 1 Ekim'inden 15

Aralık'ına kadar sürecekleri bildiriyor. Bu çalışmaların sonu da işyeri özel sözleşmelerinin 15 Ocak'ta 15 Mart 1985 tarihleri arasında ki aylık sözleşme imzalanması öngörüldü. Bu yüzden de patronların dayatmalarına karşı çıkılması ve işyeri sözleşmeleri için asla acele edilemeyeceği öğütleniyor. Buna rağmen işyeri sözleşmesi için işverenlerden baskı gelecek durumunda ise konunun mutlaka IG Metall merkez ya da bölge yönetimleri ile görüşülmesi öngörüldü.

Bunun yanı sıra IG Metall Sendikası önümüzdeki günlerde işi temsilciler kurulunda sendika üyesi olmayan işçilerin çoğunlukta olduğu işletmelerde izlenecek tutum konusunda da bir çalışma programını uygulamaya koyma eğiliminde. Halen seçilmiş olan işi temsilcilerinin daha iyi iş başında kalacaklarına dikkati çekti IG Metall yöneticileri,

bur durumda sendika temsilcileri kurulunun ağırlık ve önem kazandığını belirtiyorlar. Patronlara karşı yeterince direnç olamayacak bir işi temsilciliğine karşı işçilerin tek güvencesinin sendika temsilciler kurulu olduğu hatırlatılıyor. Bir IG Metall yetkilisi bu konuda şöyle dedi: "Tutumun olumsuz bir işi temsilciliği bile, işçilerin istemediği ve karşı çıkacağı anlaşılabilir imza koyamaz. Bu yüzden sendika temsilcilerinin işyerindeki işçilerin tümünü hareket ettirebilecek bir örgütsel etkinliğe ulaşmaları zorundadır" deniyor. Bu amaçla sendika temsilcilerinin eğitimlerine yönelik seminerlerde alışılmışın ötesinde bir yoğunlaşma bekleniyor. Sendika çevreleri bu seminerlerin sendika temsilcileri için "zorunlu" tutulacağını ve buna uymayan temsilcilerin üyelerinin devam edemeyeceğini vurguluyorlar.

Yıllarda Thatcher hükümeti geçtiği yıldarda sendika düşüncesi bir yasa çıkarmış, grev yapan sendikalara 250 bin Sterlin'e kadar "tazminat" ödeyebilme "hak"ını elde etmişti.

Thatcher tarafından "iş düşman" diye nitelenen madenciler ve aileleri olancağın denilebilecek bir kararlilikla dirençlerini sürdürüyorlar. Aylardır, aldıkları çok düşük miktardaki sosyal yardımı görünce zorunda kalan madenci aileleriyle dayanışma kampanyası da gittikçe güçleniyor.

Diğer yandan İngiltere'de sendikal üst örgüt TUC, geçtiğimiz günlerde yayınladığı yıllık ekonomik raporunda, sosyal hizmetlerin kesilmesinden en çok etkilenen kesimin işsizler olduğunu belirtti ve hükümetin işsizliğin önünü almasını istedi. Resmi işsiz sayısının 3,02 milyona olduğu İngiltere'de, TUC'a göre işsizlerin sayısı gerçekte 4,4 milyonu buluyor.

SENDİKACI GÖZÜYLE

Sınav sırası işçi temsilcilerinde

Türkiye Postası'nın geçen sayısındaki yazımızda "Tabii ki yapılan anlaşmanın, birçok emekçi arkadaşımızın hakkı olarak eleştirildiği olumsuz yazılar da yok değil, var" diyor ve verdikmiş örneklerden birinde de şunu vurguluyordu: "Kısıtlımlı haftalık çalışma süresinin uygulanmasında, işyeri düzeyindeki ayrıntıların işyeri anlaşmalarına belirlenebileceği ve ortalamanın 38,5 saat olması kaydıyla çalışma süresinin işyerinin belirli bölümleri, kişisel olarak emekçiler veya emekçi grupları için 37 ile 40 saat arasında farklı düzenlemelerin yapılabilmesine olanak verilmiştir."

Yeni toplu iş sözleşmesinde böyle bir olanağın yeralması, sözünü ettiğimiz yazımızda da açıkladığımız gibi, sendikal çalışma ve çatışmaların aşırı noktasını da bu işyerlerine kaydırmış ve giderek özellikle işçi temsilcilerine daha büyük görev ve sorumluluklar yüklemiştir.

Bu tutumuyla sendikal örgüt toplu sözleşme üzerindeki bir bölümlü, örneğin sözleşmelerin uygulanmasında ayrıntıları saptanması işi temsilciliklerine aktarıyor. Toplu sözleşme politikasında aynı zamanda kalitatif bir değişim anlamına gelen böyle bir aktarım fizikoları içerdiği gibi küçülmeyecek pans ve olanaklar da tanyor: İşyeri düzeyinde üyelerin, sendika temsilcilerinin ve sendikal organ olan sendika temsilciler kurulunun daha ge-

niş bir sorumluluk içerisinde sendikal savaşıma daha aktif ve daha yoğun bir biçimde katılmalan; tabanın söz ve karar haklarının ötesinde pratik uygulamaya hak ve yükümlülüklerinin daha da genişletilmesi olması...

İşçi temsilcilerinin bu yeni toplu iş sözleşmesi ile artan görev ve sorumluluklarını, sendikal politik çizgi ve amaç doğrultusunda işyerindeki emekçilerin tam çıkarlarını yerine getirebilmeleri de, yavaş ve davanmalarına, patronların oyunlarına gelmelerine, sendika temsilciler kurulu ile birlikte çalışmalarını daha sağlam temellere oturtmalarına ve giderek bilgil ve bilinçli hareket edebilmelerine bağlıdır.

Amaç, metal işkolunda çeşitli işyerlerinde çeşitli uygulamaların değil, her yerde ve her emekçi için 38,5 saatlık haftayı gerçekleştirici işyeri anlaşmalarının yapılmasıdır. Hem istihdam politikası, hem zorlanma ve yıpratmanın azaltılması, çalışma koşullarının insanlaştırılması ve hem de sosyal, kültürel ve siyasal yaşama daha etkin katılımı için en etkin uygulama biçimi kuskuş budur. Ancak patronlar işyerlerinde çeşitli bölümlerdeki iş hacmini ön plana alarak ayrıntılı ve farklı düzenlemeler yapmış iseyenler; bunda da direneceklerdir.

1 Nisan 1985'ten itibaren geçerli olacak yeni haftalık çalışma süresi düzenlemesinin tüm işkolunda aynı ya da yaklaşık uygulanmasını ger-

çekleştirebilmek için ortak bir sendikal stratejinin saptanması zorunludur. Şu anda önemli olan, işçi temsilcilerinin örgüt düzeyinde ortak stratejinin saptanması, özel eğitim programının hazırlanması ve yoğun eğitim seminerlerinin yürütülmesi beklemeden kendi başlarına aile-acele işyeri anlaşmalarını yapmaya kalkışmalarıdır.

IG Metall Genel Merkezi düzeyinde, bu yönde çalışmaları yoğun bir biçimde yürütülmektedir. Önümüzdeki Eylül ayı ortalarına kadar seminer programı ve planları sonuçlandırılmış olacaktır. 1 Ekim'e 15 Aralık tarihleri arasında sendika temsilcileri ve IG Metall üyesi işçi temsilcileri için, şube ve bölge temsilcileri düzeyinde, yabancı dillerde de, katılma zorunluluğu olan seminerler düzenlenecektir.

Örgüt, işçi temsilcilerinden bu planlamaya uygulanması ve sözkonusu işyeri anlaşmalarının 15 Ocak'ta 15 Mart 1985 tarihleri arasında yapılmasını beklemektedir.

İşyeri anlaşmalarının yapılması için masalara oturtulduğunda işçi temsilcileri, metal emekçilerinin hangi koşullar altında nasıl yoğun bir savaşım verdiklerini unutmadan hareket etmeli, dayanışma gücü artmış, bilinç düzeyi gelişmiş, savaşım deneyimi zenginleşmiş bir emekçi kitlesinin desteği ve kontrolü altında olduklarını da unutmamalıdır.

Yılmaz KARAHANAN

"Biz halkız, yeniden doğarız ölümlerde..." dizelerini dünya halklarına o armağan etti

Pablo Neruda 80 yaşında

● Çağımızın en büyük ozanları arasında hiç kuşkusuz Şili halkının özgünü Pablo Neruda ilk sıralarda yer alır. Çağdaşı, arkadaşı, yoldaşı Nazım Hikmet gibi o da örgütlü olmanın, komünist olmanın sanatçıyı kısırlaştırması filan bir yana üretken, yaratıcı kıldığını bilinçle kavramış. Şili Komünist Partisi'nin saflarında siyasal ve sanatsal savaşını görkemli bir uyumla birleştirdi...

Pablo Neruda. Doğumu: 12 Temmuz 1904 Şili. Ölümü: 23 Eylül 1973 Santiago-Şili, faşist darbeden 11 gün sonra, faşizmi protesto edesinence... Asıl adı Ricardo Eliecer Nofalí Reyes Basoalto. İlk kitabı: 1923 Santiago. 1925-1945 arasındaki şiirlerini "Yeryüzinde İkamet" kitabında topluyor. Bu destanımı eserde sarı-sarı bir anlatım gücüne basit afandaki halkın acılarını, korkularını ve umutlarını dile getiriyor. 1948 tarihini taşıyan "Ulu "Türkü" kitabında Latin Amerika halklarının sükunetsiz, gerilimli yenilişi umudunun destanını tarihleri bir perspektifi şiirleştiriyor.

Gençliğinde Doğu'yu gezer. Hindistan'da bağışıklık savayamamızı izliyor. Çeşitli ülkelerde elçi olarak bulunuyor. 1943'de İspanya'da enternasyonalizmin ate kemide büründüğü İspanyol İç Savaşı'nda Cumhuriyetçileri desteklemek için elinden geleni yapıyor. 1940'da Şili'ye döner. 1945'de senatörlük ve ardından Şili Komünist Partisi üyeliği. 1953'de Lenin Barış Ödülü ve 1971'de Nobel Edebiyat Ödülü. 1971'de Unidad Popular (Halk Birliği) iktidarının en yakın destekçisi ve yardımcısı. Başkan Allende'nin olduğu kadar Şili Komünist Partisi başkanı Corvalan'da da yakın arkadaş. 1971'de Allende'nin iktidara gelisini ve Unidad Popular'ın iktidarı boşaltma çabalarını. 12 Eylül 1973: Pinochet darbesi... Neruda'nın uluslararası üne ve halkının sevgisi, faşistlerin onu işkence odalarına, zindanlara sürüklemek için keşinecek evinde göz hapsine almakla yetinmemişlerini sağlıyor. Yorgun savaşçı yüreği Şili'nin aydınlık geleceğini kana ve karanlı-

ğa boyayan faşizme ancak 11 gün dayanabiliyor. 23 Eylül 1973'de, Santiago yakınında, faşistlerin arama bahanesiyle altüst ettikleri kır evinde son nefesini veriyor. Cenazesi faşist darbenin hemen ardından, ölümü göze alan halkının anti-faşist sloganları, acılı ağrıları ve Enternasyonal'in umut dolu müziği arasında gerçek bir direniş gösterisine dönüşüyor.

Neruda'yı Neruda yapan özellikler, Nazım'ı Nazım yapan özelliklerin farkı değil. İkisi de inanmış; ikisi de komünist; ikisi de kendi halklarını ama sadece kendi halkları değil tüm dünya halklarının ulusal ve toplumsal kurtuluş savaşlarını-

"Ulu Türkü"den

Ben taptıralım ve madenciyim.
Kasabalarda, köylerde okunur şiirlerim
Alanlarda da olabilir,
opera binalarında da,
Nerede olursa olsun,
Patagonya'da koyun
kırpıcılarına bile
şilir okudum.
Çünkü halkım ben,
Parmakla sayımayacağın...
Sesimde çağıl çağıl bir güç var.
Karanlıkta boy atmaya,
Kimsizliği aşmaya yarayan.
Biz halkız,
Yeniden doğarız ölümlerde...

nın içinde ve yanında; ikisi de kendi kültürlerinin, kendi demokrasi, özgürlük savayışını birikimlerini uluslararası değerlerle yığarak ulusaldan evrensele yükseltebilmiş ve ikisi de dünya halklarının malı olmuşlar.

Ekim Devrimi sonrası, içinde yaşadığı ve tanık olduğu dünyayı değiştiren büyük kuruluş çağı Nazım'ın şiirini nasıl değiştirmişse, İspanya İç Savaşı da Neruda'nın şiirlerini öyle değiştirmiş. Romantik denemelerle yola çıkan Neruda İspanya İç Savaşı başladığında "Dünya nasıl değişiyor-sa benim şiirim de öyle değişiyor. İspanya İç Savaşı'nda satırlarıma damlayan kan damlası şiirimde her zaman kalacak" diye yazıyor. Neruda'nın sesi de tipki Nazım'ın sesi gibi, halkların savaşımının yankısı haline gelebildiği için yılları, mezarları, sırtları aşarak güntümüze ve yarıma ulaşıyor.

Kimilerinin sandığı, ısrarla yineledikleri gibi örgütlü olmak, komünist olmak sanatçıyı kısırlaştırır mı? Neruda'nın yaşı bu satsataya verilmiş net bir yanıtı. Tipki sanat ve savaş arkadaş Nazım Hikmet'in yaşı gibi. Onun şiirinde Latin Amerika halklarının acısı, savaşta dile geliyor. Onun şiirinde örgütlülüğün savaş disiplini ile sanatçının kanatlarını duyurabilme abiliğindeki görkemli bir uyum içinde birleşiyor. Tipki yoldaşı, savaş arkadaş Nazım Hikmet gibi... Böyle bakıldığında Neruda'nın ölümüne değin "Biz halkız yeniden doğarız ölümlerde" salt bir şiirsel ustalık değil, derin bir ideolojik kavrayışa da yansıyor.

Nazım 1963 yılında öldüğünde Pablo Neruda'nın yazdığı "Güz Çiçeklerinden Nazım'a Çelenk" (e dile gelen, sadece seçilen bir dost hastaret ve ölüm acısı değildir. O Çelenk'te kavga arkadaşlığı, kader arkadaşlığı dile gelmektedir.

Bu yıl Neruda 80, Nazım 82 yaşında. Ölümler ne gam! Onlar halkların ozanlarıdır. "Yeniden doğarız ölümlerde".

"Güz Çiçeklerinden Nazım'a Çelenk" ağıtından...

...All Şili Kaşpatlarından bir demet
getirdim sana.
Al güney denizleri üstünde ayın
soğuk pırıltısını,
halkların savaşlarını, kendi
kavgamı,
yurdumun devullarının boğuk
gürültüsünü.
Nasıl da yalnızım kardeşim dünyada
sensiz,
Çiçeğe durmuş kiraz ağacının
gölgesine benzer yüzüne hasret
Sandık aç kalmışım, susuz,
ekmek kalmaz
canıma can katan sesine hasret.
Hapisten çıktığında karşılaştığımız
seninle

Zorbalığın ve acının derin kuyusu
kadar
karanlık bir zindan çıkmıştın.
Zulmün izlerini görmüşüm ellerimde.
Gözlerinde kin kıvılcıklarını
boşuna aramıştım
Yaralıydı ama ne kadar saf ne
kadar ılık doluydu yüreğin
Nasıl düşünlür dünya cömertçe
ektığın çiçekler olmadan?
Nasıl yaşamalı nasil, seni örnek
almadan?
Halktan gelen zekân, şiirinin gücünü
yanında duymadan?
Minnet sana böyle yaşayay
böyle öldüğün için
Minnet sana türkülerine
atesler yakıtın için.

Alternatif yünlür sunulamadıkça video salgınının zararlı etkilerini önlemek mümkün olmayacak

Video salgını göçmenlerin toplumunda keşisi mi?

Video salgını göçmenlerin toplumdan kaçışı mı?

"Federal Almanya'da yaşayan her üç Türküyle ailenin birinde video var." İlk bakışta sıradan bir tesbit olarak görülen yukarıdaki cümlemin altında, göçmen işçilerimizin Avrupa toplumundaki bütünlüğünü kopma, kendi bakımlarına çekilme, gettolaşma eğilimlerinin gizlendiğini hiç düşündünüz mü? Federal Almanya'da yabancılar sorunu, entegrasyon, yabancı düşmanlığı ve benzeri konularla ilgilenen uzmanlar video salgını olayına bu gözle de bakılması ve özellikle Türk video pazarının kontrol altına alınması istiyorlar.

Kitle haberleşme araçları açısından televizyonu erişilemez noktalarla varlığı sanılırken, beş yıl önce yayınlaşmaya başlayan video günümüzde bir salgına dönüşme eğiliminde. Avrupa pazarında ise, ilk bakışta sanıldığını aksine, video pazarının esas müşterileri, video salgınının "hasta"ları başta Türküyleler olmak üzere yabancı işçiler. Onları, yaklaşık 14-20 arasındaki gençler kümesi izliyor. Uzmanlar bu iki toplumsal grup arasında bir noktada büyük bir benzerlik olduğunu ve video merakının bu ortak özellikten doğduğunu ileri sürüyorlar. Ortak özellik: Gerek gençlerin gerekse Türküyle göçmen işçilerin içinde yaşadıkları topluma olan çatışmaları ve bu toplumdan kaçarak kendi içlerine kapanma, kendi dünyalarını yaratma eğilimleri.

Yabancı işçi çalıştıran Batı Avrupa ülkelerindeki video salgınının "hasta"ları ön başında Türküyle'ler geliyor. Uzmanlar Türk video pazarının kontrol altına alınmasını zorunlu olduğunu özellikle vurguluyorlar

sıradan aşk hikayeleri, melodramlar, macera filmleri, polisiye filmler ve kobbye filmi diye tanımlan "western" ler yer alıyor. İkinci grup dinsel filmler. Üçüncü grubu ise politik-sosyal mesajlı filmler oluşturuyor. Bunlardan ilk ikisi en çok aranılanlar. Politik-sosyal mesajlı filmlerin belli bir müşterisi olmakla birlikte satışları ve bunlara olan talep oranı oldukça düşük. Bir de videokasetçilerde alt altından veri- len ve kiralanan porno filmler var. Gözlemciler bunlara talebin oldukça yüksek olduğunu ve daha çok ikinci kuşak gençlerden alıcı bulduğunu ileri sürüyorlar. Bunlar daha çok Türkçeleştirilmiş Danimarka porno filmlerinden oluşuyor. Öte yandan, genel olarak ilk kümede adı geçen Tarkan, Maleskoğlu, Karaoğlu gibi

sözde tarihsel-macera serileriyle, kimi dinsel konulu filmlerin faşist grupların dolaylı propaganda araçları oldukları da biliniyor. Örneğin Karaoğlu "Bozkurt" giysileri içinde görülürken, bu serilerin kahramanları müslüman olmayanları kışkırtan "aslan Türkler" olarak gösteriliyor.

Kârlı bir pazar ama kimin sırtından?

Videokasetçilik açıkpöz. Türk video film yapımcıları için son derece kârlı bir pazar. Pek çok film, birkaç eksi filmin monte edilmesiyle veya Amerikan filmlerinin örneğin, yıllar öncesinden kalmalı Tarzan ve Kobbye filmlerinin sahnelerini araya sokulmasıyla son derece düşük maliyetlerle yapılıyor. Bu yüzden Tarkan veya Karaoğlu'nun Tarzan'a veya Kobbye'ye karşı savaşırken seyretmek olanaklı. Yine pek çok eski Arap ve Hint filmi gözüyle yaşılmış melodramlar, "aile filmi" denen filmlere malzeme sağlıyor. Kimi ünlü Türk aktörlerle yapılan ucuza anlaşmalarla, onların birkaç eksi filmi biraraya getirilerek yeni bir film diye de sunulabiliyor.

Bu kârlı pazarın tüm köri, her zaman olduğu gibi yine Türküyle işçilerin sırtından sağlanıyor. Öte yandan, göçmen, yabancı düşmanı, fanatik, faşizan mesajlı, vurdu kırıldı, şiddet ve cinayet sahneli, kanlı filmlerin en büyük müşterileri olan Türküyle göçmen işçi çocukları, bu filmlerle bir yanda duygusal ve düşünsel bir sömürile alarak olurlarken bir yandan da ekonomik olarak sömürülüyorlar. Bir araştırmanın sonuçlarına göre, kimi gerçek videokasetçilerden geçen 7 filme kadar kiratılıyor. Tanesi günlük 3 markla 6 mark arasında kiralanan bu filmle aile ortalamaya 100 marklık bir harcama yapıyor.

Asıl sorun:

Toplumsal soyutlanma

Pek çok bulundugu ülkenin dinini yeterince konuşmayan ve anlamayan göçmen işçi aileleri, videodan önce daha çok müzik kaselerine yönelirken şimdi video öne geçmiş durumda. Gerçekten de Türkçeleştirilmiş gazetelerdeki ilanların izlenmesi bile bu gerçeği gösteriyor. Eskiden sıkışık görülen tam sayfa müzik kaselerinin azalırken yerine video filmlerin girdiği görüyor. Video salgınının göçmen işçiler arasında yaygınlaşması, asıl önemli

sorunu, Türküyle göçmen işçi kitlelerinin bütününe kendi içine çekilmesi ve gettolaşma eğilimlerinin artması sorununu doğuruyor. Kiraladığı, satın veya ödünç aldığı birkaç video filmle evine, odasına çekilen aile, içinde yaşadığı topluma zaten zayıf olan ilişkisini, etkileşimini bütünüyle yitiriyor ve bilinç sapmalarına veya uyuturmaya yol açan bir dünya ile başbaşa kalıyor.

Federal Almanya'da Türk video pazarına ilişkin bir inceleme bu durum, "Fikir alışverişinin yerini kaseler alıyor" diye ifade ediyor. Gerçekten de bir Karaoğlu, Tarkan filmiyle veya bir Sunal komedisiyle veya bir Soray melodramıyla odasına çekilen Türküyle göçmen işçisi ailesinin içinde yaşadığı topluma kültürel, toplumsal, düşünsel etkileşimi bütünüyle ortadan kaldırıyor. Aile veya dar "hemşeri" grubunu birleştiren tek şey ise, birlikte sessizce veya sıradan yorumlarla seyredilen video-film oluyor.

Çözüm var mı?

Piyasaya sunulan video filmlerin nitelik ve içeriğinin denetimden geçirilemeyeceği bir ortamda sorunun kesin çözümü yok. Kimi yerlerde, özellikle Berlin'de Türküyle göçmen işçi kitleleri ve gençler üzerinde olumsuz etkileri olan bu tür video filmlere karşı "Alternatif video grupları" kuruluyor. Bunlar Federal Almanya'da yaşayan yabancı işçilerin sorunlarını konu edinen veya Türküyle gerçeklerini seçilerek kaliteli ve mesajlı video filmlere ağırlık tanıyorlar. Ama bu gibi girişimleri henüz çok az olduğu ve karşılığında pek çok engel bulunduğunu unutmamak gerek. Yine, örneğin Berlin Senatosu'nun finans etmediği ve oturma hakkı, iş ve eğitim olanakları, yabancı işçilerin hakları gibi konulardaki bir dizi Türküyle video filminin Türk video-teklirinden ücretsiz olarak kiralınması bu yolda atılmaya çalışılan küçük adımlardan biri.

Video salgınının Federal Almanya'da yaşayan Türküyle işçiler üzerindeki toplumdan soyutlayıcı ve entegrasyonu güçleştirici yönleriyle gerçek anlamda savaşılabilir ise kitle haberleşme alanında da ciddi ve tutarlı bir entegrasyon politikasına ve programa sahip olmaya bağlı görünüyor.

Af Örgütü Mannheim'da Orhan Taylan'la dayanışma akşamı düzenledi

Ulusallararası Af Örgütü, halen devam etmekte olan Barış Derneği davasından 8 yıl 4 hükümlü ve DİSK davasından da idam istemi ile yargılanmakta olan ressam Orhan Taylan'la dayanışma amacıyla 6 Temmuz günü Mannheim'da bir gece düzenledi. "Çünkü Türkçeleştirmede Korkuyorlar" başlığı altında sunulan geceye yüre yakın Alman demokratın yanı sıra az sayıda da Türküyle katıldı. Türküylelerin katılımından dolayı uluslararası Af Örgütü (AIDA) Federal Almanya bölümünden Münihli sanatçı Dagmar Türk Orhan Taylan'ı tanıtan bir konuşma yaptı. Mannheim'dan Karin Möller, Frankfurt'tan Michael Deckner Nazım Hikmet'ten şiirler sundular. Ayrıca Duo Şimşek müzik grubu da gene Nazım Hikmet'i yaptırlarından derlenmiş Türkçeleştirilmiş şiirleri okudu. Toplantıda ressam Silvia Izi de, geliri Türkiye başı savaşıtlarına verilerek üzere bir grafik çalışmasını açık arttırmaya çıkardı. Grafikte Nazım Hikmet'in ünlü "Yaşamak bir ağaç gibi tek ve hür" şiiri yer alıyordu. Uluslararası Af Örgütü Almanya bölümünden koruması altına alınan Orhan Taylan'la ilgili benzeri etkileşimlerin önümüzdeki günlerde de sürdüreceği bildiriliyor.

Mantar gibi biten Türk videocular

Son dört yıldır Alman video pazarına Türk videokasetçileri akin etti. Büyük kentler bir yana, birkaç bin Türküyle'nin yaşadığı kimi kasabalarda bile video filmleri satan veya kiralayarak Türk videocular yağmurdan sonra mantarlar gibi bitmeye başladı. Halen piyasada 2 bin çeşit kadar Türkçe video-film bulunduğunu bildiriyor. Türküyle göçmen işçi aileleri arasında videokaset alışverişi ve değiş tokuş günlük olaylardan. Öte yandan Türkiye'de televizyonu ilk yaygınlaşmaya başladığı yıllarda televizyonu olanlara televizyonu seyretmeye giden "ile-saif-saif" lerini yerini Avrupa'da, "video-saif" ler almış durumda. Pek çok işçi evinde, bugün, misafirleri ilk ikram, şöyle hüüngür hüüngür ağırlayan bir Türk veya Hint melodramı oluyor.

Türk video pazarındaki filmleri kabaca üç türe ayırmak olanaklı. Birinci grupta

Kohl Hükümeti, silahlanmada da Reagan'ın izinde yürüyor

Geçtiğimiz ay içinde Kohl hükümetinin silahlanma bütçesinin artırılması ve yeni tür silahların üretimi için emekçi halkın aleyhine ve silah tedariklerinden yana aldığı bir dizi karar Federal Almanya'nın NATO'nun Batı Avrupa'daki temel direklerinden olduğuna ve Reagan yönetiminden gelen baskılarla daha da saldırgan politika izlemeye hazırlandığını ortaya koydu.

Federal Almanya'nın İngiltere, İtalya, Fransa ile birlikte yeni savaş araçları üretmekten yana aldığı kararlar aynı zamanda NATO askeri planlarında Batı Avrupa silah tedariklerinin artan rolünü de yansıttı.

Haziran ayı sonunda Kohl Hükümeti, NATO'nun ve Ortak Pazar'ın gölgesi altında bir kuruluş olan Batı Avrupa Birliği'ne uyguladığı baskılar sonucunda Federal Almanya'nın saldırıya yönelik silahlar üretmesi konusundaki yasağı kaldırdı. İkinci Dünya savaşı sonunda Alman topraklarından bir daha savaş çıkmaması için savaş sonunda imzalanan Potsdam anlaşması ve diğer uluslararası anlaşmalar ile Federal Almanya'nın sosyalist ülkelere yönelik stratejik bombardıman uçakları ve uzun menzilli füzeler üretmesi yasaklanmıştı. ABD'nin saldırı stratejisinin sadık izleyicisi olan Kohl hükümeti, bu yasağı kaldırdıktan uluslararası anlaşmaları çiğnedi ve dünya barışı açısından tehlikeli bir adım attı. Bu gelişme üzerine Sovyetler Birliği hükümeti Federal Almanya hükümetine verdiği muhtıra ile bu kararın ABD'nin saldırı stratejisinin sonucu olarak nitelendi ve doğuracağı tehlikelere karşı uyardı.

Kohl hükümeti bir taraftan, yeni tür silahlar üretebilmek için şimdiye dek im-

Kohl hükümeti 1985'de silahlanma bütçesini yaklaşık iki milyar DM arttırırken, toplumsal harcamaları da iki milyar DM azaltacak

Batı Avrupa silah tedarikleri 1995'e kadar üreticilerde modern avcı uçaklarından 70 milyar Dolar kazanacak

zaladığı anlaşmaları çiğnerken, öte yandan da ABD yönetiminin baskısıyla silahlanma harcamalarını arttırıyor ve NATO planlarına uygun olarak yeni tür silahların üretimine girişiyor.

Federal Almanya'nın NATO harcamalarına katkısı 1970'li yılların başından günümüze dek iki kat artmış bulunuyor. ABD Savunma Bakanı Weinberger Federal Almanya'nın şu anda ödediği 2.3 milyar DM'nin 3.8 milyar DM'a yükseltildiğini öte yanda geçtiğimiz günlerde Washington'a resmi bir ziyaret yapan Savunma Bakanı Wörner özetimizdeki yıllarda 36 adet "Patriot" tipi roketin Federal Almanya'ya yerleştirilmesini karara bağladı. Bu roketler 7 milyar DM'a mal olacak. Bu harcamaları karşılayabilmek için silahlanma bütçesi 1,78 milyar DM arttırılarak, 1985'de 49.3 milyar DM'a yükseltildi. Buna karşılık 1984'de altı milyar DM azaltılmış olan toplumsal harcamaların

1985'de 2 milyar DM daha azaltılması öngörülmüş.

Batı Avrupa silah tedariklerinin 1970'li yıllara kıyasla artan potansiyeli onların NATO planlarına katkısını ve NATO içindeki rollerini de arttırmış durumda. 1971'de Batı Avrupa ülkeleri bloğun askersel harcamalarının yüzde 25'ini karşılarken, bugün bu miktar yüzde 44 olmuştur. NATO'nun Avrupa grubu NATO kara kuvvetlerinin yüzde 75'ini, savaş uçaklarının yüzde 65'ini ve savaş gemilerinin yüzde 60'ını sağlamaktadır. Bu gelişmelere uygun olarak ve NATO planları çerçevesinde Batı Avrupa ülkelerinden özellikle Fransa, İngiltere, İtalya ve Federal Almanya'nın silah tedarikleri yeni askersel araçlar ve silah sistemleri üretmek amacıyla birleşmektedirler. Federal Almanya'da devlet askeri üretiminin tüm alanlarının gelişmesine destek olmakta ve öncülük yapmaktadır.

Bu gelişmelere uygun bir adım Temmuz ayının ilk haftasında Federal Almanya, İngiltere, Fransa, İtalya ve İspanya savunma bakanlarının "Jagers 90" ve "Agil Combat Aircraft (ACA)" uçaklarını ortak üretmek kararını vermesiyle atıldı. 1995 yılına kadar üretilemesi planlanan bir avcı uçağı bu ülkelerin hava kuvvetlerinde çok Tornado ve F-18 uçaklarının yerini alacak. Bu karar Batı Avrupa uçak tedariklerinin ABD savaş endüstrisinin boyunduruğundan kurtulma kararı olarak açıklan-
dı. Ancak gelişmenin 1982'de ABD ordusu ile Schmidt-Genscher hükümeti arasında imzalanan "Air-Land Battle" (Hava-Kara Savaş) stratejisinin bir sonucu olduğuna dikkatli. Yeni yapılan anlaşma ile silah tedariklerinin 70 milyar dolar kanazacakları da açıklandı.

Türkiye Postası

15 GÜNLÜK GAZETE 27 TEMMUZ 1984 SAYI: 36

Nikaragua'da devrim 5 yaşında

Nikaragua halkının kanlı Somoza diktatörlüğünü devirip halk iktidarını kurduğu 19 Temmuz, tüm Orta ve Latin Amerika ülkelerinde çeşitli biçimlerde kutlanırken, başkentte yapılan törenlerde 40 kadar dış ülke delegasyonu da yer aldı. Managua'da 300 bin kişinin katıldığı gösterilerde konuşan Nikaragua hükümet koordinatörü Ortega, Nikaragua halkının ABD'nin saldırıdan ve yıkıcı planlarına karşı devrimi savunmaya kararlı olduklarını vurguladı.

1979'dan bu yana ABD bölgesinde ilerici hareketleri olumlu yönde etkileyen ve emperyalizmin baskılarına karşı çıkan Nikaragua devrimini yatakmak istemedi; ekonomik boykot uyguladı, saldırı üssü haline getirdiği komşu ülke Honduras'dan karşı devrimcileri çekerek ülkeye soktu. 1983'ten bu yana havadan ve karadan fiili saldırıya geçti. 1983 Kasım'ından bu

kratik yıllardan biri oldu. Sadece 1983'de ABD'nin saldırıların ülkeye verdiği maddi zarar 128 milyon dolar buldu. Bu nedenle kamu sağlığı, eğitim ve konut yapımı alanunda planlananların bir kısmı gerçekleştirilemedi.

Öte yanda tüm boykota ve ABD'nin saldırı politikasına karşı 1983'de Nikaragua'nın ekonomik büyüme hızı yüzde 5,1'e ulaştı. Geçtiğimiz yıl içinde tüm tarım ürünlerinin üretimi bir önceki yıla kıyasla arttırdı. Bir yıl içinde yaklaşık 450 bin kişi okuma-yazma eğlendi.

Bundan da öte Nikaragua halkı bir yandan üretimi sürdürüp bir yandan da saldırılara karşı koymaya çalışarak, devrimini koruyup yaşatabileceğini kanıtladı. Bunun da sadece yönetimine güvenen halkın yaratıcı çalışması ve özveri ile olabileceğini gösterdi. Bu gelişmeyi bir aşama-

Seçim platformunda silahsızlanma yönündeki cesur önerilere rağmen

Son yıllarda Reagan'ın yüksek silahlanma harcamalarından yana ve sosyal harcamaları kısıtlayan politikası, 10 milyona yakın işsizlik, ABD'de emekçi yığınların harekelleştirmesi arındır. Başın isteyen, sosyal haklarının geri verilmesini isteyen yığınların talepleri

Demokrat Parti Kongresi'ne de yeni boyutlar getirdi. Carter'ın başkan yardımcılığı yapmış olan Mondale atom silahlarının dondurulmasından ve Nikaragua'da ABD müdahalesine son verilmesinden yana olduğunu açıkladı.

Mondale gerçek bir alternatif mi?

● ABD'de emekçi yığınların silahsızlanma ve iş yönünde yükselen talepleri ve Demokrat Parti'nin Kongresi öncesinde San Francisco kentinde sendikacıların ve barış hareketinin yaptığı büyük gösteriler partinin seçim platformunda silahsızlanma yönünde cüsur önerilerini yer almasına yol açtı.

Temmuz ayının üçüncü haftasında ABD'nin San Francisco kentinde yapılan Demokrat Parti Kongresi'nde Kasım ayında başlanılan seçimlerin partinin adayı olarak Walter Mondale seçildi. Kongrede ön seçimlere katılmış olan rakipleri senatör Gary Hart 1200 ve insan hakları savunucusu zenci Jesse Jackson 465 oy alırken, Mondale 3933 delegenin 2191'ini oylandı alarak, 1977-1980 yılları arasında devlet başkanlığı yardımcılığı yapmış olan Mondale, AFL/CIO sendikasının adayı olarak tanındı.

Parti kongresinin yapıldığı günlerde de öncesinde San Francisco kentinde sendikacıların, barış örgütlerinin ve onbinlerce San Francisco'lu'nun silahsızlanma, nükleer silahların dondurulması, sosyal harcamaların kısıtlanmasından, ABD yönetiminin dış politikasını değiştirmesi ve özellikle Orta Amerika'ya karışmakla vazgeçmesi taleplerini yükselttikleri büyük gösteriler yapıldı. ABD barış hareketi (Freeze)'nin ve ekonomik koşulları gittikçe ağırlaşan emekçi yığınların ön sürdükleri yükselttikleri talepleri çerçevesinde Reagan'a rakip olmayı amaçlayan Demokrat Parti adayları kongrede bu talepleri de içeren konuş-

malar yapıldı. 18 Temmuz günü kongrede yaptığı konuşmasında Senâtor Hart, Reagan'ın saldırgan politikasını eleştirip, "Batı ile Doğu arasında çelişkilerin savaş alanlarında değil, görüşme masalarında çözüleceği bir dünya olanaklıdır" derken, Mondale de 4000 delegenin önünde atom silahlarının dondurulmasından yana olduğunu ve Nikaragua'daki yasa dışı savaşa son verilmesi gerektiğini açıkladı.

Öte yandan silahlanma denetiminin tutulması güvenlik politikasının bir parçası yapılırsa, atom silahları ve uzay silahları konusunda dondurma cabasıdır, ABD'nin atom silahlarını iki kullanan ülke olmayacağını ilan etmesi gibi ABD barış hareketinin savunduğu bazı öneriler parti kongresinde kabul edilen seçim platformunda da yer aldı.

Demokrat Parti Kongresi'nde adayların söylediği sözler ve seçim platformunda yer alan öneriler karşın Reagan'ın nabızının silahlanma harcamalarının yüzde 11-13'erine, yüzde 4-5 oranında artmasından yana olduğu, Pentagon planlarında yer alan MX füzelemlerini üretimi gibi konuları savunmakla birlikte silahsızlanma alanında somut öneriler getirmede de biliniyor. Öte yandan Mondale ekonomisi ve toplumsal sorunları ilişkin olarak da Reagan'a gerçek bir alternatif oluşturarak bir programla ortaya çıkmış değil. Ancak, ABD'de Reagan'ın saldırgan dış politikasına karşı güçlü gücüne muhalefet; yüksek silahlanma harcamalarının yükünü çeken yığınların hoşnutsuzluğu ve barış hareketinin silahsızlanma yönündeki talepleri tekeli sermayenin temel partilerinden olan Demokrat Parti'ye de yansdı.

Öte yandan zenci aday Jackson'un hoşnutsuz kesimleri özellikle işsizlere, yaşlılara ve azınlıklara yönelik kampanyası, ve ayrıca ABD Komünist Partisi'nin Reagan'a gerçek bir alternatif oluşturan, tekeliler ve yüksek silahlanma harcamalarına karşı, silah ve ekmeğin bir arada olamayacağını savunan seçim platformu, Demokrat Parti kongresinde de yeni boyutlar getirdi.

Reagan'a karşı büyüyen muhalefet Mondale'e Demokrat Parti Kongresi'nde simdiye dek öncümler kampanyasında söylemişlerdi yerleri şüpheli. Ama Mondale'in, devletin güvencileri açısından ABD'nin ülke dışında güç kullanmasından ve silahlanma harcamalarının belirli miktarda yükseltilmesinden yana olan, ekonomik sorunlarla iş tekelci sermayenin temel partilerinden olduğunu açıkça ortaya koyan programı ile halkın taleplerini karşılayabilmesi olanaklı değil. Programın taşıdığı çelişkiler Reagan'a oy veremeycek olanların Mondale'e yönelmesini de güçleştirecek.

Öte yandan seçimleri ve seçimler öncesi kampanyayı Reagan'a karşı muhalefet genişletmek için bir olarak olarak değerlendiren ABD Komünist Partisi, barış, eşit haklar ve işyerleri için somut öneriler içeren programıyla Reagan'a karşı tek gerçek alternatif oluşturuyor. Parti, 1984 seçimleri için Genel Sekreteri Gus Hall ve Merkez Komitesi'nin üyelerinden Angela Davis'i başkan ve başkan yardımcısı adayı göstermiş durumda. Ancak komünist Parti ABD'de mevcut yasalara göre her eylette seçimlere katılmıyor.

fiili saldırıya geçti. 1983 Kasım'ından bu yana ise 10 bin Amerikan deniz piyadesi Nikaragua sahillerinde manevraya başladı ve 1984 ilkbaharında Nikaragua limanları CIA tarafından mayınlandı. Bu saldırgan sonucunda 1984 yılı Nikaragua'nın en

çokini bostandı. Bu gelişmeyi bir aşamada daha ileri götürebilecek olan 4 Kasım seçimlerini Nikaragua halkı devrimci sürecin bir parçası, başlanılan pekiştirerek, demokratik işlevleri derinleştirecek bir adım olarak değerlendirdi.

Kısa kısa...Kısa kısa..

Mısır-Sovyet ilişkileri

Temmuz ayı başlarında Sovyetler Birliği ile Mısır arasında varılan bir anlaşmaya göre her iki ülke Moskova'da ve Kahire'de elçilik düzeyinde yeniden temsil edilecek. Böylece üç yıllık aradan sonra Mısır ile Sovyetler Birliği arasındaki elçilik ilişkileri yeniden başlanacak. Bilindiği gibi Enver Sedat yönetime geldiğinde Mısır'ın Sovyetler Birliği ile ilişkileri azalmış; Sedat 11 yıllık iktidarı döneminde 17 bin Sovyet teknisyeni ve askeri personeli gönderilmişti. Ancak, Mi-

kri personeli geri gönderilmişti. Ancak, Mısır Cumhurbaşkanı Mübarek'in Sovyetler Birliği ile Nasr dönemindeki (1950-60'lar) iyi ilişkileri sürdürmeye dair henüz bir belirti yoktu. Cesitli kaynaklara göre, dondurulmuş ilişkilerin normalleştirilmesi Mısır'ın bölgede sadece ABD'nin etkisinde olmayan başat güçten biri olarak daha etkin bir rol oynama isteğine dayanmaktadır. Ayrıca Mısır, son bir kaç yıl içinde 500 milyon Dolar'a ulaşmış olan Sovyetler Birliği ile ticaretini daha da artırmak istiyor.

Kreisky: Amerikalılar konuşma biçimlerini değiştirmeli

İsviçre konuk olarak gelen Avusturya eski Başbakanı Bruno Kreisky 13 Temmuz günü Sürme kentinde yaptığı konuşmada Amerikan yönetiminin savaş kartlarını politikasını eleştirdi. Avrupa'nın tarihinde görülmedik bir silahlanma baskısı altında olduğunu söyleyen Kreisky, Amerikan yönetiminin Avrupa'da sınırlı bir atom savundan söz etmekten kaçınmadığını vurguladı. Kreisky, "ABD ile Sovyetler Birliği arasında kesinlikle olan silahsızlanma görüşmelerini yeniden başlatamadan Amerika'nın konuşma biçimlerini değiştirmelidir" dedi. Kreisky ayrıca Amerikan Kongresi'nin daha önce Amerikan başkanlarına imzalamış olan anlaşmalara sadık kalmaması da gerekli olduğunu belirtti; Federal Almanya ve İngiltere'deki tutucu hükümetleri de toplumlarını sarsmak ve güvensizliğe itmekle suçladı.

Terör rejimine 50,6 milyon DM

Orta Amerika ülkesi El Salvador'da bir süre önce yapılan seçimlerle yönetime gelen cumhurbaşkanı Duarte Temmuz ayı ortalarında Federal Almanya'yı ziyaret etti. Özgürlüklerin çığırıldığı ve insan haklarının sürdüğü El Salvador'un devlet başkanı Kohl hükümeti tarafından gösterişli bir biçimde karşılandı.

Duarte ve Kohl: Elele, dizdiz, gözgöze...

Duarte'nin Washington'dan sonra ziyareti ettiği ikinci NATO ülkesi oldu. Ziyaretin ardından Bonn hükümetinin El Salvador'a 50,6 milyon DM'lik ekonomik yardım yapacağı açıklandı. Hükümetin bu karar, Yeşiller, Genç Sosyalistler ve diğer demokratik güçleri tarafından protesto edildi.

Devleti ve kamu sektörünün holdinglere ve faşistlere teslim edecek yeni bir adım daha

Özal, bürokraside büyük bir temizliğe girişti

Bir günde yayınlanarak yürürlüğe giren ve 242 sayfa tutan 33 yasa gücündeki kararname ile devletin yapısında, kamu kuruluşlarının örgütlenişinde, kırsal alan ve devlet ilişkilerinde temelden değişiklikler getiren yeni düzenlemeler yapıyor ve Turgut Özal'ın deyişle **"Cumhuriyet tarihinin en büyük operasyonu"** gerçekleştirilmiş bulunuyor. Resmi Gazete'nin 18 Haziran tarihli mükerrer sayısında yayınlanan yasa gücündeki kararnamele bakanlıklarda, KİT'lerde ve tarımsal amaçlı kooperatiflerde büyük üst bürokrat ve seçilmiş işbaşına gelmiş kooperatif yöneticileri görevlerinden alınıyor ve Turgut Özal, bu operasyonu kamuoyuna **"bürokraside reform yaparık, kırtasıyeliçiliğ ortadan kaldırdık ve vatandaşın işini kolaylaştırdık"** şeklinde açıklayabiliyor.

Oysa, Turgut Özal getirdiği bu yeni düzenlemelerle, devlet aygıtında ve kamu İktisadi Teşebbüslerinden demokrat, liberal veya Evren-Özal ikilisi gibi düşünmeyen üst bürokratları temizleyerek, bunların yerine IMF'ye bağlı, Amerikancı,

Resmi Gazete'nin 18 Haziran 1984 tarihli mükerrer sayısında yayınlanarak yürürlüğe giren yasa gücündeki kararnamele, Kamu İktisadi Teşebbüsleri'nde (KIT) büyük bir operasyon yapıldı ve bu kuruluşların örgütlenme biçimleri ve yönetim organlarının oluşturulma esasları baştan aşağı değiştirildi. KİT'lerin yeniden örgütlenmesini öngören yasal düzenle-

melerle, bu kuruluşların bütün yönetim organları tasfiye edildi ve böylece, bunların yönetim kademelerinde çalışan binlerce üst bürokrat görevlerinden alınmış oldu.

Yeni düzenlemeye göre, 18 Ağustos 1984 tarihine kadar 180 kamu kuruluşu yeniden örgütlenerek ve bunların yönetim kurulu üyelerine, genel müdür ve yar-

rejimin destekçisi holdinglerin has adamlarını, MHP'nin faşist kadrolarını atamak istiyor. Bilindiği gibi, Özal işbaşına geldikten sonra, MHP'nin önde gelen kadrolarını üst bürokrat kadrolara atayarak, devlet yapısının faşistleşmesinde önemli adımlar atmıştı. Ancak, bakanlıklarda, KİT'lerde ve kooperatiflerin yönetimlerinde **"istenmeyen kişiler"** görevlerinden alarak yerlerine atama yapmak hem yasal güçlükler taşımakta ve hem de tepkilere yol açmaktaydı. Bu durumu iyi bilen Turgut Özal, yeni bir yol buldu ve tarımsal amaçlı kooperatiflerde, KİT'lerde ve bürokraside büyük bir temizlik bir kaleme dönüştürdü ve böylece, görevlerine son verilen kişilerin üst mahkemelere itiraz yollarını da kapamış oldu.

Ne yazık ki, Evren-Özal ikilisi bürokraside ve tarımsal amaçlı kooperatiflerde, bu kadar büyük bir operasyonu gerçekleştirirken, basın yayın organları, birçok demokrat nitelikli kişi ve kuruluş durumun önemini kavrayamıyor ve bunlardan hiçbir karşı ses gelmiyor.

dımlıklarına yeni atamalar yapılabilecek. Böylece, KİT'lerin üst yönetimlerinde görev yapan demokrat, liberal veya Özal ekibinden olmayan unsurlar temizlenecek, bunların yerine rejimin tam destekçisi elemanlar atılacak.

Ayrıca, bu yeni uygulama ile KİT'lerin ABD tekelcilerinin ve yerli holdinglerin kontrolüne geçmesini önünde tüm engeller ortadan kaldırılmış oldu. Bilindiği gibi, daha önce KİT'lerle ilgili yasa da yapılan bir değişiklikle bunların tamamının ya da hisselerinin bir bölümünün yabancı ve özel kişilere satılması mümkün hale getirilmişti. Ancak, KİT'lerin fiili olarak satılabilmesi için, yalnızca hükümetin değil, aynı zamanda, bu kuruluşların genel ve yönetim kurullarının karar gerektiriyordu. Özal yeni uygulama ile KİT'lerin genel ve yönetim kurullarını feshederek satışa çıkarılacak kamu kuruluşlarını kendisine bağladı ve böylece, bunların satışını engelleyen direnç noktaları kırılmış oldu.

KİT'lerle ilgili eski yasal düzenlemeye göre, kuruluşların yönetim organları, 25 ile 50 üyeli "Genel Kurul", genel kurul tarafından seçilmiş işbaşına gelmiş "Yönetim Kurulu", genel müdür ve iki genel müdür yardımcısından oluşuyordu. Yine

hınması Özal ve ekibini rahatsız ediyor ve bunlar, KİT'lerde her istediklerini yapamıyorlardı.

KİT'lerle ilgili yasa gücündeki kararnamele, bunların genel kurulları temelli ortadan kaldırıldı ve yönetim kurullarının seçime değil, bakanlar kurulunun atamasıyla oluşturulması esası getirildi. Yeni düzenlemeye göre, KİT'lerin yönetim kurulların genel müdür, iki genel müdür yardımcısı ve hükümet temsilcisi olmak üzere yalnızca beş kişiden oluşacak. Özal yaptığı bu düzenleme ile, bütün KİT'leri kendi adamlarını atayacak ve böylece, bu kuruluşlarda istediği gibi atayabilecekti.

Öte yandan, KİT'lerle ilgili yasa gücündeki kararnamelerle, değişik bakanlıklar bünyesinde bulunan ve devlet sektörünün temellerini oluşturan en büyük işletmeler, bağlı oldukları bakanlıklardan alınarak, doğrudan Turgut Özal'a bağlandı. Özal'a bağlanan KİT'ler arasında Ziraat Bankası, Devlet Yatırım Bankası, Anadolu Bankası, Sümerbank, tekstil sektörü, çimento fabrikaları, Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri, Etibank ve bu kuruluş

ÖZAL: KİT'lerin yeni patronu

bağlı işletmeler, Türkiye Petrolleri, Petkim, Türkiye Gübre Sanayii, ve Türkiye Kömür İşletmeleri yer alıyor. Bilindiği gibi, bu kuruluşların önemli bir bölümü onüçmüzdiki aylarda yabancı tekelere ve yerli holdinglere satışa çıkarılacak ve bu işletmeleri, bizzat Turgut Özal yönetecek.

Binlerce üst bürokrat görevinden alındı

Cumhuriyet tarihinin en büyük operasyonu

- Görevden alınan üst bürokratin yerine, bir ay içinde yeni atamalar yapılabilecek

Özal'ın deyişle, sivil devlet aygıtının temellerini oluşturan bürokraside **"Cumhuriyet tarihinin en büyük operasyonu"** yapılarak bakanlıklar bünyesinde yer alan çok sayıda müsteşarlık, genel müdürlük ve daire başkanlıkları ortadan kaldırıldı ve birkaç bin üst bürokrat görevlerinden alındı. Resmi Gazete'nin 18 Haziran tarihli sayısında yayınlanarak

yan bakanlıkların başında Tarım, Orman, Köyişleri, Dışişleri, Bayındırlık ve İskan bakanlıkları geliyor. Bu bakanlıklardaki bütün müsteşarlık, genel müdürlük ve daire başkanlıkları ortadan kaldırıldı ve böylece, burularda görev yapan bütün bürokratlara görevlerinden alınmış oldu.

Örneğin, Köyişleri Tarım ve Orman Bakanlığı bünyesinde yer alan 13 genel müdürlük, bunlara bağlı daire başkanlıkları ve taşra örgütleri ortadan kaldırılarak

Yeniden örgütleneye gerekeceği kamu İktisadi Teşebbüsleri'nin (KIT) genel kurul, yönetim kurulu ve genel müdürlük gibi bütün üst organları tasfiye edildi ve böylece, bu kuruluşlarda görev yapan binlerce üst bürokrat görevinden alındı.

kuruluşları, genel müdür ve iki genel müdür yardımcısından oluşuyordu. Yine eski yasaya göre, KİT'lerin ekonomi politikalarını saptamada, bakanlık kuruluna kadar bunların genel ve yönetim kurulları da yetkiydi. Örneğin, bakanlar kurulunun bu kuruluşları satışa çıkarabilmesi için, genel ve yönetim kurullarının karar gerekiyordu. KİT'lerin yetkili organlarındaki demokrat, liberal ve Özal gibi düşünmeyen çok sayıda eski bürokratın da

10. yılda yara daha derin...

Türkiye Postası bürosunda Kıbrıs Barış Kuvveti sorumlularından Dr. İoannis ile sohbet ediyoruz. "Yunan cuntası 15 Temmuz 1974'de Sampson darbesi ile Türkiye'nin müdahalesine ortam hazırladı" diyen konuşumuzu ve ardından ekliyor: "Ancak faşist Sampson'u alaşağı etmek için bir tabur asker yetmez miydi ki? Amaç gerçekten bu idiye, 50 bine yakın Türk askerinin adını yüzde 40'a yaklaştan bir bölümünü legal etmesi gerekir miydi?"

Kaldı ki Sampson bir hafta içinde devrilmiş, ancak 20 Ağustos'ta adaya çıkartma yapan ordu, 14 Ağustos'ta yeni bir ilerleme ile daha geniş bir alana yayılmıştır. Ama, Kıbrıs'ın askeri çıkartmanın on yıl ardından bugün o dönem sorumlularını yine aynı gerekçelerle çıkartmayı savunuyorlar. Çıkartmayı ada halkına barış ve demokrasi getiren bir zafer olarak kutuyorlar.

Gerçekten çıkartma adanın bağımsızlığını ve bütünlüğünü korumuş, emperyalizmin bölücü planlarının uygulanmasını engellemiş midir?

Kıbrıs Türkleri bağımsız bir yönetime mi sahip olmuşlardır? Türk'ü ve Rum'u ile tüm Kıbrıslıların demokratik hak ve özgürlükleri mi korunmuştur? Kıbrıs Türkleri'nin refah düzeyinde bir yükselme mi olmuştur? Kıbrıs'a asker çıkartılması bölge barışına hizmet etmiştir?

Bizce bu soruların tümünün yanıtı kocaman bir "hayır"dır.

Bir kere gerek Sampson darbesinin gerekse Türkiye askeri kaptanının İngiltere'nin ve ABD'nin haberi ve onayı dışında geldiğini söylemek olası değildir. O günleri ilişkin belgeleri biraraya karıştırmak, ABD yöneticilerinin tavırna bakarak, ABD'li diplomatların açıklamalarını gözden geçirmek darbenin ve onu izleyen kaptanının ABD ve İngiltere için sürüp sürmadığını açıkça göstermektedir. Türkiye ordusu on yıl daha kalabilmiş ve Kıbrıs'ın Kuzey kesiminde sözümden "bağımsız" devlet girişimleri gittikçe pekiştirilmiş ise bile, ABD emperyalizminin ve NATO'nun adayı bölmek, bir kesimini Türkiye'ye, diğerini Yunistan'a bağlayarak NATO'nu hizmetine sokmak, "Kıbrıs'ta bayırmayan bir uçak gemisi"ne dönüştürme planları uygun olduğu içindir.

Nitekim Türkiye'nin adaya çıkarma yapmasının ardından Denktaş'ın 13 Şubat 1975'de adanın Kuzeydoğu kesiminde otonom Türk Kıbrıs Devleti ilan etmesiyle adanın bölünmesinde bir adım daha atılmıştır.

Öte yanda 1974'den sonra adından kuzey kesimin ekonomik ve politik olarak adını alan Türkiye'ye başlangıça sürecine girmişti. Kuzey Kıbrıs'da bütün kolluk kuvvetleri adanaktı. Türk Silahlı Kuvvetleri'ne bağlandı. Şu anda KKTC işçileri ve Savunma Bakanlığı'nın yöneteceği bir tek asker, ya da polis yoktur. Öte yanda, Kıbrıs'ın kuzey kesiminin bütçesinin yüzde 70'i Türkiye'ye bağlıdır. Üretim sektörü, kömürü, ıspal sırasında kişi başına iki bin Dolar olarak, bugün 1200'e düştüğüdür. İzzizlik, Üretimdeki düşüş, enflasyon Türkiye'dekiinden daha yüksek. Evren-Özal yönetimi Kuzey Kıbrıs'da 1984-88 yıllarında uygulananca başlı başına ilk ve burayı tümüyle serbest bölge ilan etme cabasıdır.

İnsan hak ve özgürlüklerine gelince çıkartma sonucunda yüzlerce kişinin yaşamlarını yitirdiği ya da akıbetlerinin meçhul olduğu, binlercesinin göç etmek zorunda kaldığı, kaybolanların bulunamadığı yıllardır belgelenmektedir.

Çıkartmanın on yıl ardından bugün varılan noktada şurası açıktır: Dün Amerikancı Yunan cuntasının faşist darbe girişimi ve ardından Türk asker çıkartması ile derinleşen Kıbrıs sorunu, bugün de yine Amerikancı Türkiye cuntasının üstü örtülü desteğiyle 15 Kasım 1983'de Kuzey Kıbrıs'da ilan edilen "bağımsız" devlet ile kangren haline gelmiştir.

"Papandreu iktidarda iken çözüme ulaşamaz"
 diyen Denktaş için görüşmelerden kaçmanın kılıfı
 hazırlarken, Yunan sağ ve Rum gericiği de ıkkı gö-
 rüşmeleri yoksa sürerek, Papandreu hükümetini
 adaya aşık paktmaya zorlamaktadır. Kasım ayın-
 daki başkanlık seçimlerinden önce ABD-Türkiye-Yu-
 nanistan arasındaki dengeyi bozucu bir girişimde
 bulunmaları **tercih** eden Reagan yönetimi ise, Kıb-
 ris konusundaki yeni planlarını seçimler sonrasında
 ertelemiş görünmektedir.

Türkiye halkı açısından ise çıkartma on yıldır süren ağır bir ekonomik yükür. Bu yükü tasımanın

ötesinde bir de Türkiye halkı, Türkiye'nin bölgedeki işgalci bir devlet konumuna düşmüş olmasının ağır politik yükünü taşımaktadır.

Bu arada, askeri çıkartmanın pek öne çıkmayan ancak hiç de küçümsenemeyecek bir sonucu Türkiye'de 12 Mart döneminde prestijini yitiren Nurettin Ersin, Bedrettin Demirel gibi 12 Eylül darbesini gerçekleştiren üst rütbeli subay ve generallere prestij kazandırması olmuştur. Bir anlamda çıkartma 12 Eylül döneminin cuntacı kadrolarının temelini atmıştır.

Yani "zafer" emperyalizme, gericiğe, Türkiye tekelci burjuvazisine, onlarla işbirliği içindeki yüksek rütbeli generalere ve Kuzey Kıbrıs'ta Türkiye tekelci sermayesinin mallarını pazarlayan ve bu nedenle "anavatanla bütünleşme" belgisine sarılan ticaret burjuvazisine varamıştır.

Sohbetimizin sonunda doğru soruyorum loandides: "Peki kılı gürümeler neyeye varabilir? Cüzime nasıl ulaşılacak?" loandides'in yanıtı çok kesin: "Kılı gürümelerden başka çıkar yöl yoktur. Kuzkuz gürümelerinin başkanı masanın kılı tarafında oturanlar kimler olduğuna ve bunların gerçek niyetlerine bağı. Ben eminim kılı Kuzey kesimdeki barşevler ile bİ, Güney" dedi barşevler otursaydık masaya, inanın, sonuç belgesinin yazılması da dahil, kılı saatte çözüldü sorunu. Ancak bİ, masada oturanlar Denkas ve Kırpıranı da oİa yİne gürümelerİn şİmesinden yanayız. Barşılı çözümlerinde ada halkının aşkerel makedarları tahammülü yoktur, bunu istememektedirler."

Evet, çıkartmanın onuncu yılında Kıbrıs'ın barış ve demokrasi güçleri açısından çözüm yolu değişmiştir: İki toplum arasında Birleşmiş Milletler gözetiminde baskı, dayatma, önkösulsüz, yabancı müdahalesi olmadan görüşmelerin biran önce başlaması gerekmektedir. Kuzey'de ve Güney'de barışsever Kıbrıslılar görüşmeleri başlatmak için her türlü ön verilmesinde yanadılar. Çünkü Kıbrıslı Türklerin ve Rumların birbirlerine verecekleri ödüller Kıbrıs'ın taşınan toprağında hiçbir şey eksilmeyecektir. Kıbrıs'ın baskı altında yalayacak olan ve kaçınılmazı gereken emperyalizmin konaracak ödüldür.

Filiz KARDAM

müdürlük, bunlara bağlı daire başkanlıkları ve taşıra örgütü ortadan kaldırılarak bunların yerine 3 yeni genel müdürlük kurulması kararlaştırıldı. Ayrıca, yine köye hizmet götürme ve değişik bakanlıkların bünyesinde yer alan Yol Su Elektrik Genel Müdürlüğü (YSE), Toprak-Su Genel Müdürlüğü, Toprak Iskan Genel Müdürlüğü, Toprak Reformu Müsteşarlığı ve Kooperatöfler Genel Müdürlükleri ortadan kaldırılarak, köylülük ve kırsal alanla ilgili bütün kuruluşlar tek elde toplanan yeni bir örgütlenme modeli getirildi.

Yeni çıkartılan yasa gücündeki karar-nameler ve bürokrasi operasyonuyla, devlet kırsal kesim ilişkileri temelden değiştirilmiş, köylülükle ilgili bütün kuruluşlar tek elde toplandı ve bun-ların tamamı, Özal ekşi içinde en Ameri-kan, en holdingsi unsurlardan biri olan Turgut Özal'ın yakın akrabası Koçlarış Tarım ve Orman Bakanı **Hüsnü Doğan**'a bağlandı. Bilindiği gibi, uzun süre Koç Holding'te yöneticilik yapan Hüsnü Do-ğan, **"24 Ocak Kararları"**nı mimarların-dan birisidir ve aynı zamanda, cunta dö-neminde DPT Yabancı Sermaye Dairesi Başkanı olarak da bilinmiştir.

Yasa gücündeki kararnamelere göre, ortadan kaldırılan YSE, Toprak-Us, Toprak Iskan ve Kooperatiferler Genel Müdürlükleri yerine "Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü" adı altında tek genel müdürlük olarak yeniden örgütlenecek ve bu kuruluş Köyişleri Tarım ve Ormanlık Bakanlığın'a bağlı olacak. Ayrıca, yeni düzenlemeye göre, değişik bakanlıklara bağlı olan bütün tarımsal amaçlı kooperatifler, yine tek çatı altında toplanıp Köyişleri Tarım ve Orman Bakanlığın'a bağlandı.

Yeni çıkartılan yasa gücündeki bu kararnamele, değişik bakanlıklara bağlı olarak görev yapan kamu kuruluşları buralardan alınarak, **Turgut Özal**, Başbakan Yardımcısı **Kaya Erdem**, ve Hazine ve Dışişleri Müsteşarı **Ekrem Pakdemirli**'ye bağlandı ve böylece, devlet sektörü **Özal** ekibinin doğrudan kontrolüne geçmiş oldu.

Ayrıca, yasa gücündeki bir kararname ile üst bürokrat kadrolarda sözleşmeli personel çalıştırılabilecek esası getirildi. Bu uygulamaya göre, bütün bakanlıklarda birinci dereceden maarif alan devlet görevlilerinin 5-6 katı ücret ödeyerek sözleşmeli personel atanabilecek. Bunun yanı sıra, yeni uygulamaya göre, Dışişleri Bakanlığı'nda "Büyükelçilik" ünvanıyla sözleşmeli personel atılabilecek.

Devlet köylü ilişkilerinde ve kırsal alanın örgütlenmesinde temelden değişiklikler getiren yeni yasal düzenlemeler yapıldı

Köylülerin kooperatiflerine el kondu

- Milyonlarca ortağı olan tarım kooperatiflerinin yönetimlerine ve sanayi kollarındaki mal varlıklarına el konarak, kırsal alanda kooperatiftiklik hareketine ağır bir darbe indirildi ve küçük üreticilerin, orta köylülüğün kooperatiflerde örgütlenmeleri olanaksız hale getirildi.

Devlet köylü ilişkilerinde ve kırsal alanın örgütlenmesinde temelden değişiklikler getiren yeni yasal düzenlemeler yapıldı ve bu konu bakanlıkların yeniden örgütleniş, bürokrasi ve KİT operasyonlarıyla aynı çerçevede içinde ele alındı. Resmi Gazete'nin 18 Haziran 1984 tarihli mükerrer sayısında yayınlanan 237 ve 238 sayılı kararnamelerle milyonlarca ortağı olan tarım kooperatiflerinin yönetimlerine ve sanayi sektöründeki mal varlıklarına elkonarak kırsal alanda kooperatiftiklik hareketine ağır bir darbe indirildi ve küçük üreticilerin, orta köylülüğün ekonomik-demokratik amaçlı örgütlenmeleri olanaksız hale getirildi.

İlgili kararnamelerle, tarım kesimine yabancı sermayenin ve yerli ortakların girişini önleyen sen engeller ortadan kaldırıldı ve devlet zorunlu, milyonlarca köylü ailesinin ABD tükelleri ve yerli holdingler tarafından soyulması yasal hale getirildi. Ayrıca, yeni getirilen bu yasal düzenlemelere göre, tarımsal amaçlı kooperatiflerin bütün yönetim organlarına devlet görevlileri atanacak. Böylece, devlet zorunlu köylülüğü sürekli baskı altında tutulacak, köylülüğün ekonomik-demokratik örgütlenmesi önlenerek ve ANAP eliyle, kırsal alanda faşist örgütlenmenin olmaları yaratılacak.

237 ve 238 sayılı yasa gücündeki kararnamelere göre, tarımsal amaçlı kooperatifleri ve bunların üst birliklerinin yöneticileri, müdürleri, genel müdürleri ve yardımcılar devletçe atanacak. Ayrıca, bu kuruluşların yönetim kurullarında devlet temsilcileri çoğunluğa olacak ve kooperatiftikler palasok bütün personel devlet görevlileri yöneticileri tarafından atanacak. Kooperatiftikler palasok bütün görevlerini maaz, ücret ve öteki edemelerin miktarı devlet tehsit edilecek. Ancak, ilmi

Yeni getirilen bu düzenleme ile köylülerin kendi kooperatiflerini yönetme ve karar alma hakları ellerinden alındı ve böylece, bu kuruluşların ortaklarının ekonomik, demokratik çıkarları için işlev görmesi önlenmiş oldu. Bilindiği gibi, bu uygulamadan önce, tarımsal amaçlı kooperatifler üstünde ya da bu kadar devlet müdahalesi olsa bile, bunların genel kurulları ve yönetim kurulları üyeleri kooperatiftik üyesi köylü ortaklardan oluşuyor ve kooperatiflerin politikalarının saptanması ve yönetilmesi kararları ortaklar tarafından alınıyordu.

Dahası var

Resmî Gazete'de yayınlanan 237 ve 238 sayılı kararnamelere göre, tarımsal amaçlı kooperatiflerin sanayi işkollarında üretime bulunmaları ve dışıttarı yapmaları yasaklandı. Yeni düzenlemeye göre, kooperatiflerin mükiyetinde bulunan sanayi kuruluşları, kamu ve özel sektör kuruluşlarına devredilecek. Nitekim, ilgili kararnamenin yayınlanmasıyla birlikte, ilk planda yüzbinlerce çiftçi ailesinin ortacı olduğu **Antbirlik**, **Çukobirlik** ve **Tarış'e** ait tekstil ve yağ fabrikalarına elkonarak, bunlar **Sümerbank'a** devredildi.

Bunların yanı sıra, ilgili düzenlemeye göre, tarımsal amaçlı kooperatiflerin banka kurnmaları ve Ziraat Bankası dışındaki bankalardan kredi almaları yasaklandı. Ayrıca, yeni uygulamaya ile tarım kooperatiflerinin ortaklarından satınalacakları ürünlerin fiyatlarının tü-müyle devlet tarafından saptanması esası getirildi ve bunların, ortaklarının devletin saptadığı fiyattan fazla ödeme yapmaları yasaklandı.

Yeni getirilen bu düzenlemelerle, milyonlarca çiftçi ailesini ilgilendiren **pa-muk, kum, ürüm, incir, fındık, zeytin, ayg-**

ÇİFTÇİLERİN DİKKATİNE

600 pamuk toplanan işçisi var.
100 kişi için 2 milyon lira avans tutuluyor.
Aynı miktarda işçileri aygıtlamak adına miza-cıların cıca meler.

İşçiler gazete ilânıyla kiralıyor

- Çukurova'da elçiler tarafından pamuk üreticilerine kiralanan göçer işçilere günde 650 lira ödeniyor

Haber 7. Sayfa

Göçer tarım işçileri geniş pamuk alanlarında çalışılmadan hasatı kadar her dönemde çalışıyor ve özellikle hasat dönemi önbinlerce göçer işçisi ihtiyacı duyuluyor. Bu işçiler çoğunlukla Güneydoğu'dan geliyor (İstef). Göçer tarım işçilerinin kiralınması ile ilgili ilânın kupürü (Yanda).

Özal, kooperatif örgütlemeyi olanaksız hale getirerek, yoksul ve orta köylülüğe bir darbe daha indirdi

tifler tarafından yapılmayacak ve bunların dışıttarı, Türkiye tanımına girmeye başlayan ABD tükelleriyle yerli holdingler tarafından gerçekleştirilecek. Tarımsal ürünlerin bütün fiyatları devlet tarafından saptanacak ve bunların fiyatları dünya pazarlarına göre çok düşük tutulacağından, üretici köylüler ABD tükelleri ve yerli ortakları tarafından kolaylıkla soyulabilecekler.

Yeni uygulamaya göre, tarımsal amaçlı kooperatiflerin sanayi kollarında faaliyetleri bulunmaları yasaklandı, bunların Türkiye tanımına girmekte olan ABD tükelleri ve yerli ortaklarıyla rekabet etmeleri önlenmiş ve tükeller için tarım kesimi, tarımı dayalı sanayi kolları "peklet" hale getirildi. Ayrıca, ilgili kararnamelere konan bir hükümlerle, tarım kooperatiflerinin yönetim kurullarına üye olabilmek için üniversite mezunu olmak şartı getirildi. Köylülerin devlet tarafından

ÖZLEM ÖZGÜR Gündem

1988'i beklemek

olarak, buralarda çalışan üst bürokratlara görevlerine son verilmiş ve böylece, "sivil devlet aygıtı tüm demokrat ve liberal öğelerden temizlenmiştir."

Önümüzdeki bir ay içerisinde, sivil devlet aygıtının temel taşlarını oluşturan bakanlıklar yeniden örgütlenerek ve bu kuruluşlara yeni atamalar yapılacaktır. Hiç kuşku duyulmasın ki, Özal ve ekibi, bu görevlere en Amerikancı, IMF'ye göğebinden bağlı kadroları, holdinglerin has adamaları, MİT'inin, Kuvvetler Meclisi'nin, İçişleri Bakanlığı'nın, Sivil Devlet Meclisi'nin

zincirlerini eriten, Avrupa'nın yeni zincirleri", toplumun kenarında yaşayan lumpen proleter takımı olarak görülme ve böyle gösterilmeye çalışılan; yabancıların ilk hedef olduğu çeşitli eşitsizliklerle, Avrupa gericiliğinin darbeleriyle, yabancı düşmanlığın geleceklere yok edilme istenilen yüzbinlerce çocuğumuzun dünyını karıştırmada sadece gözlemleri kalmak, üzümlü tasalanmakla yetinmek olur mu? Veya ezici çoğunluğu gelir düzeyi görece yüksek, doktor, mühendis vs. gibi aydın kökenli Türkiye ailelerinin çocuklarını "kendini kurtarmışlıklar"na bakıp, "çalışan kazanıyor", "topluma uyum sağlayabilen başarıyor", "ailesi ilgili olan bu çemberi kırıyor" gibi yüzeyel, suni ikerişinden yoksun, bireyci yorumlarla yetinilebilir mi?

TÜRKİYE POSTASI bu sayısında, çocuklarımızın en temel eğitim ve gelişme sorunlarından biri olan "anadil" sorununu gündeme getirmekle işe başlıyor. Amacımız ve ıddımız böylesine önemli sorunlarda son sözü söylemek değil kuşkusuz. Gerek dil gerekse omuz ilemece diğer konularda, sorunu sergilemek, destek, değerlendirmek ve konu çevresindeki çeşitli görüşleri aktarmakla işe başlayacağız. Her konuda-örneğin bu sayıdan itibaren dil konusunda- tüm okurlarımızdan, özellikle o konuda baki çalışma ve uzmanlıklar olan okurlarımızdan gelecek yazı, görüş ve önerilerle, deney aktarımlarıyla canlı ve yapıcı bir tartışma yürütülebilir, çözüme bir adım daha yaklaşılmış ve çocuklarımızın geleceği karşısında sadece gözlemleri kalmaktan kurtulup o geleceği Avrupa gericiliğinin emperyalist sömürü ağıdını ellerinden kurtarıp kendi emekçi ellerimizle biçimlendirmeye- karınca karınca- katkıda bulunmuş olacağız.

man adını sürmüştü.)
- "İch bin". Sonra soru dolu dik bir bakış. Sonra, o bakışta küstahlığın, yerini ürkeklığe bırakması. Ve yine Almanca "Ne istiyorsun?" sorusu.
Türke sürdürüyor inatla:
- "Gazeteciym. Seninle biraz konuşmak istiyordum, Nasıl yaşıyorsun, ne yapıyorsun, okuldan memnun musun? Arkadaşların daha çok Türk mü, Alman mı? Bunun gibi şeyler iste..."
Ürkeklik, güvensizlik dağılmıyor bakışlarından. 12-13 yaşlarında olmalı. Belki biraz daha büyük de kavruk. Siyah kıvrık saçları, esmer teni, yapıları ama sanki omuzlarından aşağı bastırılmış gibi tıknaz vücuduyla yanımızdan geçip giden diğer çocuklardan daha ilk bakışta ayrıyor. "Ausländer" yaltasını yüzünde, yürüyüşünde, gözlerinde taşıyanlardan biri...
Düşünüyör biraz, rahatlamış görünmeye tercih ediyor sonra. "Gazeteciyle biraz işim var" diyor arkadaşlarına. Öylesine önemli bir tonla söylüyor ki bunları ben bile olayı önemli bulmaya başlıyordum. Dikkatimi çeken şey, Almanca konuşmadaki rahatlığı; kurduğu cümlelerin kitaplarda öğretilen Almanca'nın çok ötesinde, kendi yaşta Alman çocukların cümlesi oluşu ve Hessen taraflarının "g" si bol "r" si çatlak şivesi. Birlikte yürürüz. Rahatlamak, konuya girebilmek için acele acele açıklıyor.
- "Gazeteciym Hüseyin. Türkiye gençlerin bazı derileri üstüne bir yazı yazmak istiyordum. Bir arkadaşım-arkadaşın adını veriyordum- senden söz etti. Çok iyi Almanca konuşuyorsun, okul durumun iyi olduğunu çok yabancı arkadaşlarına bulunduğunu söyledi. Biraz konuşalım. belki bana yardımcı olabilirsin diye düşündüm."
Şimdi iyice rahatladı. İşi büsbütün ciddiye alan bir sesle:
- "Almanca konuşuyor musun?" diye soruyor.
- "Çok iyi değil. Örneğin senin gibi konuşamam."
Bir "Schiefle" sallıyor bütün içtenliğiyle. İşlerin denen "Schiefle" olduğunu "Türkçem kötü" diye açıklıyor.
- "Neden kötü olsun, bak ne güzel söyledin."
- "Kötü. Hiç okumadım Türkçe. Hauptschule'de bir Türk çocuk var. Türkçe iyi oku o. Sein vater, veiß du! Ona takip okutuyor. Ben de bakıtm. Ama tam anlamadım."
- "Ne kitabıydı?"
- "Gedicht gibi."
- "Ne gibi?"
- "Hani alt alta yazılmış şarkı gibi."
- "Şiir galiba."

- "Maksat yok."
- "Nasıl yok?"
- "Maksat ne? Yanlış anlamdım olabilir" açıklıyorum. "Haa," diyor, "ben hani gözü görmez, kulağı duymaz, yürüyemez gibi birşey sandım."
- "Sakat, haa sakat"
Birlikte gülmeye başlıyoruz. Şimdi daha dost, daha sıcak. Ve artık ne ürkek ne küstah, ama biraz düşünceli.
- "Gel şurada bir kahve var, oturalım da laflayalım."
"Laflamak...?" ... Yüzüme bakıyor ama bu defa soruyor. Utanıyor sormaktan yada gerek görmüyor.
Dondurmasını yerken seyretdiyordum onu. Dondurmanın çenesine doğru süzülüyordu, her kaşıka kocaman açtığı ağız, elinin tersiyle dudaklarını siliyi. Keyifle dondurma yiyen, hem de memleketi Maraş'ın dondurmasını yiyen bir Anadolu çocuğu şimdi Hüseyin ve biz Frankfurt'ta bir "Cafe'de değil de Maraş'da dondurmacıda oturmuşuz sanki. Ama ille de, ille de şu kötü Türkiye-Almanca kavgasını olmasa. Hüseyin Maraşlı. Babası 71'de gelenlerden. O gün bu gün çöppü. Hüseyin'in de yemiyle işi sağlam.
- "Gerçi düştü falan?" diyorum.
- "Bir tek anam istiyor."
- "Ya sen Hüseyin? Sen hiç gördün mü Maraş'ı, memleketi? Dönmek istemez miydin?"
- "Var bir beş sen geçmiştik. İzcineydik." Birşeyler daha söyleyecek ama susuyor.
- "Anlat" diyorum, "çekişme, Sevin mi, anlaşılabildi mi oradaki çocuklarla?"
- "Biliyor musun, küktükten o zaman. Oynayamadık. Söyleyemiy mi sana? Dilim tutmadı. Alay ettiler benimle. Ablangiller de alay etti."
- "Ablaların mı var?"
- "İki ablam vardı köyde. Şimdi biri evlendi. Anam benide bırakmak istedi köyde. Dilini dinini öğrendin dedi. Ama babam köymü. Erkek çocuğu yaşı dede büyütmez dedi. Sonra çocuk Berufsche'ye gidip işe girmeye, eve para sokmamı istiyordu. Ben de kalmak istemedim. Gerçekte sevmedim köyü. Köydeki Grundschule'nin öğretmeni konuştum benimle. Nationalhymne'yi bilip bilmediğimizi sordu."
- "Neysi sordun?"
- "Hani var ya, bayrak gibi şarkı."
- "Haa," "Korkma Sönmez", milli marş ya ni."
- "İşte onu. Ben bilmezdim."
- "Dur ben sana birkaç mısra söyleyim, bakalım anlayabilecek misin Hüseyin."
"Korkma Sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak

Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak"
- "Sana doğrusunu söyleyeyim mi. Bu söylediklerin Çince gibi bana. O köydeki öğretmen de söylemişti, anlamamıştım. Döndüki buraya. Bir daha Türkiye'ye gitmem."

- "Ablaların peki, ablalarınla maktuplaşıyor musunuz? Onlara hiç yazmaz mısın sen?"
- "Ablaların yazarlar. Orada okunmuşlar biraz. Ben biraz okurum mektupları, hiç yazmam Türkiye'ye."
- "Peki ya bir gün Türkiye'ye dönecek olursanız? Türkiye senin ana dilin, hiç düşünmedin mi öğrenmeyi?"
Hüseyin birden ciddileşiyordu. Konuyu ne kadar umursamaz görünüre görünürün, demek ki düşünmüştü, kendisiyle hesaplamaya çalışmış. Türküğüne toplama çalışıyor anlatabilecek işi. Yine Almanca Türkiye'ye, Türkiye Almanca'ya kanıyıyor. Ne demek istediğini sadece sezebiliyordum.
- "Göçük dili öğrenmekte değil" diyor. "Kelimeleri öğrenirsin, ama o kelimelerin

gerçek anlamı nedir? Tam ne demektir? Bak sana söyleyim. Ben "lied" çabırmayı severim."
- "Türkü yani Hüseyin. Ne güzel! Türkü söylüyorsun demek!"
- "Birşeyler söyleyin iste." Utanıyor hafiften, elmacık kemiklerinin üstü kızarıyor. "Anam söyler, ondan kaptımsındır. Onları söylerim de."
- "Türkülleri yani..."
- "Ha, türkülleri. Ama neden Türk'ü deniyor?"
- "Türk'ü değil türkü Hüseyin, tek kelime."
- "İşte onları söylerim, söylerim de söylediklerini bilmem, tam anlamam söylediklerimi de. Çocukluktan, köyde öğrenseydim başka olurdu. İnsan tam anlamadığı zaman birşeyi severim yok?"
- "Peki Almanca? Almanca'daki tüm kavramları anlayabiliyor musun?"
- "Her zaman değil. Derislerin ıydır okulda. Rechnen, fizik, kimya falan ıydır. Ama sen ne diyorsun ona? "Kavram" mı? Yani Alman öğretmenin "Begriffe" dediği.

olarak damgalanıyor.
n Bavyera'daki
leştirilene uğruyor.
bir tutan bir anlayışa
çulaması ise, zaten
rutlama yeteneğinin,
larından biri olan
n eşitsiz konuma
mı görünüş ise giderek
arının nasıl olacağı,
ateme yapılacağı,
sürüyor.

rinin entegrasyonu
manca'yı öğrenmeyi
ek bir ulus değil de
olduğundan bunun
kiyeli'lerin
terslerin çocuklara
esi bulunduğunu;

İlk bakışta bu iddiaların tümünde belli hakikat payları yok değil. Ancak engeller ve güçlükler gerçekten aşılmaz nitelikte mi? Örneğin Federal Almanya Bilim ve Eğitim Sendikası (GEW) içinde ağırlıkta olan görüş bu engellerin aşılabildiğini savunuyor ve şu karşı savları geliştiriyor:

"Özünisme olan ve kültürleri etkileşim içinde birbirine kaynaşması ve zenginleşmesi anlamındaki bir entegrasyonun ayrılma parçası anadil ve kültürdür. Anadil gelişimi bu anlamdaki entegrasyonu engellemek yerine kolaylaştıracak, çoğuça öz benliği kazandıracak ve düşünce yeteneğini geliştirerek Almanca'yı da daha kolay kavramasını sağlayacaktır. Yabancı öğretiler zaten kültür çatışmasının baskısı altındadır. Kendi dillerini iyi bilmeden onların rahatlatıcısı, eksiklik duygusunu giderecek ve yeni dil de daha iyi anlar hale getirecektir. Düşünme sorunu ise tümüyle teknik bir sorundur. Yerli ve yabancı öğretmen sayısının ve belli alanların artırılmasıyla, ders programların yeniden gözetim gereçleşmesi çözümlenir. Gerici eğitilmiş öğretmenlerin iyi seçimi ve ders planlarını ortaklaşa yapılması engellenir."

Anadil eğitiminin önemi, yeri, zorunlu olup olmadığının konusundaki tartışmalar bir yana, uygulamaların nasıl yapılacağı konusunda da pek çok sorun olduğu ortada. Öte yandan ana dil eğitimiinde sadece okuldaki ana dil derslerinin yetersiz kalacağına; bu eğitimin aynı zamanda ailelerin de sorumluluğunda bulunduğu; ailelerin gerek kültürel, gerek ekonomik, gerekse yaşam koşullarından doğan nedenlerle bu konuda yeterince yardımcı olmadıkları durumlarında ise yabancı öğretmenlerin konuya önemle el atmaları zorunluluğunda da hatırlatmak gerek.

Konunun çeşitli boyutlarını, konuya ilişkin çeşitli görüşleri ve deneyim aktarımlarını biz de sayfalarımızda tartışmaya, değerlendirmeye açıyoruz.

mi, keder mi?

– “Tam bu gün derste oldu da hatırlımda. Mesela “Kultur”, mesela “Qualität”, mesela böyle şeyler. Yani tam elle tutulup göze görülmeyen şeyler. Bunları ezberlerim öğrenmek için. Ama kafamda açıkça göremem bir türlü. Bazan iyi Türkçe bilseydim, bunları doğrudan doğruya beri görüp, anlayıp adlandırsaydım şimdi Almanca daha kolay

Önce hoş beş. Konuya giriş. Babada "anlat anlat heyecanlı oluyor" umursamazlığı. Beyaz başörtüsünün bir ucunu boyundan arkaya dolamış ananın gözlerinde umulmadık heyecan verici bir olayın gizli sevinci, biraz da evin dağınık halinden mahcupiyet.

"Taze yufka va mı ana? Pestil, kayısı fa-
lan va mı?" diye ağırlamaya çalışıyor beni
Hüseyin. Bunları söylerkenki belirgin Ma-
raş ağzına hayret ediyorum. Evet Maraş
ağız bu. Ama "L" harfinden sonraki sesli

Kaynaşık kültürlü eğitim ve Anadil

Üretim, dar ekonomik anlamıyla değil, en geniş anlamıyla kullanılmaktadır.) süreci girerek varlığını gerçekleştirmektedir. Bütün bu birey için söylediklerimiz, **"etnik kültürel azınlık grupları"** ve toplumbilimsel anlamıyla **"küçük gruplar"** (Örneğin, aile ve arkadaşlık grupları gibi) için ise fazlasıyla geçerlidir.

"Kaysnas kültürü edtm" yasaıa geçirmek, büyük k "anadil edtm" ile olanak görülmektedir. Bu nedenle, "anadil edtm", "kaysnas kültürü edtm" in en ete araçlarından biri olarak karıma çıkmaktadır. Çünkü "l el el" Birlime arası, B. Kültür yasıyıcı, c. Breyn'in kendisi anlatıma ve erekletirme aracı, d. kinci bir kl kazınması basıyını (referene olarak dl, "etnik kültür azınlık" grupları) nn ve bu etnik kültür azınlık grupları krşinide kik etki grupları (rneğin, aile ve arkadaşlar, grupları gibi) ve bireylerin tmnda kök yanil işlevleri görebilecek knmda bir aygıtır ve bunca olanakları salamak üzere lmde, elimizin altında bulunmaktadırlar.

Bilindiği gibi işi işçilerini satarak yaşamları sürduran göçmen işçilerin oluşturduğu "etnik kültürel azınlık grupları" Batı Avrupa'da en az üç kuşaklı oluşturmaktadırlar. Bu üç kuşakın, Batı Avrupa toplumlarına uyumları önemli bir sorun. Ama, hiç değilse, bu kadar önemli bir başka sorun daha var. Acaba, bir göçmen işçi ailesi içindeki en az (en minimum) iki kuşak, kimli durumlarda da üç kuşak, kendi anadillerine kendi aralarında bildirime (communication) sağlayabilecek midirler? Sanıyorum, bu soruya olumsuz yanıtlı verebilecek. "Hayır" diye yanıtlamak için, çok uzun düşünmeye, uzun ve büyük krastırlama yapmaya gerek yoktur. Kabaca yazılacak

Gerek bireyler olsun ve gerek toplumsal gruplar olsun, bunların beslenme, barınma, üreme gibi temel gereksinimlerinin biri de, çeşitli yollarla kendilerini anlatma ve gerçekleştirme çabasında olmalıdır. Bireylerin ve toplumsal grupların, kendilerini anlatma ve gerçekleştirme araçlarının başında, anadillerinin geleceği kuşkusuzdur.

Anadilinin bu işlevi, edginin durumu düşürdüğünde, kişi, deşik ve çeşitli anlamları ve kendini gerektirmekte aracı tekliflerini, yükü ve yöntemlerini geliştirmektedir. Örneğin müzik, oyun, resim, elbis, masal ve uyurma yökü yoluyla deneme ve gelişime gibe. Eğer çocuk, bu anlatım araçlarını da geliştirmiyorsa, ya fanatik din öğütlerinin maddesini oluşturmaktadır (Nitekim, küçük çocukları Kur'an kurlarına göndermelerinin gerisinde, bir yandan aylak lakin, bosta kaçıran ve kaybolan çocukların, diğer yandan da, bir yandan kaçma çabını bu yolla kendileri anlatıyor) ayrıca kavuştuğu şundan kaynaklanmaktadır olsa gerekler) ya da uyuşmazlaşarak, lumpenleşerek her türlü zararı (Örneğin, eroin tasiyecisi olmak gibi) öğretimin altına düşmektedir.

İleri doğduğundan beri görüp, anlayıp andırlasaydım şimdi Almanca daha kolay olurdu diye düşünüyorum."

"Çok önemli birsey bu söyledin. Ama sen birçok şeyin, birçok kavramın adını doğrudan Almanca öğrendiğine göre, mesela Alman çocuklarla aranda anlamak, kavramak açısından bir fark olmamalı."

"Oluyor. Nasıl anlatıyor? Onlar sanki doğuşlarından getirdikleri gibiler bu sözleri. Onların anaları babaları, arkadaşları çevreleri daha doğrudan gündün bu sözleri kullanmışlar, bilmeden, farkında olmadan öğrenmişler. Ama mesela ben herseyi sadece adımı değil ne olduğunu da öğreniyordum. Zorlanıyordum, geri kalıyordum bakan."

"Peki nasıl oldu da evde Türkçe konuşulduğu halde sen Türkçeyi tam öğrenemedin? Simdi şimdi sen her şeyi öğrenmiş oldun? Simdi şimdi sen her şeyi öğrenmiş oldun? Nasıl anlaşıyorsunuz birbirinizle?"

Hüseyin müziğe gültüyor. Türküyle insana, hele hele Anadolu insanına yabancı bir kol hareketi yapıyor. Almanlasıveriyor birden. Yine Almanca. "o hikayeyi hiç soramaz" diyor. "Asıl film evde. Sen gel de evi gör."

Ev, yabancısı gettolarının bulnamamasıyla övünen Frankfurt kentinin yabancı semtlerinden birinde. Hüseyin "gel" diye ısrar etmeye ben gelmeyi zorlayacaktır ama yine de "Annen yabancı getirmeme kızmaz mı?" diye sormadan edemiyor.

"Kızmaz" diyor. "Hem babam da Krank'ta. (Hastalık izinde) Söylersin kim olduğunu."

Yol boyu Hüseyin'in Almanya'ya 5 yaşında geldiğini, o sırada oturdıkları semite Yugoslavlarla İtalyanların bir de Alman işçi çocuklarının olduğunu, hiç Türk arkadaşları olmadığını, Almanca'yı sokaktan kolayca öğrendiğini, Grundschule de Almanca konusunda güçlük olmadığını, o zamanlar sadece babası değil anası da işçi olarak bütün gün çalıştından onları çok az gördüğünü, şimdi 6 yaşında bir de kızkardeşi olduğunu, anasının işsiz kalıp evde oturduğunu, o yüzden kızkardeşinin Türkçe konuştuğunu öğreniyor.

Çöp bidonlarının durduğu, çamaşırlar asılı bir avludan geçip giriyoruz eve. "Ama" diye bağıyor Hüseyin. Ve ne garip, şimdi ilk de biraz önceki kadar rahat değil. İlk karşılaştığımızda küştah eda yok üstünde. Şimdi, sıkılgan, ürkek, biraz da sakar.

"Ana misafirimiz var. Gazeteci ağabey var" diye bağırkın içeri, beni getirdiğine biraz pısmın gibi. "Gel hele" diye çağırıyor ana içerden. Fısıflar. "Eee ne istiyor."

raş ağzına basıyor ediyorum. Evet Maraş ağzı bu. Ama "L" harfinden sonraki sesli harflerini alabilirdiğince inceldiği, o ince "Al" "U"larına "E"lerine yaklaştığı, buna karşılık "Ana"nın "A"larını alabilirdiğince kalınlığına girer bir karışım.

Bir kenara işleri susuyor sonra. Almanya'dan, dönüştür, yabancısı düşününce, çocukların halinden konuşmaya başlıyoruz babaya. Ana beyaz börtüsü başından kaya kaya kırıp çıkıyor odaya. Çaylar demleniyor. Yufkalar, pestiller geliyor, Malatya'nın, Maraş'ın yufkalarının, çiğ köftelerinin kuru kayısıların, tükürüklerin, rüzgarların, insanlannın havası do-luveniyor odaya. O zaman ilk kez fark ediyorum. Hüseyin Hauptschule'nin kapısında, öteki çocukların arasında ne kadar yabancısı, bu eve, bu odaya, bu Maraş havasına da o kadar yabancı.

Ana keyifle fıkırdıyor:

"-O bizim Hans" diyor, "Türkçe bu kadar şöyle işler: 'Ana ne aşın var? Ana ocağı közlemin mi? Ana corba var mı? A' benim gavrı ölüm, a benim Hans uşağı'"

Hüseyin büzlüyor yerinde. Eksikleniyor.

"-Böyle oldu, diyor baba. Çalışıyorduk. Kimse ilgilenmedi çocukla. Okulda da Türkçe okutmadılar. Nasıl olsa öğrenir kendisi dillini dedi. Olmadı. İsyallah küçük kız Türkçe öğrencek. Anasıyla duruyor bütün gün. Bacılar kardeşler söylesemce ne olacak? Bizler de öldük gitim mi, kim kimi anlayacak"

"-O kadar biliyoruz, konuşuyoruz Türkçe" diye dikiliyor Hüseyin.

"-He diklenme böyle. Sen ben galdık mı evde dilsiz değil miyiz? Dil olsa ne olur hem de? Neden söyleseceğiz ki? Köyden desem köyü bilmez, türeden desem türeyi bilmez, sarı öküze desem sarı öküze bilmez. Ha şu çalan türükleri dinler dinler durur, mırıldanır durur da sevda midir, kader midir neden söz eder onu bilmez."

Artık kendini tutamıyor Hüseyin. Küçük düşürülmüş, aşağılanmış hissediyor. Eksiklik, yamın hissediyor. Okulun kapısında kendine güvendi o yamın kendine güveni bile yok artık.

Tüm cesaretini topluyor, "kederi bilirim işte" diyor. Beyaz börtüsünü başına dolamaya çalışırken yine kıldırıyor ana.

"-KEDER DEĞİL KADER Hans uşağı..."

Keder değil kader.

Ve Hüseyin'in kederli yüzünde yüzbinlerce çocuğumuzun bir değişmek için savaşmızsak değişmeyecek olan kaderi yansıyor.

İkinci banyodan bu boyda otmazsın yamın terletenler. "Hayır" diye yentilmak için, çok uzun düşünmeye, uzun ve büyük araştırmalara girmeye gerek yoktur. Kabaca yapılacak gözlemler ve "etnik kültürel azınlık grupları"nın bir parçası olan bizzat kendi yaşamları, bu gerçek bütün açığı ile doğrulamaktadır. Gerçekten de, göçmen işçi aileleri içinde oluşan dil farklılığı ve giderek oluşan kültür farklılığı, bu küçük toplumsal grupta ciddi ve önemli çatışmalara, uyumsuzluklara yol açmıştır. Kendi içinde uyumsuz olan temel küçük grupları "ana toplumsal yapı" ile uyumunu ise kimse beklemedi. Oysa, bugün uyumun öngözü, önce, böyle uyum oranda anadilini iyi bilmekten ve bu nedenle de, giderek doğan kültürel farklılaşmadan, toplumsal norm ve değerler farklılaşmasından kaynaklanan kuşaklararası çatışmalara doğrudan doğruya sorunların çözümünde anadil eğitimi, en etkili araç ve olanaktır. Demek oluyor ki, anadil eğitimiyle dilin bildirime işlevi, aynı zamanda, toplumsal kültürel uyum işlevini örmektedir.

Dil bir bakıma, insanın bireysel gücüdür (Örneğin, zeka ve öteki kişilik yetenekleri gibi) ve toplumsal varlığı olan kişiliği ile sıkıca içiştirir ve içipe örülür. Çünkü dil, sadece bildirime işlevi yapan bir araç olmayıp aynı zamanda kültür taşıyıcısıdır da. Bu nedenle, temelde "anadil eğitimi"nin önemi, dilin bu özelliğinden, "kültür taşıyıcı"lığı yapma işlevinden kaynaklanmaktadır. Bu gerçek, LÖ.V. yy.'da Sokrates şöyle dile getiriyor: "İnsan bir yere giderken kendini de birlikte götürür." Sokrates'in bu sözünü bizi açacak olursak, insan bir yere giderken dilini, kültürünü, inançlarını, toplumsal norm ve değerlerini, bilgi, beceri ve alışkanlıklarını, tutum ve davranışlarını, toplumsal varlığını, tek sözcükle kişiliğini de beraberinde götürür.

Gerçekten de, her dil, kendi toplumunun törelerini, gelenek ve göreneklerini, yazınları ve sanatları yapıtlarını, ezgiilerini, sağtöresini (ethic) değerlerini, inanç ve inanışlarını, dünya görüşlerini (ideology), tarihini, yaşama biçimini, neredeyse, bir toplumun toplum yapan bütün değerleri ve etkileri içeren bir toplumsal oluşumdur. Başka deyişle dil, bir toplumun kültürel varlığını omurgası olup bir ağı gibi kültürel değerleri tutmakta ve kuşatmaktadır. Bu kadar da değil. Kültür, gelişimin ilim ve ortamını da, dilde bulmaktadır. Böyle olunca, bir yandan toplumsal yaşamın dinamikleri dilin geliştirmeye öte yandan da dil, toplumsal ve kültürel gelişimin dinamik bir güç olarak etken olmaktadır. Yani bir topluma katılan etnik grubun, ya da, etnik grubun bir üyesinin, içinde yer aldığı yeni topluma ezilmemesi, bir takım eksiklik duygularına kapılmayarak, kendisinin bir de kültüre sahip olduğunu kavraması ve giderek, katıldığı yeni toplumun üretken ve yaratıcı onurlu bir üyesi olduğunun bilincine ulaşması, bir bakıma, onun anadil ve anadiline taşınan kültürünün aydına varması ile olanaklıdır.

Bütün bu söylediklerimizle dayanarak, şöyle bir çıkarsama yapılabilir:

Etnik kültürel azınlık grubunun ya da bu grubun üyesinin uyumunun öngözü, kişilikli, işlevi, geniş anlamıyla, belli bir kültür içinde oluşur. O kültür de, büyük oranda, anadil teknesinde yoğunlaşmıştır.

Çok iyi bilinmektedir ki uyum, bireyin çevresine hesaplaşarak kişiliği kavuşması, kendini başkalarından ayırt eden özelliklerini kazanması, genel kültürü çevresine içineki yerini bulması ve bir insan olarak toplumdan ve onun kültüründen edindiğini topluma geri vermesi, yeniden üretimi (Burada

olmak gibi örgütlerin ağına düşmektedir.

Kendisini gerçekleştirmeyen doğumuzsuz birey ve toplumsal gruplarını ise başarısızlık ve uyumsuzlukla bileyen, önceden kestirilmesi zor pek çok toplumsal sorunların kaynaklarını oluşturacakları, tartışma götürür.

"Etnik kültürel azınlık grupları"nın ve bu gruplar içinde yer alan bireylerin içinde yaşadıkları ülkelerin ana toplumsal yapıyla bütünleşmeleri için o ülkelerin dilini öğrenmelerinin önemi ve zorunluğu açıktır. İkinci bir dil öğrenilmesinde başarı bu dil olarak "anadil" çok etkili olmaktadır. Gerçekten de, "anadil" ni iyi bilen, anadilinin bilincinde olan bir kişinin, ikinci bir dil edimesinde de, o ölçüde kolay olduğu, artık bilimde de kanıtlanmış yarı bir doğrudur.

Burada, önce, "anadil eğitimi"nin çağın ya da yaşın var mı, yok mu? Bu onu açıkla kavuşturmak gerek. İnsan, anadilini sadece küçükken, çocukluk çağında öğrenmez. Bir dil, bütün yaşam boyunca öğrenilir. Anadil eğitimi ve öğrenimi, ünlü Türkçe deyimle, "beşikten mezarı kadar" sürer. Gerçekten de dil, konuşma, okuma, dinlenme ve yazma etkinliklerini gösterdikçe öğrenilir.

Yükütlüğünde ise hem kendi anadilinin, hem de bulundukları ülkelerin dilini düzgün bilmeyen ve konuşup yazarak kullanmayan her yaş çağındaki göçmenler, anadilleriyle ya da herhangi bir dille kendilerini anlatma ve giderek gerçekleştirmeye olanlağı bulamamaktadırlar. Durum bu olunca, anadil eğitimi, çok öncesi eğitimden başlayarak, temel eğitimin ilk aşama sınıfından (ilkokul döneminde) öncelik ve ağırlık vermek gerekmektedir. Bu göçmen işçi çocuklarının dil gelişimi için uygun bir ortam sağlamak yönünden önemlidir. Ayrıca, yukarıdaki açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, anadil eğitimi, ilk olarak, çocukların aynı dil konuşan diğer çocuklarla ve büyüklerle birlikte olabilmeleri demektir. O arada, bu çağ eğitimi, genel anlamdaki klasik eğitim değildir.

Bizce, anaokuluna giden 4 yaşındaki her göçmen çocuğun anadil eğitimine hakkı vardır. Ayrıca, çocuğun bu öğrenime hak kazanabilmesi için anadilinin belirli bir düzeyde olması- nı öngözü sayan genel kuralları yoktur.

Bu konuda, çocuk ve ana babanın istek ve değerlerinden ziyade, her zaman öncelikte gözetilmelidir. Sınırı nereden çizileceği, okul, ana baba ve çocuğun kendisinin de katılmıy- la yapılacak bir değerlendirmeye bırakılmaktadır.

Temel eğitim sonrası için ise anadil eğitimi zorunlu ve birinci yabancısı dil olarak okutulmalıdır. Ayrıca, "anadil eğitim hakkı" olan öğrencilere, istelerle, öteki derslerde de anadillerinde "destek eğitimi" görme hakları tanınmalıdır.

Böylelikle, anadillerinde kazanacakları terminoloji ile düşüncelerini becerisini kazanmış olacaktırlar. O arada, eğer ülkelerine dönerlerse, orada da işlevli olabilmeleri becerisini ve biçimlenmesini kazanmış olacaktırlar.

Oysa, yukarıdaki açıklamalardan da anlaşılacağı gibi anadil eğitimi, kişiyi dış dünyaya daha çok açabileceğini, hem kendi kültürünün bilinci bir varlığı düzeyine ulaştırarak ve hem de değişik kültürlerle etkileşimleri sokarak çok bir tüm yönü- yetişimini ve gelişimini sağlamak üzere zorunlu bir eğitim olarak görülmeli ve bu amaçla kullanılmalıdır.

yapılan veya kayıtlı öğrencilerle öğrencilerin belli bir para "harc" diye alınmakta. 1983-84 öğretim yılında Ege Üniversitesi'nde yeni kayıt yapıldı öğrencilerden 2.500 lira, kayıt tazelemesi öğrencilerden de 2.000 lira harca alındı. Bütün toplanan harçlar da tam yetki ile görev yürüten mutemet Ali Tosun'a teslim edilmiş.

Bu harç toplama işi yasalara dayanmadığından, öğrencilere, alınan harçların bankaya yatırıldığı, faizleriyle de öğrenciler için yararlı bir takım harcamalar yapıldığı söylenmiş. Paralar çektiğinden de önce bankaya yatırılmış. Bankaya para yatırıp çekmeye tek yetkili mutemet Ali Tosun beyefendi de, 80 milyon liranın çekilmesini dayanmayıp bütün paraları birlikte işiye ve kaçmış.

Bu olay, dikketle rektörün yanında saklanmış, basına ve kamuoyuna yansıtılmamış. Öğretim yılı içinde paranın hiçbir yere harcanmadığını sezen bir takım öğrencilere ödedikleri bu harçları geri verilmiş. Ancak, istekler çoğalmaya başlanınca, paranın hala bankada durduğu, zamanı gelince kullanıldığı söylenmiş.

Şimdi biz, **Türkiye Postası** olarak görevimizi yapıyoruz ve gizli tutulan bu olayı su yüzüne çıkararak, ceplerinde 2.000 lira olmadığı için Ege Üniversitesi'ne kayıtlı yaptırmayan ve bu yüzden öğrenimlerine devam edemeyen öğrenciler adına hesap soruyoruz. Yolsuzluğu kaldırdık, diyen "sevgili" başbakanımız Özal'dan da kulaklarını çinlatmamak istiyoruz.

Çok gizli polisler

9 Eylül Üniversitesi Mimarlık-Mühendislik Fakültesi'nde göğüs bağını açık, çok öğrencilere latı atan, "tipizlikten 6 ay yer" deyimi eksiksiz hak etmiş bir adam dikkatimizi çekti, sorduk kim diye. — Polis, dediler, hem de gizli siyasi polis.

Şaşıp kaldık gizliliği kalmamış bu gizli polisin haline. Çevremizdeki anlatıma devam ettiler:

— Bu adam 12 Eylül'den sonra ortalıkta dolmaya başladı. Önceleri Fuar'da leblebi satıp, ona buna satıyorlardı. Sonra bizim fakültide müstahdemlik yapmaya başladı. Bir ara memurlardan biri dekanı sıkıyet etmiş bu adamı, hiç zafesini yapmıyor diye. Dekan da "İdare edelim, zavalının aklı biraz noksan" demiş.

Kantine uğradık daha sonra. Mutrakıta buluşık yıkayan, saça yapılmış, makya-

zımlar'dan 9 Eylül Üniversitesi Mimarlık-Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin geçtiğimiz öğretim yılında başlarına gelenleri, pişmiş tavuğu başına gelmiştir. Alilelerin kendi boğazlarından kesip okutmaya çalıştıkları konuşulan öğretim yılının büyük bir bölümü aç geçirdiler. Olay şöyle oldu:

Tüm öğrenciler, ceplerindeki harçlık ancak fakülte kantininde karlarınılayı duyurabiliyorlardı. O da, sabah kahvaltısı olmamak şartıyla... Yönetmeliklerin durmadan değişmesinden yararlanan dekanlık, yudurma bir yönetmelikle kantinde verilmele olan akşam yemeklerini öğretim yılının ortasında kaldırdı. Öğrenciler bir tek öğle yemeğine talim etmeye başladılar. Öğretim yılı bitince, bir karamame daha yayınlıyarak öğle yemekleri de kaldırdı. Dekana göre öğretim yılı bitmişti, ama öğrenciler için bitmemişti. Çünkü onlar tatilde iki sinava daha girmek zorundaydılar. Bu yüzden hala yurttarda kalıyorlardı. Aç yaşıyamazlardı ya... Ama tuzu kuru, sırtı pek beyler dinlemediler. Onca öğrenci hala bir simitlik koşu günü geçirmek durumunda.

Humeyni ile işbirliği

Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanlığı... Dekan masasının üstünde bir mektup, zarfın üzerinde "çok gizli" damgası. Yazıyı gönderen YÖK Disiplin ve Hukuk İşleri Bürosu... Yazının tarihi ise 27 Ekim 1983. Yazının gönderildiği makam; Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrenci Bürosu. Yazının kendisi ise şöyle (hatırında kaldığı kadarıyla, çünkü fotokopi çekme olanağım yoktu):

"Büromuzun almış olduğu 526/13065 sayılı kararır.

"Fakültedeki öğrenim Gören 1955 Erdebil doğumlu Sirayus Alizadeh İsmail ve 1958 Tahrân doğumlu Faramaz Nouri Mehmet'in yasa dışı TUDEH örgütüne üye oldukları tarafımızca saptanmış bulunup, 2447 sayılı yasanın 54/9 maddesi uyarınca fakültedeki ilâşkilerinin keşilmesine."

Bu iki İrani öğrenci fakültedenden atıldıkları sonra kendilerinden hiçbir haber alınmamış...

Mete Parlar/Gingen-Fils

Ali Katan/Londra

Daha dikkatli haber

"DISK"lî sendikacılar 15-16 Haziran'ı birlikte andıkları başlıklı haberimizdeki bir bölüme değinmek istiyoruz. Bu haber, "DISK"le dayanışma toplantısına Belçika'nın tüm bölgelerinden ve Hollanda'dan 500'ün üzerinde Türkiye'li katıldı. Yabancı sendikacıların, Bank-Sen'den Yücel Çubukçu ve M. Ali Akyıldız ve gazetesinde Çarın Özgüden'in izlediği toplantı... diye başlayıyordu.

Siz de çok iyi takdir edersiniz ki, haberlerin inandırıcı ve güven verici olması gazetesinin çok daha geniş yığınlarca makul görmesi ve aranan bir gazete olmasını sağlayayan en önemli bir faktördür.

O toplantıda Bank-Sen'den iki arkadaşın dışında DISK'le bağlı 3 sendikadan 4 yürütme kurulu üyesi ile yine DISK'le bağlı sendikalarından yönetici ve yığın örgütlerimizden insanlar da vardı. İsim verilecek veya hepsi yazılır veya genel bir tanımlama yapılır. Doğrusu budur. Sendikalar birliğ ve eylem birliği konularının can alıcı bir sorun olduğu bugünkü koşullarda gönlümü muhabir arkadaşların daha dikkatli haber vermesinin önemi daha da büyüktür.

M. Ali Korkmaz/Amsterdam

Türkiye Postası

Türkiye Postası 15 günde bir Cuma günü çıkar. Herausgeber: Vereinigung für Völker Verständigung und Solidarität, 1000 Berlin 44, Donaustr. 1, Verantwörtlicher Redakteur: Ahmet Karıman, Zentralredaktion und Anschrift aller Verantwörtlichen: 1000 Berlin 44, Donaustr. 1, Tel: 624 60 92. Herstellung: Eigenvertrieb Druck: Henke Rollenoffset, 1 Berlin 48 Saniustr. 49, Banka Hesabı: Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Postcheckkonto 461432-100, BLZ 100 100 100 Postcheckamt Berlin-West Abone Kuponları: Federal Almanya ve Batı Berlin'de 6 aylık (12 sayı) 30 DM, 1 yıllık (24 sayı) 60 DM. Temsilciler: Fransa: Paris, Tel: 01-258 26 90, Federal Almanya: Frankfurt, Tel: 0611-68 41 98, Belçika: Brüssel: B.P. 83, Hollanda: Amsterdam, Tel: 020-942323, İngiltere: Londra: Tel: 01-340 47 39, Danimarka: Kopenhagen: Tel: 01-707 506, İsviçre: Stockholm, Tel: 08-367 576.

Cengiz Doğu/Neuburg

Bir haber duyduğum Uğur arkadaş buruk ve kederli bir haber, bırakıp gitmiş bizi bırakıp yüreklerde sesini, oysa duymamıştım sesini hiç hiç görmemişim yüzünü, ama duyduğum yürekimde bir resim ve bir anlayışla birlikte bir dalın, birden kırılışı gibi bana benden daha yakın bir hüznü.

19 Nisan 1984

*

Devrilen ne bir dağdı ne yüzünlük bir çınar sınıfını yüreğimde damıtış satımızda düşen bir insandı

20 Nisan 1984

Bak, babamın resmi, anne duvarda, çevresinde çiçeklerle çok mu seviyordu arkadaşları onu yaşadığını gerçek günlerde?

Ama en büyük benim sevgim söyle, öyle değil mi anne, ağılama, demişti gittiği gün ağlamamıştım, değil mi anne?

Yalnız merak ediyorum kainatı babamın gittiği yer yani o sonsuz yolculuğu içinde de ağılasaydım duyar mıydı sesimi?

Benim tatlı Uğur babam güzel günler isterdi çocuklara biliyorum, giderken devamlıdır o görevini de ağılasaydım.

Bak, babamın resmi, anne duvarda, çevresinde çiçeklerle her sonuz yolculuğa çınar yaşar mı böyle yüreklerde?

21 Haziran 1984

Temizkan ailesiyle dayanışma kampanyası bu ay sonunda bitiyor

Geçtiğimiz Mart ayında yitirdiğimiz Uğur Temizkan'ın ailesiyle "dayanışma kampanyası" bu ay sona eriyor. Okurlarımız, bu kampanyanın başarılı bir biçimde tamamlanması için üzerine düşeni yapmaya çağırıyoruz. Dayanışmaya katılmanızı göndereceğiniz hesap numarası:

Solidarität Familie Temizkan
BfG Düsseldorf
BLZ 300 101
Konto Nr: 1559687900

Türkiye Postası

Adı-Soyadı

Adresi

Ülkesi

Abone fişi

6 aylık (12 sayı) ☐
1 yıllık (24 sayı) ☐

Tarihi:

Abone ücretini Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Postcheckkonto 4614 32 - 100, BLZ 100 100 100 Postcheckamt Berlin-West hesabına yatırınız ve bu abone fişi ile birlikte havale makbuzunu Türkiye Postası Abone Servisi, Donau Str. 1, 1000 Berlin 44 adresine postalayınız.

ABONE BEDELİ

F. Almanya	Belçika	Danimarka	Fransa	İngiltere	Hollanda	İsviçre
6,40 D.	600 Bf.	120 kr.	85 FF.	8,40 £	35 G.	95 Fr.
Ekstra 30.-TfV	1200 Bf.	240 kr.	170 FF.	16,80 £	70 G.	190 Fr.
Yatık 66.-TfV						

Tercüman'ın temsilcileri borçlarını ödemedен kaçtılar

Avustralya'daki yayınına bir süre önce son veren Tercüman gazetesinin Avustralya'daki temsilcileri, birçok kişiye ve kuruma olan önemli miktardaki borçlarını ödemedен Avustralya'dan kaçtılar. Avustralya'da yayınlanan ilerciyorum adlı gazetesinin 9 Temmuz tarihli sayısında verilen habere göre, Tercüman gazetesinin temsilcilerinin, kendi avukatları da dahil olmak üzere gazetesinin basıldığı mabdanın özel ilişkide oldukları bir çok kimseye kadar küçümsemeyecek miktarda borçları vardı. Özellikle gazetesinin sahibi Kemal İhsan'ın yeğeni ve Tercüman'ın Avustralya temsilciliğini gayri resmi olarak yürüten E. Aydın'ın der motorundan otomobile, ev eşyasından elektronik aletlere kadar bir çok gereci borçla aldığı ve bu borçları ödemedен kaçtığı anlaşılmıştır.

Hatırlanacağı gibi, Tercüman gazetesinin Avustralya'daki temsilcileri Türkiye ilercileri Konsolosluga ve Cuntaya ihbar ederek 13 Türkiye'li vatandaşla birlikte atılmasına neden olmuşlardı. Gazetesinin bu ajanlık faaliyetleri Avustralya demokratik kamuoyunda geniş tepkilere yol açmış, Tercüman'ın bu ülkedeki matbaası mahkeme kararıyla kapatılmış ve geçtiğimiz 30 Nisan tarihli Avustralya basınında "Allahasmarladık" başlıklı bir başyazı yayınlanarak Tercüman yayınına son vermek zorunda kalmıştır.

Yunanistan'da Türkiye halkıyla dayanışma toplantıları

İstanbul'daki askeri cezaevlerinde açlık grevleri sırasında beş politik tutuklunun ölmesi Yunanistan'da geniş protestolara yol açtı. Temmuz ayının ikinci haftası boyunca yüzlerce kişinin katıldığı toplantılarda Türkiye'deki politik tutuklularla dayanışma dile getirildi ve genel af istendi. 6-7 Temmuz günleri Yunanistan'ın üçüncü büyük kenti Larissa'da düzenlenen toplantı, aynı zamanda Yunanistan Dayanışma Komitesi'nin, sendikaların, barış örgütlerinin, Yunanistan Komünist Partisi ve onun gençlik örgütü KNE'nin 20 gündür yürütmekte olduğu "Türkiye halkları ve politik tutuklularla dayanışma" kampanyasının da son toplantısıydı. Ayrıca KNE'nin Kite Üniversitesi örgütü, okul çevresinde 20 gün boyunca sürdürdüğü dayanışma kampanyasını büyük bir toplantıyla sonuçlandırdı. Toplantıda, politik tutuklularla dayanışma için 650 imza toplandı.

Tavros beldesinin her yıl düzenlemekte olduğu 4 günlük festivalin bir günü de, bu yıl "Türkiye halklarıyla dayanışma günü" olarak ilan edildi ve 350 kişinin katıldığı gecede Türkiye ve Türkiye Kürdistanı demokratları birliği adına bir konuşma yapıldı. Öte yandan Atina'ya bağlı Kalivya ilçesinde düzenlenen ve 600'ün üzerinde kişinin izlediği "Türkiye ve Kıbrıs halklarıyla dayanışma gecesi"ne İGD, TKEP, Dev-Sol, TKP (B) Alınazgarı, FKBDK birlikte katıldılar.

Göttingen Yabancılar Meclisi Başkanı Sinanoğlu'nun akıbeti bilinmiyor

Bedelli askerlik yapmak için gittiği Burdur'da tutuklandı

Federal Almanya'nın Göttingen kentindeki Ausländerbeirat (Yabancılar Danışma Meclisi) Başkanı Hamza Sinanoğlu, bedelli askerlik yapmakta olduğu Burdur'da tutuklandı. 10 Temmuz günü tutuklanan Sinanoğlu'nun eşi, yakınları ve avukatı bugüne kadar kendisinden bir haber alamadıkları gibi tutuklanma nedenini de öğrenemediler.

Ausländerbeirat ve Yabancılar Komitesi, Sinanoğlu'nun sağlığını ve yaşamından endişe ettiklerini açıkladılar ve

kendisini kurtarmak üzere bir komite kurdular. Göttingen'in CDU'lu Belediye Başkanı, Türkiye hükümetine ve Türkiye Büyükelçiliği'ne durumu protesto eden ve açıklama isteyen bir telgraf çekerken, kentten belediye meclisi üyesi DKP'li Reinhard Neubauer de Türkiye'nin Bonn'daki Büyükelçiliği'ne bir yazı göndererek Sinanoğlu'nun tutuklanmasını protesto etti.

Hamza Sinanoğlu Göttingen kentindeki Ausländerbeirat'ın kurulmasında aktif olarak çalışmış ve buraya yapılan seçim-

lerde yabancıların büyük bir çoğunluğunun oylarını alarak başkan seçilmişti. Federal Almanya'nın bazı kentlerinde kurulmuş olan Ausländerbeirat'lar o kentten belediyesine yabancıları ilgilendiren sorunlarda danışmanlık işlevi görüyor.

Yurt dışındaki gençlerin bedel ödeyerek askerlik yaptıkları Burdur'daki bu tutuklamaya olayı, "bedelli askerlik" sorununun, yalnızca "bedelin yükselişinden" ibaret bir sorun olmadığını bir kez daha gösterdi.

Federal Almanya'da 10 örgüt ortak imzalı bir bildiri yayınladılar

E. Ata'nın öldürülmesine tepkiler sürüyor

● Ortak bildiri yayınlayan örgütler, iş sorunları çözmeye çalışırken şiddet kullanılmamasını Türkiye'le dayanışma hareketini yayınladığını belirttiler

PKK üyesi Enver Ata'nın 20 Haziran günü İsveç'in Opsala kentinde öldürülmesine karşı tepkiler ve protestolar sürüyor. Geçtiğimiz günlerde Federal Almanya'daki 10 örgüt de ortak bir bildiri yayınlayarak Enver Ata'nın "örgütçü sorunları nedeniyle öldürülüşünü nefretle kınadıklarını" açıkladılar. Birlik Yolu, Denge Komal, FİDE, GERÇEK-AR, KKDK, KOÇ-KAK, KOMKAR, KurdKom, Kürdistanlı Devrimciler ve Tekosin Taraftarları imzasıyla yayınlanan ortak bildiriye özetle şöyle dedi:

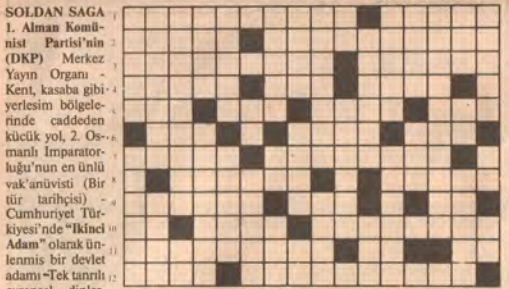
"Hangi biçimde olursa olsun, şiddetli örgüt içi ya da örgütler arası sorunlarda bir çözüm yöntemi olarak kullanmak Avrupa'daki mücadelenizi de yakından ilgilendirmektedir. Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'ndaki devrimci mücadele ile dayanış-

Partisi (PPKK), Ruzgari, Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi (TKSP) ve Tekosin ortak imzalı bir bildiri yayınlayarak İsveç polisi tarafından yakalanan cinayet şüphelinin, "APO'cular" olarak tanınan PKK örgütünün üyesi olduğunu ve En-

ver Ata'yı parti yönetimi tarafından verilen emirle öldürüldüğünü itiraz ettikleri açıklamışlar ve Türk ve Kürd bütünü ıleri-ci ve demokrat örgütleri ve kişiler, PKK yönetiminin bu cinayetlerine karşı aktif tavır almaya çağırılmışlardır.

Davetimiz kabul ederek büromuza ziyaret eden Dr. Ioannides ile Kıbrıs konusunda

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

SOLDAN SAGA: 1. Alman Komünist Partisi'nin (DKP) Merkez Yayın Organı - Kent, kasaba gibi yerleşim bölgelerinde caddeden küçük yol, 2. Osmanlı İmparatorluğu'nun en ünlü vak'ânüvisi (Bir tür tarihçisi) - Cumhuriyet'ten "İkinci Adam" olarak ünlenen adamı - Tek tanrılı evrensel dinlerden en son kurulanı - Filistin Kurtuluş Örgütü'nün siyasi önderi, 4. Yüzünlü göznlü ismeden kırıştıran - Hitler'in üstün ırk olarak yücelttiği bir ırk - Taze ya da genç değil, 5. Özellikle Selçuklular döneminde etkin olmuş bir zenaatkar örgütlenmesine üye olan - Sanı, kesinliğinden emin olunmayan düşünce, yargı - Konusma seslerinden birini gösteren işaret - (Öztürkçe) İktidar, 6. Yemin - Sağlam, sert, bükülmesi güç - Engel, özellikle sel sularına karşı yerleştirilmiş engel, 7. Faktör, saik - Yalova yakınlarında bir tatil kasabası, 8. CHP'nin siyaset yapması yasaklı önderi - Dervişliği bilmesi gereken herşeyi öğrenmiş, ulaşması gereken mertebelere ulaşmış kişi, 9. Meksikalıların serüveniyle ünlü ulusal içkisi - Üye - Alet işlevi taşıyan bir organımız, 10. Çok değil - Yunanistan'da bir yapımda - Okunması pek kolay ve göze hoş görünen elyazıları için kullanılan bir övgü sıfatı, 11. Otel, toplantı salonu, büyük resmi daire girişi gibi yerlerde bulunan danışma ve başvurma yeri (yazıldığı gibi) - (Tersî) Yabancı - Şöhret, 12. "Lanet et" anlamında bir emir - Adriyatik kıyısında, dünyaya kaplarını üye örtmüş, bir tür köylü sosyalizmi uygulamaya cabalayan, proleter enternasyonalizminden oldukça kopmuş, küçük ve dağlık bir ülke.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: İtalyan Komünist Partisi'nin merkez yayın organı - Kadın Elbisesi, etekliği olan giyemec, 2. Öğüt - Öncesiz, 3. Bilişli bir kararla üstündeki uyukluğu atmak üzere davranmak - Türkiye alfabenin üçüncü harfi, 4. (Tersî) Yazdır - Tüccar, ticaret yapan, 5. (Tersî) Cermal Nadir kuşağı karikatürçülerinden en ünlüsü - Çiçek tozu, 6. İskambilde en değerli kağıt - Argoda tehlike, başta olan belâ, 7. Zarar, kayıp - (Tersî) Dışın tersi - Pek çok havayolu firmasının adını yanında yer alan, ingilizce "hava" anlamında bir sözcük, 8. Yaptı - Anakara - Çift haneli sayılın en en küçükü, 9. Sınay - Sınır uçlarının ilüthaplanmasından ortaya çıkan pek acılı ve cansızıcı bir hastalık, 10. (Tersî) Protein kaynağı besin maddesi - Aldatılma kolay olan, cabuk kanalı, 11. Önerge (eski dil) - Yüce, yüksek değerli, 12. (Tersî) Birinci süvari, binicilikle usta (eski dilde) - Dinsel inançlara göre günah işlememiş olanların düldükten sonra ödül olarak gönderilecekleri süreklî tatil yeri, 13. "Tamir et" anlamında bir emir - Giz, bakılmaman duyup bilmesi istenmeyen, 14. Türkiye'de yaygın bir pitknik yemeği, 15. Orun gibi yapı olmaz - (Tersî) Türkiye'nin uluslararası trafik işletmesinde kısıtlanmış - (Tersî) Cüz'ün tersi, tümü'ü bir araya getiren, anlamında bir felsefe terimi, 16. Kesilmiş dalları budanmış kalın ağaç gövdesi - Sıcak yemek - Eski Anadolu Türkçesinde sahıp.

GEÇEN SAYIDAKİ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAGA: 1. Şefik Hüsnî Dejmer, 2. Amora - Patik - Ula, 3. Merkantilizm - Sen, 4. Aksak, 5. An - Delik, 5. Nda - Estonya - Ekti, 6. Ara - Arbaz - Org - İrs, 7. Rreh - Çrah - Si - Ok, 8. Lir - El - Vega, 9. Kuruski - Apenin - Teketek - Kazulet, 11. An - Tik - Karaharış, 12. Sel - Nikaragua - Re. YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1. Şamandıra - Tas, 2. Emekdar - Kene, 3. Forsa - Elak, 4. İnka - Ahiret, 5. Kraker - Rutin, 6. Han - Sbc - Seki, 7. Tatarcik, 8. Spinzoa - Ka, 9. Nalin - İkar, 10. Üti - Yo - Ara, 11. Dizdar - Lazag - 12. Ekme - Gs - Puhu, 13. Le - İvelia - 14. Musiki - Enes, 15. Elektrogitar, 16. Ran - Iskan - Re.

lan'ın adaki devrimci zeminde de taşıyışma hareketi cuntanın işkencilerini, katliamları, idamları ve her türden zorbalığını teşhir etmeye çalışırken, bu tür olayların meydana gelmesi mücadeleye sekte vuruyor. Cuntanın demagogilerine ve devrimcilerin Avrupa kamuoyunda tesir edilmesinde zemin hazırlıyor. Bu tür olaylar cuntanın Avrupa'daki devrimcileri karıştırmaya ve devrimcileri kalın ve provokasyon eylemlerinde de ortam hazırlıyor. Ayrıca gerici hükümetlerin ö ülkelerde yapılmış yitirten demokratik iradilere karşı daha sistemli bir baskı ve yasaklamalar uygulamasına da olanaklar taniyor."

Hatırlanacağı gibi Enver Ata'nın öldürülmesinden sonra Kürdistan Ulusal Kuruluşçuları (KUK), Kürdistan Öncü İşçi

Mayıs 1982'de KUK'un banyolu, Zeynel Eren, Dr. İoannides'te Kuba'da konuşulmuş karışıklık görülmüş ve bu şekilde bulunduk

Kıbrıs Barış Komitesi yöneticisi Dr. Ioannides gazetemizi ziyaret etti

Temmuz ayının ilk haftasında Batı Berlin'de "Sünderger Arbeitsausschuss für Frieden und Internationale Verständigung" adlı barış ve dostluk girişiminden davetli olarak bulunan Kıbrıs Barış Komitesi yöneticilerinden Dr. Chr. Ioannides 8 Temmuz Pazar günü gazete büromuzu da ziyaret etti. Kıbrıs sorununun kökeni, tarihsel gelişimi, içinde bulunulan koşullar ve çözüm yolları üzerinde çok verimli bir sohbet yürüttükümüz Ioannides, Kıbrıs sorununun bir Rum-Türk çatışması sorunu olmadığını vurguladı. Kıbrıs Türk ve Rumları'nın uzun yıllar birlikte barış içinde yaşayıp, birlikte İngiliz sömürgeciliğine ve gericiliğine karşı mücadele ettiklerini anlatan Kıbrıslı barışsever, adanmış Kuzey'de ve Güney'de iki topluluk arasında barış köprüleri kurulmasını savunmalarını biran önce topluluklararası görüşmelerin başlamasından, tüm yabancı askerlerin adayı terketmesinden, İngiliz üslerinin kapatılmasından yana olduklarını, yeni askersel servetlerin istemediklerini söyledi.

CÜNEYT BAŞBUĞ

Nokta

Bizim semt

Strasbourg-St, Denis Paris'te bir semt. Metrosu, kahveleri, manavları, mimarisiyle tipik bir Paris parçası olmasına karşın onu ilkelmiş insanları açısından farklı yapan, onu "bizim Strasbourg-St, Denis yapan" özellikleri olan bir semt. Konfeksiyon atölyeleri, bakkallar, kasabalar, kahveleri, kitapçısı, lokantalar, lahmancuncusu, bakiyacıları Paris ve çevresinde yaşayan Türkiye'li emekçilerin günlük yaşamlarının bir parçası haline dönüşmüştür. Oraya uğramadan gün zor geçirilir. Anırlanan dostlar, gıda maddeleri, Türkiye gazeteleri, memleketteki her türlü gelişmeye ilgili haberler orada bulunur.

Duvarlarda terzi atölyeleri için aranan Türkiye işçi ilanları, çeşitli politik örgütlerin afişleri-duyuruları vardır sürekli. Bir işyerinden, bir terzi atölyesinin panceresinden ya da penceresi arka arkaya bir arabadan Türkiye egziler duyulur. Bir köşesinde politik dergi, yüksek sesle yinelenen sloganları birlikte satılmaya çalışılır. Bir kapı önünde henüz dikilip bitirilmiş giysiler arabaya yüklenir.

Öğleye doğru Fransız dükkanları uzun sürecek yemek tatilleri çinkopenklerini indirirken, Türk lokantalarında, bakkallarında bir hareketlilik göze çarpar. Erkenden hazırlanmış, takılan döner ciğer kavmanı gelmiştir. İki sokak arka arkası nından lahmancular tepsi tepsi lahmancuncuya koşurulur. Biraz sonra yüzlerce Türkiye'li emekçinin çeşitli

küçük işyerleri, terzi atölyeleri kısa sürecek öğle tatilinde girecek, emekçiler küçük alışverişlerin yanısıra öğleden sonrası için karınlarını doyuracaktır.

Öğleden sonra, ellerinde çocuklarıyla çalışanlar Türkiye'li kadınlara da uğrar Strasbourg-St, Denis'te. Çevrede evelerinin her türlü ihtiyacını karşılayabilecekleri ucuz dükkanlar vardır. Yarı Fransızca-yarı Türkçe sözcüklerle tutup çektişirdikleri çocuklarıya günün yapılmış gereken işlerini bitirir, görüşmesi gereken arkadaşlarını görürler.

Hareketlilik iş sonrası da bir başka boyutta artar. Eve gidilmenden başka semtlerde bulunmayan Türk bakkallarından, kasaplarından, yiyecekler alınacaktır. Pideleir, beyaz peynirler, bulgur, rakı, kasaptan istenildiği gibi hazırlattıkları et sabahtan alınıp okunmuş gazetelerle birlikte filelere doldurulur evin yolu tutulur. Ya metroya binilecek ya da yakındaki garılardan birinden banyolu trenine binilecektir.

Yakında oturanlar, akşamı bir Türk lokantasında geçirmek isteyenler ya bir Türk kahvesinde vakit doldurur ya da Strasbourg-St, Denis'de sayılan oldukça çok olan derneklerden birinin lokaline uğrar. Hele o gün postadan gelecek, doldurulup geri gönderilecek ya da ne olduğu anlaşılmayacak resmi mektupları olanlar lokallerden birine mutlaka uğrayacak, ya da bir tanıdık gözleyecektir.

Gün, Batı Avrupa'nın birçok ülkesinde de benzeri olan Strasbourg-St, Denis'de yorgunluk, umut, hayal kırıklığı, hasret, hüznün, sevinç, yabancı bir ülkede yaşamın karışıklığına taşıyan duygularla birer. Ertesi sabah işsizler bir iş bulabilecek, işi olanlar onu kaybetmemek, politik mülteciler "dönüşü" yakınlaştırmak için çıkarak sokaka...

Yalancının
mumu
yatışa
kadar yanar

FİDEF'in Alman politikacılarına mektubuna gelen cevaplar gerçeği açığa çıkardı

Türk Federasyonu'nun mesaj sahtekarlığı'nı belgeleriyle açıklıyoruz

Federal Almanya'daki Türkiyeyi işçilerin demokratik yığın örgütü FİDEF, MHP'nin yan kuruluşu olan Türk Federasyonu'nun kamuoyunu yanıltmaya yönelik bir sahtekarlığına açığa çıkarttı.

Türk Federasyonu'nun 21 Nisan 1984 tarihinde Federal Almanya'nın Wiesbaden kentinde topladığı 6. Büyük Kurultay'da yaptığı konuşmada Genel Başkan Ali Batman, CDU/CSU'nun, FDP'nin ve SPD'nin başkanlarından ve aralarında bakanların da bulunduğu önde gelen yöneticilerinden kurultaya başkan mesajları geldiğini açıklamıştı. Ardından, Türk Federasyonu'nun Genel Sekreteri Mustafa Karahan'ın yöneticiliğini yaptığı Anayurt dergisinin Nisan sayısında da, kurultaya başkan mesajı gönderdiği ya da telefonla başkanları dilettiği iddia edilen bu politikacıların adları yayınlanmıştır.

Anayurt dergisindeki yayın üzerine FİDEF Genel Başkanı Hasan Özcan, MHP'nin yan kuruluşu olan bu aşırı sağcı ve ırkçı örgütün kurultayına başkan mesajı gönderdiği iddia edilen ünlü politikacıların ve devlet görevlilerinin birer mektup ya zarak açıklama yapmalarını istedi. Mektubunda Türk Federasyonu'nun faşist MHP'nin yan kuruluşu olduğu yolundaki Nordrheinwestfalen Eyaleti Anayasası Kuruma Örgütü'nün raporunu hatırlatan FİDEF Genel Başkanı Hasan Özcan, bu örgütün eski Genel Başkanı Sendar Çelebi'nin, Papa'yı düzelenen suikaste faşist Mehmet Ali Ağca'ya yardımcı olduğu için

KURULTAY'A GELEN

MEŞAJLAR

FİDEF Genel Başkanı ve Federal Dışişleri Bakanı sayın Hans Dietrich Genscher, CDU Genel Başkanı ve Bayern Eyaleti Başkanı sayın Franz-Josef Strauss, SPD Genel Başkanı sayın Willy Brandt, Mainz Polis Direktörü sayın Günter Weller, Gümrük ve FDP Genel Başkanı sayın Helmut Kaufmann ile Frankfurt Borsası avukatlarından sayın Gebhardt Ohnesorge yazılı mesaj göndererek başkan dileğinde bulundu. Ayrıca Köln'den sayın Dr. Theodor Baynzirer Hayatı, Sinema Sanatçısı Sendar Gökhan, Stuttgart'tan Emile Dujan, Esslingen'den İhsan Aydoğdu ile Tübingen'den Ehsan Dado da kurultaya katılmalarını için ısrarlı olduklarını belleterek telgrafla başları ölediler.

Yine, CDU Genel Sekreteri ve Altle-Gesche Bakan sayın Dr. Heiner Geißler, CDU/CSU Federal Meclis Grubu Başkanı sayın Dr. Alfred Dregger, Federal İçişleri Bakanı sayın Dr. Friedrich Zimmermann, Federal Çalışma Bakanı sayın Norbert Blüm, Kültür Sekreteri Eyaleti Başkanı sayın Johannes Rau, CDU Milletvekili ve Dışişleri Komisyonu Başkanı sayın Dr. Hans-Jürgen E. Wiedend Emmert, Meclis Karı Federde telefonla konuşulan

Türk Federasyonu'nun yayın organı Anayurt'ta "mesajlar" işte böyle duruyordu.

İtalya'da tutuklu bulunduğu da belirtirken, özelle şöyle demektedir:

"Hemen hemen bütün demokratik örgütler, kurumlar, partiler ve sendikalar Türk Federasyonu'nun mahkum etmişlerdir; özellikle IG Metall Sendikası'nın ve Alman Sendikalar Birliği'nin (DGB), kongrelerinde faşist Türk Federasyonu'nun yasaklanması istenmiştir. IG Metall

Sendikası 1983 yılında Türk Federasyonu'na faşist veya neo-faşist bir örgüt olarak tanımlanmış ve düşman örgüt olarak ilan etmiştir.

Federal Almanya'daki Türkiyeyi kamuoyu olarak bu konuşma dışın gerçeklerin açıklığa kavuşturulmasını istemeye hakkımız olduğuna inanıyoruz.

Türk Federasyonu'nun bu tür uygulamalarına yabancı olmadığımızdan ve kurultaya gönderdiğiniz iddia edilen başkan mesajının Türk Federasyonu tarafından yapılan bir sahtekarlık olduğuna inanıyoruz için Türkiye'de ve demokrasi adına bu konuda derhal bir açıklama yapmanızı rica ediyoruz."

FİDEF adına Genel Başkan Hasan Özcan'ın bu başvurusu üzerine FDP Genel Başkanı ve Dışişleri Bakanı Genscher, CDU/CSU milletvekili ve İçişleri Bakanı Zimmermann, CDU/CSU parlamento grubu Başkanı Dregger, CDU milletvekili ve Çalışma Bakanı Blüm, SPD Genel Başkanı Brandt, CDU Genel Sekreteri Geißler ve Nordrhein-Westfalen Eyalet Başkanı Rau FİDEF'e yazılı olarak yanıt vererek, Türk Federasyonu'nun 6. Kurultay'na yazılı olarak ya da telefonla başkan dilemediklerini açıkladılar. FİDEF Merkez Yürütme Kurulu da politikacıların ve devlet görevlilerinin gelen bu açıklamaların fotokopilerini basın ve yayın organlarına göndererek Türk Federasyonu'nun sahtekarlığını kamuoyuna duyurdu.

ALMAN POLİTİKACILAR YALANCILARIN

YALANLARINI YÜZLERİNE VURUYOR

FİDEF'in açıklama yapmalarını istediği ünlü Alman politikacıların ve devlet adamların, Türk Federasyonu'nun 6. Kurultay'na sözü ya da yazılı olarak başkan mesajı ilemediklerini açıkladılar. Willy Brandt'ın, Hans Dietrich Genscher'in, Heiner Geißler'in, Alfons Dregger'in, Friedrich Zimmermann'ın, Johannes Rau'nun ve Norbert Blüm'ün FİDEF'e gönderdikleri konuşma ilgili yazılı açıklamalarını aşağıda sunuyoruz.

Willy Brandt (SPD Genel Başkanı)

"Willy Brandt Türk Federasyonu'nun Kurultay'ına başkan mesajı göndermemiştir. Anayurt dergisinde bu konuda açıklama yapmamızı ya da sahte haberle ilgili tepkizi yayınlamamızı isteyeceğim." W. Brandt adına Klaus-Henning Rosen.

Hans-Dietrich Genscher (Federal Dışişleri Bakanı)

"Türk Federasyonu'nun Başkanı Ali Batman, Dışişleri Bakanım Hans-Dietrich Genscher'i Türk Federasyonu'nun Wiesbaden'de yapılacak kurultayına davet etti. Dışişleri Bürosu 14.4.1984 günü Bay Batman'a gönderdiği yazıyla, Bay Genscher'in bu davete uymayacağını bildirdi. Bay Genscher Türk Federasyonu'nun kurultayına ne başkan mesajı ne de o anlama gelebilecek bir yazı göndermemiştir." FDP Başkanı Özel Danışmanı Harmut Knüppel

Dr. Heiner Geißler (CDU Genel Sekreteri)

Dr. Heiner Geißler
CDU Genel Sekreteri

"Türk Federasyonu'nun 6. Kurultay'ına başkan mesajı gönderdiğini yolunda Anayurt Dergisi'nde çıkması haber aldık."

IG-Metall Sendikası'nca faşist ve işçi düşmanı olarak tanımlanıyor

Türk Federasyonu nedir, kimler yönetir?

Merkezi Frankfurt'ta olan ve yurt

Merkezi Frankfurt'ta ilk ve yurt dışındaki basın sağı, orke- derlerin bağı oldukları **Türk Federasyonu**, 12 Eylül öncesinde MHP'nin yurt dışındaki en önemli örgütü, en büyük para kaynağı, Türkiye'de a- ranmakta olan MHP'li faşist terör suçlularının yurt dışına kaçtıkları anda- ki sığınışı ve MHP'nin uluslararası faşist ve neo-nazi örgütlerle ilişkisini sağlayan halka olmuştur.

Türkiye'deki Anayasa Mahkemesi 1976 yazında MHP'nin yurt dışında faaliyet gösteren örgütlerinin kapatılmasına karar verince, başta Federal Almanya olmak üzere Batı Avrupa'da bir patlak gibi "**Ülkücü**" dernekler kurulmaya başladı. MHP'nin yurt dışındaki partii müfettişi **Enver Altaylı'n**ın yönetiminde kurulan bu derneklerin gönderdiği delegelerle 18 Haziran 1978'de yapılan kurultayla Türk Federasyonu kuruldu ve genel başkanlığına da, Şubat 1978'de Türkiye'nin emriyle Federal Almanya'ya gelmiş olan **Lokman Kundakçı** getirildi.

Lokman Kundakçı daha sonra MHP yönetimiyle arası açılınca, 30 Mart 1979 günü MIT'in İstanbul'daki karargahı Marmara Villası'nda verdiği ifadede, Türk Federasyonu'nun MHP'nin kuruluşu olarak nasıl çalıştığını anlattı. Lokman Kundakçı Türk Federasyonu Genel Yönetim Kurulu üyesi **Ahmet Er'le** birlikte federasyon için işçilerin topladıkları 100 bin Markı **Türkes'in** adına açtıkları hesaba yatırmışlardı. Türk Federasyonu kanalıyla toplanıp Türkiye'nin hesabına yatırılan bu paralarından MHP'nin yurt dışındaki faaliyetleri de finanse edilmekteydi. Örneğin Federal Almanya Anayasası Koruma Örgütü'nün (Verfassungsschutz) Türkiye Masası'nda çalışan Dr. Kanna- plin'e, MHP ve Türk Federasyonu'na yaptığı yardımlardan ötürü, bu hesaplardan para ödenmekteydi. Kundakçı verdiği ifadede, kendi başkanlık döneminde Türkiye'deki faşist terör ve cinayet olaylarından ötürü aran- nan bir sürü MHP'li faşistlerin Federal Almanya'ya gelecek sayısında bir azalmaya başladığını da söyledi.

Türk Federasyonu'nun 4. Şubat 1979'da yapılan 1. Kurultayı'nda MHP yönetimi ile ters düşen Lokman Kundakçı Genel Başkanlığını uzaklaştırılarak yerine **Serdar Çelebi** ge-

Türk Federasyonu'nun 6. Genel Kurulu'na katılan delegelerin görüntüsü örgütün kim- liğini açığa vuruyor mu?

tilirdi. Türkiye'deki terör olaylarına karşıtı için hakkında tutuklama ka- rarı bulunan Çelebi, Genel Başkan seçilmesinden birkaç ay önce Türki- ye'den kaçınılarak Federal Almanya'ya getirilmişti ve Türkiye'nin çok gü- venilir adamılarından biriydi. Dr. Kan- naplin, tipki daha önce Lokman Kun- dakçı'ya yaptığı gibi, Serdar Çelebi- yi de kendil kurduğu ve adresi olarak da kendi evini gösterdiği sözde **Türk Enstitüsü'nde** "**bilimsel araştırma- cı**" olarak çalışıyormuş gibi gösterdi ve Çelebi'ye oturma ve çalışma izni sağladı.

18 Mart 1980 günü yapılan 2. Kur- ultay'da Serdar Çelebi tekrar Genel Başkanlığı getirilirken, MHP'nin "sağlam" adamlarından bugünkü Genel Başkan **Ali Batman** da Genel Başkan Yardımcısı oldu.

Milliyet Bayazan **Abdi İpekçi'n**in katli **Mehmet Ali Ağca'nın** Kartal As- keri Cezaevi'nden kaçışından sonra ardından bıraktığı kanlı izler Federal Almanya'da Türk Federasyonu'na kadar uzanıyordu. 13 Mayıs 1981'de Papa'ya karşı giriştiği suikast girişim- lerinden sonra MHP'li faşist Ağca ile Türk Federasyonu arasındaki ilişkiler gözler önüne serildi. Hannover polisi suikast girişiminden birkaç gün önce Ağca'nın Roma'da kaldığı "Torino" otelinden Türk Federasyonu Genel Yönetim Kurulu üyesi **Hasan Tap- kan'ı** telefonla arayıp onurle konu- şuşunu saptamıştı.

Gözlerin Türk Federasyonu üzeri- ne dönmesinde telaşa kapılan örg- üt yöneticileri faşistlere özgü yalan ve demagojiye başvurarak kendileri-

ni temizle pikarmaya kalkıştılar. 21 Mayıs 1981 günü Bonn'da düzenle- dikleri basın toplantısında, Serdar Çelebi Türk Federasyonu'nun "**MHP'nin kuruluşu olmadığını**" ve Papa suikastı ile "**hiçbir ilişkileri- nin bulunmadığını**" söylerken, işi Ağca'nın KGB ajanı olduğuna iddia etmeye kadar vardırdı. Ama bu yala- nın yankısı daha kulaklarda çınlar- ken, yaklaşık bir yıl sonra, Ağca ile Serdar Çelebi'nin doğrudan ilişki içinde oldukları ortaya çıkmıştı. Fe- deral Almanya polisi Papa suikastı öncesinde Ağca ile Serdar Çelebi arasında yapılan telefon konuşması- nı bando almıştı. Ağca telefonda Çe- lebi'ye şöyle diyordu:

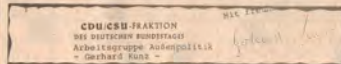
"Mutabık kaldığımız miktari al- dım. Roma'ya gidip işi bitireceğim! Serdar Çelebi tutuklanarak İtalya'ya gönderildi. İlk verdiğin ifadede "**Ağ- ca ile hiç karışmadım**" derken, sonradan "**bir-iki kez karıştığımı**" itiraf etti. Hala İtalya'da tutuklu bu- lunuyor.

Çelebinin tutuklanmasından son- ra genel başkanlığını Ali Batman'ın yaptığı Türk Federasyonu, bir yan- dan CDU/CSU'nun iktidara gelmiş olmasından, öte yandan Türkiye'de MHP militanların Evren-Özal yön- etimi tarafından devleti ilk no- talarına getirilmesinden yararlan- cak, tekrar yoğun bir çalışmanın içine girmeye hazırlanıyor.

CÜNEYT BAŞBUĞ'un yazması bu sayıya 15. sayıya sunuyorum

Dr. Alfons Dregger (CDU/CSU Grup Başkanı)

"Bay Dregger telefonla selamlama mesajı göndermez. Ayrıca CDU/CSU grubunun yazılı olarak gönderdiği selamlama mesajlarını ortak özelliği ile, mesaj gönderilenlerin özgür- lük, demokrasi ve insan haklarından yana tavır alan kişi ve kuruluşlar olmalıdır." CDU/CSU Grubu adına Gerhard Kunz

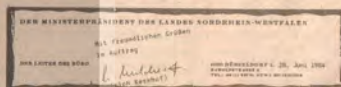

Dr. Friedrich Zimmermann (Federal İşçileri Bakanı)

"Federal İşçileri Bakanı Türk Federasyonu'nun 21 Nisan'da- ki Kurultayı'na ne yazık ki de telefonla herhangi bir başarı mesajı iletmemiştir." İşçileri Bakanlığı adına Bracht

Johannes Rau (Nordrhein-Westfalen Eyalet Başkanı)

"Başbakan Johannes Rau'nun Türk Federasyonu'na telefo- na baştan mesajı ilettiği haberi asılsızdır. Anayurt Dergisi'nden gelecek sayısında bir tekip yazılmaması is- tedik." NRW Eyalet Başkanlık Bürosu Başkanı Ulrich Ker- hof.

Dr. Norbert Blum (Federal Çalışma Bakanı)

"Türk Federasyonu'nun 6. Kurultayı'na Bakan Dr. Blum'un telefonla baştan mesajı ilettiği haberi asılsızdır." Bakanlık adına Dr. Kessler